ره توشه راهیان نور

ویژهٔ بوستان نماز

(دانش آموزان ابتدایی)

تابستان ۱۳۸۲

دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیه قم

معاونت آموزش

مرکز آموزش‌های تخصصی باقرالعلوم(ع)

بوستان کتاب

۱۳۸۲

ره توشهٔراهیان نور: ویژهٔبوستان نماز(دانش آموزان ابتدایی)، تابستان ۱۳۸۲/دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔعلمیه قم، معاونت آموزش، مرکز آموزش‌های تخصصی باقرالعلوم(ع).ـ قم: بوستان کتاب قم(انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔعلمیه قم)، ۱۳۸۲.

۸، ۲۴۸ص. : جدول، نمودار.ـ (بوستان کتاب قم؛ ۱۲۴۷ . مرکز آموزش‌های تخصصی باقرالعلوم(ع)؛۴۹)

شابک۹۶۴ـ۳۷۱ـ۳۹۸ـ۹: ریال ۸۵۰۰

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیپا.

پشت جلد لاتینی شده

کتابنامه به صورت زیرنویس.

۱. اسلام ـ مسائل متفرقه. ۲. اسلام ـ به زبان ساده. ۳. تعلیمات دینی. الف. دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیه قم . معاونت آموزش‌های تخصصی باقرالعلوم(ع). ب. دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔعلمیه قم. بوستان کتاب قم.

BP۸/ر۹۶۷۲ ۲۹۷/۰۲

۱۳۸۲

شابک ۹-۳۹۸-۳۷۱-۹۶۴ مسلسل انتشار: ۲۱۰۹

بوستان کتاب قم

ره توشه راهیان نور(تابستان ۱۳۸۲)

ویژهٔ بوستان نماز(دانش آموزان ابتدایی)

تهیه، ویرایش، حروف نگارذی، صفحهآرایی و نمونه خوانی:

دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔعلمیه قم

معاونت آموزش‌های تخصصی باقرالعلوم(ع)

ناشر: مؤسسه بوستان کتاب قم

(انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی)

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه دفتر تبلیغات اسلامی

نوبت چاپ: اول/۱۳۸۲ شمارگان: ۵۰۰۰ بها:۸۵۰ تومان

بسم الله الرحمن الرحيم

فهرست مطالب

مسابقات قرآنی ۹

سبقت در کارهای نیک ۱۲

دام شیطان ۲۲

نیایش ۳۱

شب به یاد ماندنی ۴۱

سوگندهای الهی ۴۷

پایداری ۵۴

عقاید ۶۰

آفریدگار توانا ۶۲

خدای نادیدنی ۷۰

معلمان دلسوز ۷۸

جانشینان درستکار ۸۶

رهبران هدایت ۹۴

مسافرت ۱۰۲

احکام ۱۱۰

راست قامتان ۱۱۲

یاد خدا ۱۲۰

ایستگاه غذا ۱۲۷

محرم و نامحرم ۱۳۶

اخلاق ۱۴۳

رمز موفقیت ۱۴۵

پاکیزگان ۱۵۲
نشانه فروتنی ۱۵۹
نعمت‌های جاویدان ۱۶۴
رستگاری ۱۷۱
جهان پهلوان تختی ۱۷۸
مناسبت‌ها ۱۸۹
سفر راه عشق ۱۹۱
گل پرپر ۱۹۸
گل یاس ۲۰۷

حضرت امام خمینی(ره)

تربیت باید از اول باشد. انسان از همان کودکی تحت تربیت انسان قرار بگیرد و بعد هم در هر جا که هست، مربی‌هایی باشند که تربیت کنند. تا آخر عمر هم انسان محتاج به این است که تربیت بشود.

فرهنگ مبدأ همه خوشبختی‌ها و بدبختی‌های ملت است.

مقام معظم رهبری مدظله العالی

در « بهضت خدمت رسانی به مردم» باید کارهای عمیق، ماندگار و زودبازده که آثار آن بیشتر متوجه قشرهای مستضعف و محروم می‌شود مورد توجه کامل قرار گیرد.

بسم الله الرحمن الرحیم

تابستان فصل تلاشهای سازمان یافته برای بهره بردن بیشتر از ساعت‌های فراغت است.

تابستان، زمان برنامه ریزی برای جبران کاستی‌های تربیتی و درسی دوران تحصیل سالیانه و هنگام زمینه سازی برای ارتقای فکر و معلومات در سال آینده تحصیلی است.

در این فصل به جهت آن که کودکان و نوجوانان جُنب و جوش ویژهٔ سنی خود را دارند بازی و تفریح، سرگرمی و تنوع، از نیازهای جدی این قشر است، لازم است مربیان عزیز و روحانیان وارسته که گام در راه تعلیم و تربیت این نسل برداشته‌اند، متناسب با استعدادها، سلیقه‌ها، نیازهای حقیقی، و زیبایی پسندی آنان ، برنامه‌های درخور و جذاب تهیه و به خوبی اجرا نمایند.

مرکز تربیت منربی کودکان و نوجوانان که بحمدالله خود را از این موهبت الهی بهره مند می‌داند، افتخار دارد که امسال نیز «ره توشه» تابستان را هر چند مختصر، به این وارثان پیامبر تقدیم دارد[1].

در این راستا شایسته است موارد زیر رعایت شود:

الف. با مطالعه دقیق آن، هم دانش آموزان را از معارف سرشار قرآن و اهل بیت(ع) بهره مند ساخته و هم ما را از نظریه‌ها و پیشنهادهای سازنده خو.د آگاه سازید.

ب. با به کار گیری روش‌های زیبا، نو و جذاب در جذب این فرزندان انقلاب اسلامی بکوشید تا توطئه‌های دشمنان برای ربودن ایمان و معنویت آنان ناکام بماند.

---

۱ . العلماء ورثة الانبیاء

ج. طرح مناسب همراه با مطالعه قبلی عزیزان مربی و «ابداع» و «نوآوری روش‌های تازه» همه در تحقق این آرمان تأثیر زیادی دارند.

د. «ارزیابی» آموخته‌ها هم به صورت «مشاهده آثار» آن در رفتار، گفتار و برخوردهای دانش آموزان، و هم در «مسابقه‌ها» و روشهای «ابتکاری» و ... قدرت تأثیر یا عدم توفیق شکا را در تمام یا بخشی از برنامه‌ها به خود شما نشان خواهد داد.

هـ ارتباط مناسب با اولیای دانش آموزان و آگاهی از نظریه‌های آنان و کارشناسان محترم منطقه، در زمینه‌های گوناگون برای تکمیل و ارتقای سطحج برنامه‌ها توصیه می‌شود.

لازم به ذکر است کتاب حاضر، به جهت گذشت زمان مناسب از آموخته‌های سال‌های قبل ، از کتب ره توشه سال‌های ۱۳۷۴ به بعد انتخاب و ضمن بازنگری و بازسازی دروس گذشته درسهایی در موضوع قرآن که مربوط به جزئ ۲ قرآ« (در ادامه سال گذشته) است، اضافه گردیده است.

در خاتمه ضمن یادآوری اخلاص بیشتر و توفیق روزافزون از پروردگار متعال، برای کلیه عزیزان طرح هجرت، مرکز تربیت مربی کودمان و نوجوانان آمادگی هرگونه نقد، پیشنهاد و طرح‌های ابتکاری شما عزیزان را دارد.

مرکز تربیت مربی کودکان و نوجوانان

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم

مسابقات قرآنی

طرح مسابقات قرآنی

مربی گرامی! در آغاز هر جلسه از کلاس‌های تابستانی آیه‌های جزء دوم قرآن به ترتیب (از آیه ۱۴۲ تا آیه ۲۵۱) تلاوت می‌شود تا در پایان دوره کلاس‌های تابستانی جزء دوم، قرائت شده باشد.

مسابقه‌های قرآنی در پایان هر هفته برگزار می‌شود. در هر مسابقه بیست آیه محور مسابقه است که هر جلسه یک پیام اساسی مد نظر می‌باشد و از سایر آیه‌ها گذرا سؤال طرح شده۹ است که در بردارنده معارف قرآنی است.

مربی گرامی قبل از اجرای متن درسی، مسابقه‌های قرآنی را به طور دقیق مطالعه نماید تا با نحوه صحیح اجرای مسابقه آشنا گردد.

مربی با توجه به فضای کلاس و تعداد دانش آموزان جهتا مسابقه دو گروه دو یا سه نفره انتخاب کند و سؤال‌های اختصاصی و اشتراکی را از آنان بپرسد و امتیاز لازم را بدهد و از سایر دانش آموزان بخواهد تا گروهها را تشویق نمایند. در صورت امکان برای گروه برنده جایزه ای را در نظر بگیرد.

نام درس

سبقت در کارهای نیک

موضوع

قرآن

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با استفاده از آیه‌های ۱۴۲ ـ ۱۶۰ سوره بقره؛ با مفاهیم قرآنی آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. ارزش پیشی گرفتن در کارهای نیک؛

۲. آشنایی اجمالی با کعبه و بیت المقدس؛

۳. یاری از نماز و شکیبایی.

هدف رفتاری(خروجی)

از دانش آموزان انتظار می‌رود در پایان درس در انجام کارهای نیک و شایسته بر دیگر دوستان خود پیشی بگیرند و از مواهب آن بهره ببرند.

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: پرسش و پاسخ، داستان ، مسابقه و ... .

رسانه‌های آموزشی

تخته و کارت.

سبقت در کارهای نیک

بسم الله الرحمن الرحیم

به نام خداوند گوییم کلام　　اول گفته‌هامان سلام و سلام و سلام

بچه‌های عزیز! این چه عددی و کُدی می‌باشد؟　　۰۱۱۲۲۲

راستی اگر شما زودتر با این شماره تماس بگیرید، پاداش فراوانی به شما می‌دهند. حالا چه کسی می‌تواند رمز عدد را بگوید و امتیاز ویژه بگیرد؟

۰۱۱۲۲۲　　سلام

بله عزیزان! هر کس که اول سلام کند خدای مهربان به او چه مقدار پاداش می‌دهد؟ ... به کارت نگاه کنید بله، ۶۹ پاداش که به آن ثواب می‌گویند؛ اما شخص دیگر که جواب سلام را که واجب است می‌دهد، تنها به او ۱ پاداش می‌دهند.

راستی بچه‌های خوب که تلاش می‌کنید در کارهای خوب و شایسته، مثل سلام کردن، بر دیگران پیشی بگیرید، می‌دانید که پیامبر مهربان اسلام(ص) همیشه در سلام کردن بر دیگران پیشی می‌گرفت. زمانی که یکی از یاران آن حضرت کوشش کرد تا به صورت مخفیانه زودتر به ایشان سلام کند، موفق نشد و پیامبر (ص) با صدای بلند فرمود: ای شخصی که پنهان شده ای بر تو سلام!

خداوند مهربان در قرآن درباره «پیشی گرفتن در کارها نیک » آیه ای به پیامبر (ص) نازل فرموده است. جهت پیدا کردن آن، قرآن‌ها را باز کنید. سوره بقره را بیاورید و از

آیه ۱۴۶-۱۴۹ را ملاحضه کنید. قبل از این که آیه مورد نظر را پیدا کنید، ابتدا چند کارت که ترجمهٔ آیه روی آن به صورت پراکنده نوشته شده است، ارائه می‌کنم. هر کس زودتر از دیگران توانست ترجمه صحیح را کنار هم بچیند، امتیاز ویژه می‌گیرد و در مسابقه بعدی شرکت خواهد کرد.

پیشی و سبقت نیک یکدیگر کارهای بر در گیرد

احسنت! با هم دوستتان را تشویق می‌کنیم: طیب طیب الله احسنت بارک الله حالا هر کس با توجه به ترجمه آیه، بتواند آیه مورد نظر را پیدا کند، او نیز امتیاز ویژه گرفته و در مسابقه شرکت می‌کند.

بله احسنت فاستبقوا الخیرات قسمتی از آیه ی ۱۴۸ سوره ی بقره است.

حالا چند کار نیک و خوب دیگر را برایتان می‌گویم. شما بگویید چگونه می‌توان در این کارها بر دیگران پیشی گرفت؟

۱. نماز خواندن؟ بله، اول وقت نماز خواندن.

۲. کمک به پدر و مادر؟ بله، زودتر از خواهر و برادر به حرفشان گوش کنیم.

قبل از اجرای مسابقه در مورد «پیشی گرفتن درکار نیک» به داستان زیر خوب گوش کنید:

خانم اقدس بابایی می‌گوید: پس از شهادت عباس (شهید سرلشکر خلبان عباس بابایی) خانمی گریان و نالان به منزل ما آمد و از ماجرایی که ما تا آن روز از آن بی خبر بودیم پرده برداشت این خانم گفت:

در سال ۱۳۴۱ من و شوهرم هر دو سرایدار مدرسه ای بودیم که عباس آخرین سال دوره ابتدایی را در آن مدرسه می‌گذارند. چند روز ی بود که همسرم از بیماری کمردرد رنج می‌برد؛ به همین جهت آن گونه که باید، توانایی انجام کار در مدرسه را نداشت و من به تنهایی قادر به نظافت مدرسشه و کارهای منزل نبودم.

این مسئله باعث شده بود تا همسرم چند بار در حضور شاگردان مورد سرزنش مدیر قرار بگیرد با این حال هر بار به کم کاری خود اعتراف و در برابر پرخاش مدیر سکوت اختیار می‌کرد ما از این موضوع که نکند مدیر به جهت ناتوانی همسرم سرایدار دیگری استخدام کند و ما را از تنها اتاق شش متری که تمام دارایی و اثاثیه‌هایمان در آن خلاصه می‌شد اخراج کند، سخت نگران بودیم.

تا این که یک روز صبح هنگام بیدار شدن از خواب، حیاط مدرسه و کلاس‌ها را نظافت شده و منبع‌ها را پر از آب دیدم. تعجب کردم و بی درنگ قضیه را از همسرم جویا شدم. او نیز اظهار بی اطلاعی کرد، باورم نمی شد، با خود گفتم: شاید همسرم از غفلت من استفاده کرده و صبح زود از خواب بیدار شده و پس از انجام نظافت، خوابیده است. حالا هم می‌خواهد من از کار او آگاه نشوم. از طرف دیگر مطمئن بودم که با آن کمردرد توانایی انجام چنین کاری را ندارد.

به هر حال تلاش کردم تا او را وادار به اعتراف کنم، اما واقعیت این بود که او نظافت را انجام نداده بود. شوهرم از من خواست تا موضوع را به دقت پی گیری کنم و خود نیز با آن که به شدت از کمردرد رنج می‌برد، تماشاگر اوضاع بود.

آن روز هر چه بیشتر اندیشیدیم، کمتر به نتیجه رسیدیم؛ به همین جهت تا دیر وقت مراقب اوضاع بودیم تا راز این مسئله را بیابیم؛ اما آن روز صبح چون تا پاسی از شب

را بیدار مانده بودیم، خوابمان برد و پس از برخاستن از خواب، دوباره مدرسه را نظافت شده یافتیمن. مدرسه نما و چهره دیگری به خود گرفته بود. همه چیز دقیق و حساب شده بود. به همین جهت مدیر از شوهرم ابراز رضایت می‌کرد غافل ار این که ما از همه چیز بی خبر بودیم.

به هر حال بر آن شدیم تا هر طور شده از ماجرا سر در آوریم تمام طول روز در این فکر بودیم که فردا صبح چگونه به هنگام نظافت، آن شخص ناشناس را غافلگیر کنیم. روز بعد وقتی هوا گرگ و میش بود، در خالی که چشمانمان از انتظار و بی خوابی می‌سوخت، ناگهان با شگفتی دیدیم که یکی از شاگردان مدرسه از دیوار بالا آمد و به درون حیاط پرید و پس از برداشتن جارو و خاک انداز مشغول نظافت حیاط شد. جلوتر رفتیم، خیلی آشنا به نظر می‌رسید لباس ساده و پاکیزه ای به تن داشت و خیلی با وقار می‌نمود وقتی متوجه حضور من شد، خجالت کشید. سرش را به زیر انداخت و سلام کرد. سلامش را پاسخ دادم و اسمش را پرسیدم گفت: «عباس بابایی»

در حالی که بغض گلویم را بسته بود و گریه امانم نمی داد، ضمن تشکر از کاری که کرده بود از او خواستم تا دیگر این کار را تکرار نکند؛ چون ممکن است پدر و مادرش از این کار آگاه شوند و از این که فرزندشان به جای درس خواندن به نظافت مدرسه می‌پردازد، او را سرزنش کنند. عباس در حالی که چشمان معصومش را به زمین دوخته بود، پاسخ داد: من به شما کمک می‌کنم، خدا هم در خواندن درسهایم به من کمک خواهد کرد. او با لبخندی حاکی از حجب و آرامش که بر گونه‌هایش

نشسته بود، چشمانش را به چشمان من دوخت و ادامه داد: اگر شما به پدر و مادرم نگویید، آنها از کجا خواهند فهمید؟[1]

اکنون درباره داستان چند سؤال از شما می‌کنم و هر کس جواب داد، تشویق می‌شود:

۱ ماجرای کمک عباس در چه سالی اتفاق افتاد؟

۲ عباس در چه کلاسی درس می‌خواند که کمک به سرایدار مدرسه را انجام داد؟

حالا برای مسابقه دو گروه به نام‌های قرآن تشکیل می‌دهم[2] و هر گروه که زودتر و بهتر به سؤال‌ها جواب دهد، امتیاز بیشتری خواهد گرفت؛ همچنین یک سری سؤال به صورت مشترک مطرح می‌کنم که هر گروه زودتر جواب بدهد، امتیاز گرفته و تشویق می‌شود.

گروه ۱: اولین قبله مسلمانان چه نام دارد؟ بیت المقدس

گروه ۲: تغییر قبله مسلمانان به کدام سمت صورت گرفت؟ کعبه

سؤال مشترک: چه کسی می‌داند قبله اول مسلمانان فلسطین به دست چه کسانی اشغال شده است؟ بله، صهیونیست‌ها که با جنایت و کشتار مردم مسلمان فلسطین را به شهادت می‌رسانند.

سؤال مشترک: قیام مردم به خصوص کودکان و نوجوانان فلسطینی که با پرتاب سنگ و عملیات شهادت طلبانه به نبرد با صهیونیست‌ها می‌پردازند، چه نام دارد؟

---

۱ . آقاجانی پلامی، شعبان؛ فرزند من؛ ج ۱، مؤسسه فرهنگی سما، ۱۳۸۰،ص۱۹۳، به نقل از «پرواز تا بی نهایت».

۲. مربی با توجه به سؤالهایی که در ابتدا از دانش آموزان نموده (و یا به روش دیگر) دو گروه سه نفره تشکیل می‌دهد که یک سری سؤالهای اختصاصی از هر دو گروه می‌پرسد و یک سری سؤالهای اشتراکی که هر گروه زودتر جواب دهد، امتیاز می‌گیرد.

بله قیام انتفاضه

گروه ۱: با توجه به آیه ۱۴۷ سوره بقره بگویید حق از جانب چه کسی است؟

پروردگار

گروه۲: با توجه به آیه ۱۴۸ سوره بقره بگویید کدام صفت خداوند در آیه آمده است؟

توانایی ■ آگاهی○ بخشندگی○

سؤال مشترک: با توجه به آیه ۱۵۱ بگویید که وظیفه پیامبران آ»وختن کدام دو امر به مؤمنان بوده است؟

راهنمایی: حروف پراکنده را کامل منید:

ت ک ب ا ک ح ت م

گروه۱: به کسانی که در راه خدا کشته می‌شوند، چه می‌گویند؟ شهید

گروه۲: زیارت خانه خدا(که نام یکی از فروع دین است) جه نام دارد؟ حج

سؤال مشترک: خداوند در قرآن به مؤمنان می‌گوید که بایستی از دو امر در کارهای خودشان یاری بجویند؟

راهنمایی: هر دو واژه قرآنی با حرف«ص» شروع می‌شود؟

ص.... به معنای نماز صلاۀ

ص.... به معنای شکیبایی صبر

یادتان هست جهت پیشی گرفتن در نماز گفتند که باید نماز را در اول وقت به جا آورد. اکنون برای آن که پاداش آن بیشتر شود، نماز اول وقت را چگونه باید به جا آورد؟... بله، به صورت جماعت.

حالا به شعر زیبای«نماز» توجه کنید:

وقتی اذا مغرب

پیچید در خیابان

زد در دلم شکوفه

گلبوته‌های ایمان

.....

رفتم وضو گرفتم

از حوض توی مسجد

شد سینه ام پر از گل

از رنگ و بوی مسجد

.....

باغی ز سبزه و گل

در چشم خود نشاندم

من در صف جماعت

رفتم نماز خواندم

.....

وقتی به خانه رفتم

دیدم که مثل یاسم

بوی گلاب می‌داد

هم دست و هم لباسم

جعفر ابراهیمی«شاهد»

سؤال مشترک: بازگشت از گناهان چه نام دارد؟ **توبه**

در پایان هر کس از دانش آموزان توانست به پرسش زیر جواب دهد، با سلام قرآنی بلند او را تشویق می‌کنیم.

همان زور که می‌دانید در طول هشت سال دفاع مقدس، رزمندگان نوجوان زیادی همهراه با دیگر مجاهدان در جبهه‌های نبرد حق با باطل شرکت کردند و با مزدوران آمریکا و اسرائیل جنگیدند و تعدادی از آنان نیز به شهادت رسیدند.

حالا شما بگویید نوجوانان دلیری که در جهاد پیشی گرفت و با نارنجک به زیر تانک عراقی رفت و خود به شهادت رسید چه نام داشت؟ محمد حسین فهمیده

رهبر و بنیانگذار جمهوری اسلامی، حضرت امام خمینی(ره) چه تعبیری درباره این شهید بزرگوار به کار برد؟ رهبر

احسنت تشویق قرآنی

الهم صل و سلم و زد و بارک علی رسولالله و آله الاطهار

جهت خشنودی ارواح شهدا(صلوات)

نام درس

دام شیطان

موضوع

قرآن

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با استفاده از آیات ۱۶۰ - ۱۸۰از سوره بقره، با برخی از دام‌های شیطان و راه فرار از آن آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱ برخی از راههای خداشناسی؛

۲ عامل دوری از خداشناسی انسان؛

۳ دام‌های شیطان؛

۴ راه فرار از دان‌های شیطان.

هدف رفتاری (خروجی)

انتظار می‌رود دانش آموزان بعد از پایان درس، برخی از راه‌های خداشناسی را بیان کنند و با استفاده از آیات مورد نظر، از دان‌های شیطان دوری نمایند.

روشهای مناسب تدریس

۱ توضیحی ۲ فعال: کارت بازی، پرسش و پاسخ و ... .

رسانه‌های آموزشی

تابلو، کارت، نمایش و ... .

دام شیطان

هست بسم الله الرحمن الرحیم نقطه توحید و خط مستقیم

با سلام خدمت شما دوستان عزیز. حواس‌های کجاست؟ جمعِ جمعِ یا مِنها؟ ... خوب، معلوم است که حواس جمع، همه آماده اید. همه حاضرید؟ بله.

من از بین داوطلبها شش نفر را برای مسابقه انتخاب مب کنم که به دو گروه تقسیم می‌شوند و به سؤال‌ها پاسخ می‌دهند و در هر مرحله با پاسخ صحیح خود امتیاز آن را می‌گیرند.[1] مسابقه این جلسه در باره آیات ۱۶۰ –۱۸۰ سوره بقره است.

در اینجا هر دو گروه می‌توانند قرآنهای خود را باز کرده و از آن استفاده نمایند.

اگر دو گروه نتوانستند پاسخ دهند، نوبت به سایر دوستان می‌رسد مع دست بلند کنند و پاسخ دهند. در مرحله اول پس از دیدن چهار کارت باید شماره آیه را از میان آیات ۱۶۱ –۱۶۵ بگویید؛ البته هر کروهی زودتر دست بلند کرد و اعلان آمادگی نمود، نوبت او محفوظ است باید صبر کند تا چهار کارت نشان داده شود و اگر گروهها نتوانستند، نوبت به سایر دوستان می‌رسد. همه آماده اید؟ ... بله، پس با هم می‌بینیم.

حالا درباره هر کارت من توضیح کوتاهی می‌دهم:[2]

زنده شدن زمین به وسیله چه؟ ... باران

حرکت کشتی‌های بادبانی در دریا، به وسیله ی چه؟ ... باد

جایگاه ابرها در کجاست؟... در آسمان

---

۱. مربی در هر مرحله ده امتیاز برای گروهی که پاسخ صحیح دادند، قرار می‌دهد.

۲. در این قسمت اگر دانش آموزان نتوانستند پاسخ دهند مربی راهنمایی می‌کند که آیه مورد نظر بین آیات ۱۶۰ –۱۶۵ است.

مطالب این کارت‌ها مربوط به کدام آیه است؟ .... بله، آیه ۱۶۴.

ترجمه آیه را یکی از افراد گروه بخواند:

«...آری! در آفرینش آسمانها و زمین و در پی یکدیگر آمده شب و روز و در کشتی ای که برای بهره وری مردم دریا روان است، و آبی که خداوند از آسمان فرو فرستاده است و بدان زمین را پس از مرده شدنش زنده داشته، و جانورانی که در آن پراکنده است، برای مردمی که اندیشه می‌کنند شگفتی‌هاست.»

آفرین، این آیه درباره خداشناسی و راه‌های آن است. حالا بگویید چه کسی دوست ندارد ما از راه‌های خداشناسی استفاده کنیم؟ ... به طرحی که می‌کشم به دقت توجه کنید و پاسخ صحیح را با توجه به آیات ۱۶۵ – ۱۶۹ بگویید:

مرحله اول ○▌▌

مرحله دوم ▲▲▲ ▌▌○

▫▫▫

مرحله سوم ▲▲▲▲ ▌▌○

مرحله چهارم شیطان

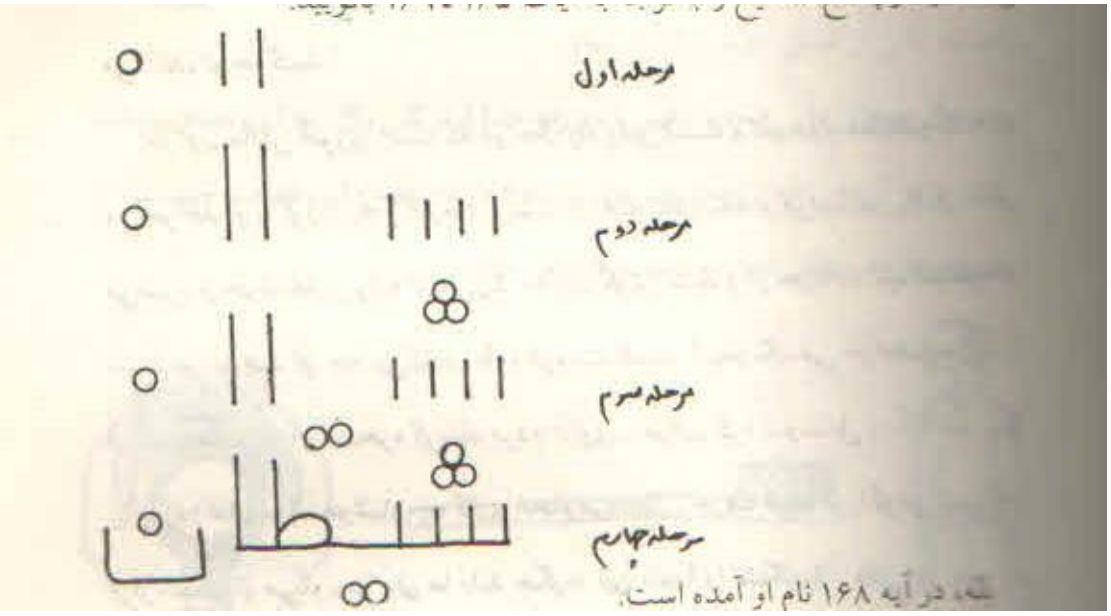

بله، در آیه ۱۶۸ نام او آمده است.

حالا ترجمه آیه را از شما می‌پرسم، شما آن را کامل کنید: «شیطان شما را به .... و ... فرمان می‌دهد.» یکی از شما ترجمه آیه را به طور کامل از رو بخواند ... بله، درست گفتید «بدی» «زشتکاری» شیطان برای رسیدن به هدف خود دام می‌گذارد. باید مراقب دامهای شیطان بود؛ اما چگونه این دام‌ها را برای ما گسترده است، و شیطان چگونه ما را دعوت می‌کند؟

به این کارت‌ها توجه کنید:[1]

شیطان برای فریب انسان از دام‌های گوناگون استفاده می‌کند؛ مثل چه؟

دام دعوا دیگر چه دامی؟ دروغ و دام دیگر عبارت است از فریب و آخرین کارت دام قهر است.

۱. مربی روی کارت‌ها را با کاغذ سفید پوشانده است و آرام آرام کنار می‌گذارد.

در این قسمت از مسابقه، شما به یک نمایش کوتاه که دو نفر از دوستانتان اجرا می‌کنند، توجه کنید:

نفر اول دانش آموزی است که درخ ال راه رفتن است و نفر دون «شیطونک» که می‌خواهد او را گول بزند و کارهای زشت را به یاد بدهد و مرتب سر راه او ظاهر می‌شود و حرف‌هایی را به او می‌زند خوب گوش کنید و از حرکات لب شیطونک تشخیص بدهید او چه می‌گوید بله، درست گفتید شیطونک می‌خواهد پسرک را فریب دهد و به او مسخره کردن، مردم آزاری، خراب کردن وسایل دیگران و ... را بیاموزد؛ اما پسرک هوشیار چه کاری انجام می‌دهد؟ ... حرف شیطان را گوش نمی کند و از دست او می‌گریزد؛ ولی ما باید چگونه این دام‌ها را بشکنیم؟... مثل این پسر به حرف‌های شیطان گوش ندهیم و این شعار ما باشد.

همگی با هم تکرار کنید:

همگی با هم تکرار کنید:

برو گم شو شیطونک راه ما راه تو نیست

راه ما از تو جداست راه ما راه خداست

اگر کسی فریب شیطان را خورد، باید چه کار کند؟... از آن کار بازگشت نماید. به ترجمه آیه‌ی ۱۶۰ توجه نمایید ونام آن را بگویید. بله، نام این عمل **توبه** است؛ یعنی از عمل خود بازگشت نماید.

حال چه کارهایی انجام دهیم تا در راه خدا قرار گیریم؟... به این تصاویر نگاه کنید و هرگروهی که توانست سریع‌تر پاسخ دهد که مفهوم این تصاویر چیست [1] و مربوط به چه مطلبی است، توضیح کوتاهی بدهد.

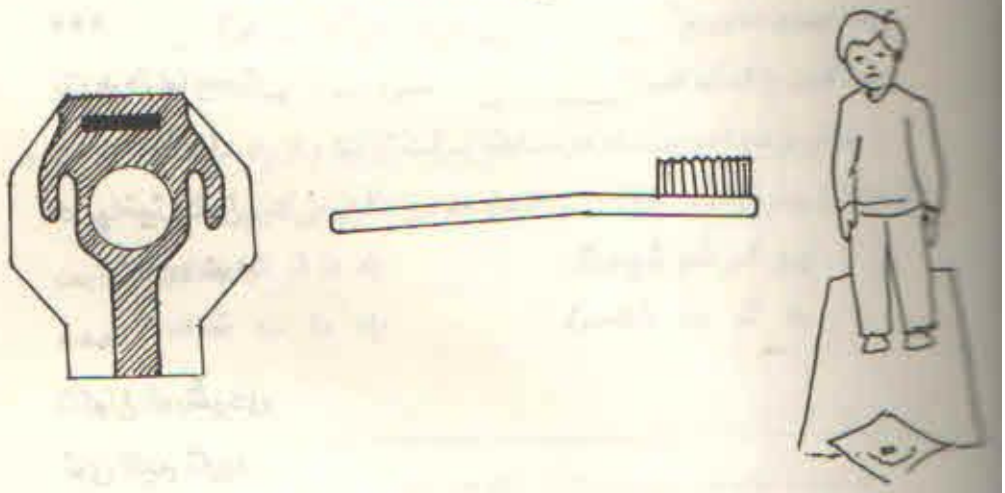

۱. مربی از قبل این تصاویر را روی کارت آماده دارد؛ در غیر این صورت روی تخته می‌کشد.

برو گم شو شیطونک راه ما راه تو نیست

راه ما از تو جداست راه ما راه خداست

اگر کسی فریب شیطان را خورد، باید چه کار کند؟ ... از آن کار بازگشت نماید. به ترجمه آیه ی ۱۶۰ توجه نمایید و نام آن را بگویید. بله، نام این عمل توبه است؛ یعنی از عمل خود بازگشت نماید.

حال چه کارهایی انجام دهیم تا در راه خدا قرار گیریم؟ ... به این تصاویر نگاه کنید و هر گروهی که توانست سریع تر پاسخ دهد که مفهوم این تصاویر چیست[1] و مربوط به چه مطلبی است، توضیح کوتاهی بدهد.

حالا یک شعر زیبا برای شما می‌خوانم با دقت به آن گوش کنید؛

باز هم وقت اذان

در دلم غوغا شد

باز هم تردیدی

در دلم پیدا شد

****

یک طرف در گوشم

هست حرف شیطان

که بخواب و خوش باش

خسته ای تو الان

---

۱. مربی از قبل این تصاویر را روی کارت اماده دارد؛ در غیر این صورت روی تخته می‌کشد.

یک طرف اما هست

یک ندای زیبا

که بپاخیز اکنون

دعوتت کرده خدا

ناگهان خورشیدی

توی قلبم تابید

رفت از خاطر من

ابرهای تردید محمدرضا میرزایی

یک با دیگر شعر را می‌خوانم، سپس از شعری که خواندم چند سؤال مطرح می‌کنم. خوب گوش کنید: ....

حالا به این سؤالها جواب دهید:

چه هنگامی در دل انسان غوغا می‌شود؟ وقت اذان

حرف شیطان در گوش چه بود؟ بخواب و خوش باش

چه کسی ما را دعوت کرده که بپاخیزیم؟ خدا

خداوند به ما چه دستورهایی داده است؟ بپا خیز اکنون، دعوتت کرده خدا

تا اینجا برای دو گروه حساب امتیازها را مشخص می‌کنم. و چند سؤال هم برای سایر دوستان طرح[1] می‌کنم لطفاً قرآن‌های خود را آماده نمایید.

سؤال را با سه «چه» آغاز می‌کنیم:

چه؟ چیزی بخوریم[2] حلال؛ مثل گوشت گوسفند

چه؟ چیزی نخوریم[3] حرام، مثل گوشت خرگوش

چه؟ کسی را کمک کنیم[4] فقیر، یتیم و تهیدست

با تشکر از شما دوستان که در مسابقه شرکت کردید و از راه شیطان دور شدید و راه خدا را پیمودید، در پایان درس شعار خود را تکرار می‌کنیم.

برو گم شو شیطونک راه ما از تو جداست

را هتو راه خطاست راه ما راه خداست

---

۱. در صورت امکان چند جایزه به شرکت کنندگان داده شود.

۲. بقره(۲)۱۶۸.

۳. بقره(۲) ۱۷۳.

۴. بقره(۲) ۱۷۷.

نام درس

نیایش

موضوع

قرآن

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با استفاده از آیات۱۸۰ –۲۰۰ از سوره بقره با برخی از مفاهیم قرآنی از جمله یکی از راه‌های ارتباط با خدا(دعا) آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱ معنای دعا؛

۲ فواید دعا؛

۳ مکانهایی که دعا در آن جا بهتر به استجابت می‌رسد.

هدف رفتاری (خروجی)

از دانش آموزان انتظار می‌رود در پایان درس، معنای دعا را بیان نمایند و در زندگی دعا کردن را برای حل مشکلات بکار گیرند.

روش‌های مناسب تدریس

۱ توضیحی ۲ فعال: خط فانتزی، پرسش و پاسخ، داستان و مسابقه.

رسانه‌های آموزشی

تخته و کارت

نیایش

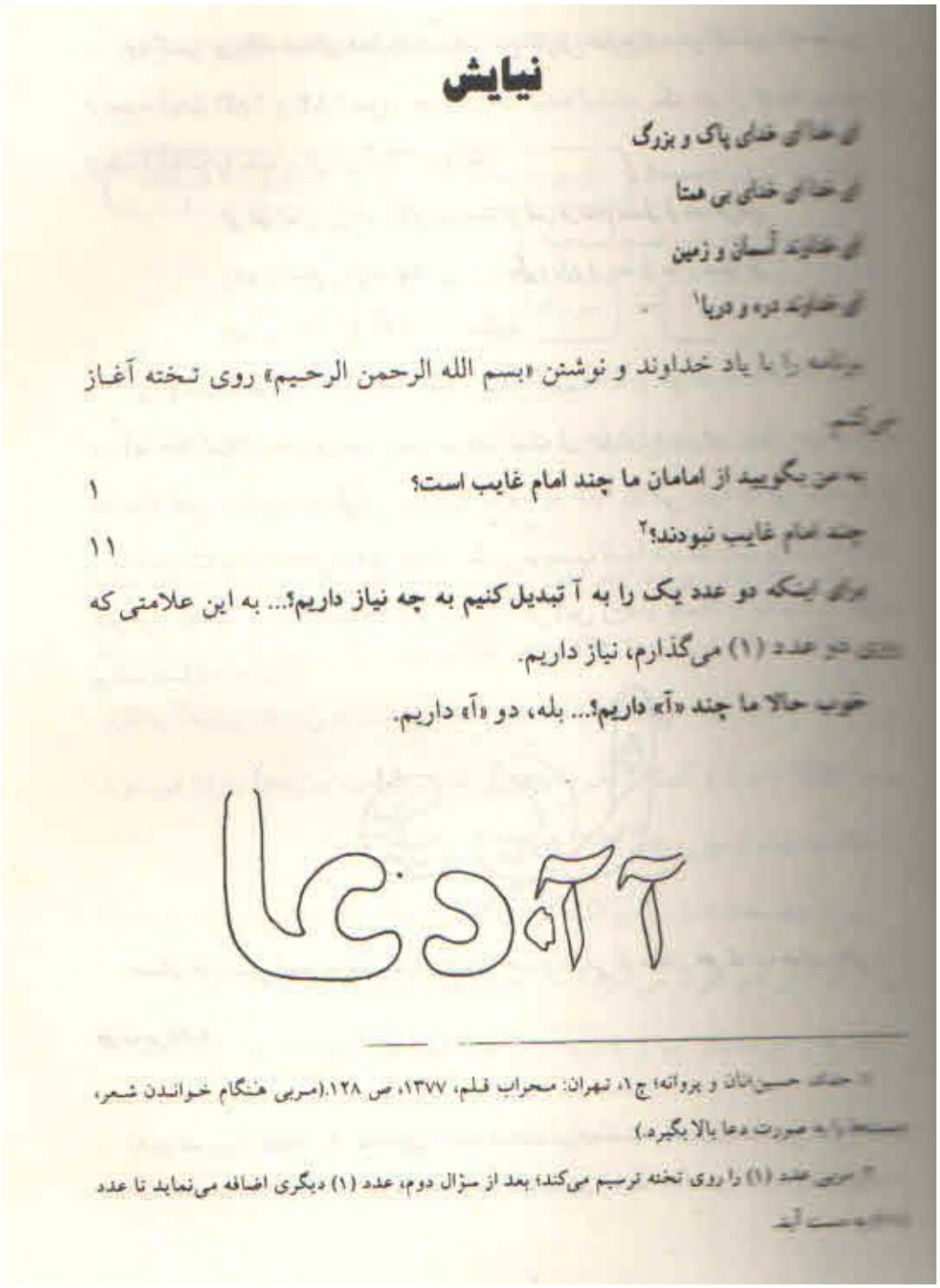

نیایش

ای خدا ای خدای پاک و بزرگ

ای خدا ای خدای بی همتا

ای خداوند آسمان و زمین

ای خداوند دره و دریا[1]

برنامه را با یاد خداوند و نوشتن «بسم الله الرحمن الرحیم» روی تخته آغاز می‌کنم.

به من بگویید از امامان ما چند امام غایب است؟ ۱

چند امام غایب نبودند؟[2] ۱۱

برای اینکه دو عدد یک را به آ تبدیل کنیم به چه نیاز داریم؟... به این علامتی که روی دو عدد (۱) می‌گذارم، نیاز داریم.

خوب حالا ما چند «آ» داریم؟... بله، دو «آ» داریم.

آ آ دعا

۱. حداد، حسین، نان و پروانه؛ ج ۱، تهران: محراب قلم، ۱۳۷۷، ص ۱۲۸. (مربی هنگام خواندن شعر، مستطیل را به صورت دعا بالا بگیرد.)

۲. مربی عدد (۱) را روی تخته ترسیم می‌کند؛ بعد از سؤال دوم، عدد (۱) دیگری اضافه می‌نماید تا عدد [illegible] به دست آید.

ای خدای خدای پاک و بزرگ

ای خدا ای خدای بی همتا

ای خداوند آسمان و زمین

ای خداوند دره و دریا[1]

برنامه را با یاد خداوند و نوشتن «بسم الله الرحمن الرحیم» روی تخته آغاز می‌کنم.

به من بگویید از امامان ما چند امام غایب است؟ ۱

چند امام غایب نبودند؟[2] ۱۱

برای اینکه دو عدد یک را به آ تبدیل کنیم به چه چیزی نیاز داریم؟ ... به این علامتی که روی دو عدد(۱) می‌گذارم، نیاز داریم.

خوب حالا ما چند «آ» داریم؟ ... بله دو«آ» داریم.

آ آ دعا

۱. حداد، حسین؛ نان و پروانه؛ ج۱، تهران: محراب قلم، ۱۳۷۷، ص۱۲۸.(مربی هنگام خواندن شعر، دست‌ها را به صورت دعا بالا بگیرد).

۲. مربی عدد(۱) را روی تخته ترسیم می‌کند؛ بعد از سؤال دوم، عدد (۱) دیگری اضافه می‌نماید تا عدد (۱۱) به دست آید.

چه کسی می‌داند معنای دعا چیست؟... من کارتی دارم که در آن گوشه هایی از ترجمه آیات ۱۸۳ و ۱۸۴ سوره بقره نوشته شده است. یک نفر از شما بیاید تا ترجمه آیات را بلند برای دیگران بخواند.

ای اهل ایمان روزه بر شما واجب است هر کس در ماه رمضان از شما مریض باشد یا مسافر و نتواند چند روز روزه بگیرد باید در بعد از ماه رمضان آن چند روز را که روزه نگرفته، روزه بگیرد.

این دوست شما چه کاری انجام داد؟... بله، ترجمه آیه را خواند.

آیا دعا کرد؟... خیر، دعا، یعنی درخواست از خداوند برای حل مشکلات؛ چنانکه خود خداوند در قرآن در سوره بقره، آیه ۱۸۶ کلامی دارد که من ترجمه آن را به صورت پراکنده در داخل کلمه دعا می‌نویسم، شما بایدکلمات پراکنده را کنار هم قرار بدهید و یک جمله کامل بسازید. هر کس زودتر جمله را به دست آورد، برنده مسابقه است.[1]

همان طور که شما به دست آوردید، خداوند می‌فرماید: **«هر که مرا خواند دعای او را جواب می‌دهم.»**

---

۱. در صورتی که بچه‌ها نتوانستند، مربی با عدد کمکشان می‌کند که از کوچک‌ترین عدد زوج شروع نمایند، کلمات را کنار هم بگذارند تا به بزرگ‌ترین عدد زوج برسند. در این صورت جمله مورد نظر به دست می‌آید.

چه کسی می‌داند معنای دعا چیست؟... من کارتی دارم که در آن گوشه‌هایی از ترجمه آیات ۱۸۳ و ۱۸۴ سوره بقره نوشته شده است. یک نفر از شما بیاید تا ترجمه آیات را بلند برای دیگران بخواند.

اب اهل ایمان روزه بر شما واجب است هر کس در ماه رمضان از شما مریض باشد یا مسافر و نتواند چند روز روزه بگیرد باید در بعد از ماه رمضان آن چند روز را که روزه نگرفته روزه بگیرد.

این دوست شما چه کاری انجام داد؟ ... بله ترجمه آیه را خواند.

آیا دعا کرد؟... خیر، دعا، یعنی درخواست از خداوند برای حل مشکلات؛ چنانکه خود خداوند در قرآن در سوره بقره آیه ۱۸۶ کلامی دارد که من ترجمه آن را به صورت پراکنده در داخل کلمه دعا می‌نویسم، شما باید کلمات پراکنده را کنار هم قرار بدهید و یک جمله کامل بسازید. هر کس زودتر جمله را به دست آورد، برنده مسابقه است.[۱]

همان طور که شما به دست آوردید، خداوند می‌فرماید: «هر که مرا خواند دعای او را جواب می‌دهم.»

در اینجا دو سؤال درباره دعا از شما دارم. جواب سؤالات را در شش کارت نوشته ام:

فائده دعا کردن چیست؟ از بین بردن گرفتاری نابود کنند شیطان

در کدام مکان‌ها امید استجابت دعا در آن بیشتر است؟

۱. در صورتی که بچه‌ها نتوانستند مربی با عدد کمکشان می‌کند که از کوچکترین عدد زوج شروع نمایند، کلمات را منار هم بگذارند تا به بزرگترین عدد زوج برسند. در این صورت جمله مورد نظر به دست می‌آید.

مساجد حرم امامان حرم امام زادگان[1]

حالا که با فواید دعا و مکانهایی که امید استجابت دعا در آن بیشتر است آشنا شدید، بهتر است داستانی درباره دعا گوش کنید تا بعد از آن به سراغ یک مسابقه برویم.

پیرزن از خانه اش بیرون آمد عصا زنان در کوچه راه افتاد. نزدیک ظهر به خانه پیامبر(ص) رسید. در زد و به خانه پیامبر(ص) رفت، سلام کرد و گفت: دعا کنید که من به بهشت بروم. پیامبر(ص) فرمود پیرزن‌ها به بهشت نمی روند. پیر زن گریه گرد. پیامبر(ص) خندید و گفت:«مگر نشنیده ای که روز قیامت پیرزن‌ها جوان می‌شوند و آن گاه به بهشت می‌روند.»

پیرزن چند لحظه به پیامبر نگاه کرد و گفت: راستی روز قیامت پیرزن‌ها جوان می‌شوند؟ من هم جوان می‌شوم؟ بعد هم به بهشت می‌روم؟

بعد هم خوشحال شد و خندید و تا خانه اشان تکرار می‌کرد: پیرزن‌ها جوان می‌شوند؛ من هم جوان می‌شوم؛ بعد هم به بهشت می‌رویم.[2]

---

۱. مربی از قبل جواب‌ها را در کارت نوشته و یکی یکی به بچه‌ها نشان می‌دهد.

۲. دانشمند، مرتضی؛ «ثروتمندی که گدا شد» ج۱، قم: بوستان کتاب، ۱۳۸۰،ص۱۰.

می‌شوند؛ من هم جوان می‌شوم؛ بعد هم به بهشت می‌رویم[1]

بعد از داستان سراغ مسابقه می‌رویم. من شش کلمه میان کلمه دعا را پاک می‌کنم و به جای آن، شش کلمه که جواب شش سؤال است، می‌نویسم:

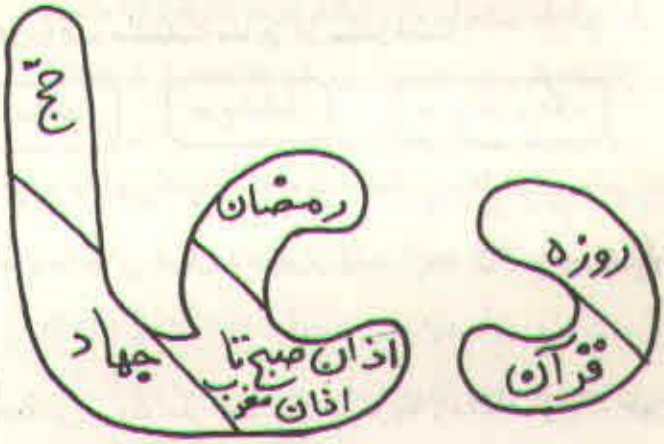

سپس دو دسته سؤال به دو شرکت کننده در مسابقه می‌دهم. آنها باید جواب سؤالات را به ترتیب شماره سؤال از میان کلمه دعا پیدا کنند و در مقابل شماره‌ها روی تخته بنویسند:

۱. از فروعات دین که کلمه روز در آن به کار رفته؟ بقره، ۱۸۳

۲. نام ماهی که قرآن در آن نازل شد؟ بقره، ۱۸۵

۳. کتابی که برای هدایت مردم از طرف خداوند آمده است؟ بقره، ۱۸۵

---

۱. دانشمند، مرتضی؛ *ثروتمندی که گدا شد*؛ ج ۱، قم: بوستان کتاب، ۱۳۸۰، ص ۱۰.

بعد از داستان سراغ مسابقه می‌رویم. من شش کلمه میان کلمه دعا را پاک می‌کنم و به جای آن، شش کلمه که جواب شش سؤال است، می‌نویسم:

سپس دودسته سؤال به دو شرکت کننده در مسابقه می‌دهم. آنها باید جواب سؤالات را به ترتیب شماره سؤال از میان کلمه دعا پیدا کنند و در مقابل شماره‌ها روی تخته بنویسند:

۱ از فروعات دین که کلمه روز در آن به کار رفته؟ بقره،۱۸۳

۲ نام ماهی که قرآن در آن نازل شد؟ بقره، ۱۸۵

۳ کتابی که برای هدایت مردم از طرف خداوند آمده است؟ بقره، ۱۸۵

۴ در ماه رمضان از چه زمانی تا چه زمانی نباید چیزی بخوریم؟ بقره، ۱۸۷

۵ از فروع دین که دو حرف است؟ بقره، ۱۸۹

۶. به جنگ در راه خدا گویند و از فروع دین است؟ بقره، ۱۹۰ -۱۹۴[1]

خوب، در آخر با مشخص شدن برنده مسابقه [2] از شما می‌پرسم که بهترین دعا، چه دعایی می‌تواند باشد؟ ... آفرین، جوابهای خوبی دادید. دعای فرج بهترین دعاست؛ چون با آمدن آقا امام زمان(عج) مشکلات حل می‌شود؛ پس همه دست به دعا بر می‌داریم و رو به قبله دعای فرج را می‌خوانیم.

در انتها با یک شعر قشنگ برنامه را به پایان می‌بریم.

دعا که می‌کنی، خدا

---

۱. مربی در دو کارت جداگانه شش سؤال را بدون جواب می‌نویسد یکی را به یک شرکت کننده و دیگری را به شرکت کننده دیگر می‌دهد تا جواب‌ها را از میان کلمه دعا پیدا نمایند و به ترتیب شکاره سؤالات جواب را مقابل اعداد بنویسند: ۱ روزه، ۲. رمضان؛ ۳. قرآن؛ ۴. اذان صبح تا اذان مغرب؛ ۵. حج؛ ۶. جهاد.

۲. اگر هر دو جواب صحیح دادند؛ به هر دو جایزه بدهید.

تو را نگاه می‌کند

شب سیاه را پر از

بلور ماه می‌کند

دعا که می‌کنی، دلت

پر از سپیده می‌شود

میان هر قنوت تو

بهشت دیده می‌شود

******

پر از فرشته می‌شود

اتاق بی ریای تو

دوباره خیس می‌شود

زعطر گل عبای تو

****

صدای تو سکوت را

هزار تکه می‌کند

به روی جانماز تو

ستاره چکه می‌کند

حمید هنرجو

نام درس

شب به یاد ماندنی

موضوع

قرآن

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با استفاده از آیات۲۰۰ – ۲۲۰از سوره بقره با قسمتی از معارف قرآنی زندگی پیامبر (ص) و حضرت علی (ع) آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱ قسمتی از زندگانی حضرت علی (ع) در شب هجرت رسول خدا(ص)؛

۲ دعاهای قرآنی ـ دعای قنوت در نماز.

هدف رفتاری (خروجی)

انتظار می‌رود دانش آموزان با توجه به سفارش‌های قرآنی به پیام‌های خاص آن توجه کنند و فداکاری و ایثار را نصب العین خود قرار دهند و داستان لیلهٔ المبیت را بیان کنند.

روش‌های مناسب تدریس

۱ توضیحی ۲ فعال: پرسش و پاسخ، مسابقه، کارت بازی، اجرای نمایش و ... .

رسانه‌های آموزشی

تخته و کارت

شب به یاد ماندنی

بسم الله الرحمن الرحیم

به نام خداوند بخشنده ی مهربان

به نام خداوند ارض و سما خداوند روزی ده رهنما

خداوند بخشنده ی دستگیر کریم خطا پوش پوزش پذیر

دوستان این هدایا[1] به کسانی تعلق دارد که در مسابقه‌های ما شرکت کنند و با کسب امتیازهای لازم برنده شوند. حالا چه کسی حاضر است که در این مسابقه شرکت کند؟ ... بله، گویا خیلی‌ها دوست دارند که صاحب جایزه شوند. من از بین شما چند نفر انتخاب می‌کنم؛ شما، شما، شما و شما ... تشریف بیاورید. همه آماده اید!

مسابقه اول:

چه کسی حاضر است در مسابقه شرکت نکند و از این جایزه بی بهره بماند و جایزه خود را به دیگری بدهد؟ بله، مثل اینکه جایزه را همه دوست دارند و کسی حاضر نمی شود. نه! امیدی هست، این دوست ما آمادگی خود را اعلام کرد! آفرین! او را تشویق کنید. بفرمایید خودتان را معرفی کنید: ...

من هم از شما برای کاری که کردید تشکر می‌کنم در حقیقت شما برنده اولین مسابقه ما هستید و یکی از این جایزه‌ها به شما تعلق دارد.[2] آیا می‌توانید نام این مسابقه را بگویید؟

---

۱. مربی قبل از چند بسته هدیه(سه عدد، همراه با کاغذ کادوی مناسب) تهیه کند و از آنها برای اجرای یک نمایش کوتاه جهت تبیین موضوع بحث درس به صورت عملی استفاده کند مربی هدیه‌ها را به گونه ای روی میز یا محل مناسب که قابل دید باشد ـ قرار دهد که توجه دانش آموزان به آنها جلب شده و ترغیب شوند که جایزه را به دست آورند. تعداد داوطلب‌های مورد نیاز چهار نفر می‌باشد.

۲. یکی از جایزه‌ها را به او هدیه کنید و برنامه را با بازی با کلمات ادامه دهید.

با حروف پراکنده روی تخته، آن را به دست آورید. ی ا ث ا ر حالا چند نوع ایثار را نسبت به دیگران بگویید؟ مثل ... کمک کردن به دیگران و ... به این نوه ایثارها چه می‌گویند؟...

بله، ایثار گاهی در ن ج ا است که مثل شهیدان با ایثار جان خود باعث، عزت و سربلندی اسلام و مسلمانان در جهان می‌شوند و گاهی ایثار با م ا ل است؛ مثل کمک به دیگران و یاری دادن به محرومان به وسیله مال. از شما دوست عزیز می‌خواهم که در مسابقه بعدی هم شرکت کنید.

اما ادامه مسابقه:

شما دو گروه شوید؛ هر گروه دو نفر ابتدا خودتان را معرفی کنید تا در تابلو[1] نام دو گروه را بنویسم و امتیازها را که با دادن پاسخ‌های صحیح به دست می‌آورید، ثبت کنم تا در پایان هر گروه امتیازهای خود را حساب کند و گروهی که بیشترین امتیاز را آورد برنده اعلام شده و جایزه خود را بگیرد.

با یک صلوات قرآنی برای ادامه ی مسابقه و شروع دومین مسابقه ی قرآنی آماده می‌شویم:

«الهم صل و سلم و زد و بارک علی رسول الله و اله الاطهار»

هر یک از شماها به قرآن مراجعه کند و آیه ۲۰۷ از سوره بقره را پیدا کند.[2]

---

۱ . مربی در تابلو نام گروه«الف» و «ب» را بنویسد و جایی برای ثبت امتیازها در نظر بگیرد.

۲ . مربیس از قبل قرآ« و دعای کوچک و قابل حمل تهیه کند و در اختیار دانش آموزان قرار دهد تا برنامه هر یک از آنها را بنویسد و برای امتیاز دهی آماده نماید.

آفرین! گروه الف آیه ۲۰۷ از سوره ی بقره را قرائت می‌کند:«و من الناس من یشری نفسه ابتغاء مرضات الله و الله رؤوف بالعباد».

حالا یک نفر از گروه «ب» آیه را قرائت کند؛ با یک صلوات قرآنی:

«الهم صل و سلم و زد و بارک علی رسول الله و اله الاطهار»

آفرین! بسیار زیبا قرائت کردید.

حال به ترجمه آیه مورد نظر گوش کنید:

گروهی نمایند جان را فدا که راضی بگردد از آنها خدا[1]

بر این بندگان حق بود مهربان بود دوست با مرمنان در جهان

یک بار دیگر ترجمه آیه را تگرار می‌کنم: گروهی ...

حالا به داستان این آیه توجه کنید در پایان داستان از هر یک از شما که در مسابقه شرکت کرده اید سؤال‌هایی می‌پرسم و برای هر پاسخ امتیازی می‌دهم از شرکت کنندگان حاضر در جلسه هم برای شرکت در مسابقه عمومی سؤال‌هایی می‌پرسم.[2]

این آیه درباره زندگی پیامبر(ص) داستانی دارد خوب به داستان گوش کنید: زمانی که پیامبر اسلام، حضرت محمد(ص) تصمیم گرفت مهاجرت کند؛ تا از مکه به طرف مدینه حرکت کند. حضرت علی(ع) را به جای خویش قرار داد. شب هنگام مشرکان مکه اطراف خانه پیامبر(ص) را محاصره کردند. حضرت پیامبر (ص) دستور داد تا حضرت

---

۱ . قرآن مجید؛ امید مجد؛ چ۲، تهران، ۱۳۷۷، ص۳۲، کتیبه.

۲ . مربی جهت فعال شدن کلاس و بهتر گوش دادن، از این روش استفاده کند.

علی(ع) در بستر او بخوابد و پارچه سبز رنگی[1] که مخصوص خود پیامبر(ص) بود را، روی خویش بکشد. از این هنگام خداوند به «جبرئیل» و «میکائیل» وحی فرستاد که : «من بین شما ـ دو فرشته خود ـ برادری ایجاد کردم و مدت عمر یکی از شما را طولانی تر قرار دادم کدام یک از شما حاضر است ایثار کند و زندگی دیگری را بر خود مقدم کند. هیچ کدام حاضر نشدند به آنها وحی شد: «... اکنون حضرت علی (ع) در بستر پیامبر من خوابیده است و آماده شده است تا جان خود را فدای او سازد، به زمین روید و حافظ و نگهبان او باشید».

هنگامی که جبرئیل بالای سر و میکائیل پایین پای حضرت علی(ع) نشسته بودند، جبرئیل می‌گفت: «به به! آفرین به تو ای علی! خداوند به واسطه تو بر فرشتگان مباهات و فخر می‌کند.[2]

در این هنگام آیه فوق نازل شد و به همین دلیل آن شب تارخی «لیلهٔ المبیت» نامیده شده است.

و اما سؤال‌ها:

مضمون ترجمه آیه را از حفظ بگویید؟[3]

هجرت حضرت پیامبر (ص) از کدام شهر بود؟ مکه

رسول خدا(ص) از مکه به کدام شهر مهاجرت کرد؟ مدینه

چه کسانی می‌خواستند به خانه پیامبر (ص) حمله کنند؟ مشرکان مکه

---

۱ . برد حضرمی.

۲ . شیرازی، ناصر مکارم؛ تفسیر نمونه، چ۱۶: تهران، اسلامیه، ۱۳۶۲،ج۲،ص۴۶.

۳ . هر کس توانست به موارد بیشتری از ترجمه آیه اشاره کند، به همان نسبت امتیاز بهتری دریافت می‌کند.

نام دو فرشته الهی را بگویید؟ جبرئیل و مکائیل

پیامبر(ص) به چه کسی فرمود تا در بسترش بخوابد؟ حضرت علی (ع)

حالا نوبت پرسیدن سؤال از شرکت کنندگان است. به این سؤالها جواب دهید:

نام شبی که حضرت علی (ع) در بستر پیامبر (ص) خوابید چه بود؟ لیلهٔ المبیت

نام کدام مسجد در ایه ۱۲۶ آمده است؟ مسجدالحرام

در آِه ۲۰۸ خداوند مؤمنان را از پیروی چه کسی باز داشته است؟ بنی اسرائیل

خداوند انفاق و ایثار مال را به چه کسانی در آیه ۲۱۵ یادآوری فرموده است؟

پدر و مادر نزدیکان یتیمان فقیران و در راه ماندگان

در آیه ۲۱۸چه کسانی به رحمت خداوند باید امید داشته باشند؟ مؤمنان و مجاهدان مهاجر در راه خدا

در آیه ۲۰۰ به رعایت حقوق چه کسانی سفارش شده است؟ یتیمان

شماره آیه ای را که در آن دعای قنوت آمده است، از آیات ۲۰۰ به بعد پیدا کنید؟ آیه۲۱۰

در پایان با هم این دعای قرآنی را تکرار کنیم.«ربنا اتنا فی الدنیا حسنهٔ و فی الآخرهٔ حسنهٔ و قنا عذاب النار».

با گروه «الف» همراه شویم و این قسمت را تکرار کنیم: نربنا اتنا فی الدنیا حسنهٔ و فی الاخرهٔ حسنهٔ».

با گروه «ب» این قسمت را تکرار می‌کنیم: «وقنا عذاب النار».

حالا امتیازها را جمع می‌کنیم و گروه برنده را اعلام می‌کنیم.

«الهم صل و سلم و زد و بارک علی رسول الله و اله الاطهار»

نام درس

سوگندهای الهی

موضوع

قرآن

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با استفاده از آیه‌های ۲۲۰ ـ ۲۴۰ سوره بقره؛ با بخشی از معارف قرآنی آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. اسامی برخی از سوره‌ها قرآنی؛

۲. سوگند و احکام آن؛

۳. رسیدگی به امور یتیمان

۴. قسم‌های قرآنی.

هدف رفتاری(خروجی)

انتظار می‌رود در پایان درس دانش آموزان بتوانند از قسم خوردن بیهوده و دروغ دوری کنند و برای نجات انسان بی گناه از دست ظالم تلاش نمایند.

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: پرسش و پاسخ، مسابقه، بازی با کلمات و ... .

رسانه‌های آموزشی

تخته و کارت.

سوگندهای الهی

بسم الله الرحمن الرحیم

به نام خداوند بخشده مهربان

قرآن که کتاب آسمانی است روشنگر راه زندگانی است

درسی که درس دین است شیرین و دلنشین است

سلام، حالتان چطور است؟ خوب هستید؟ امیدوارم که همیشه خوب و سلامت و سر حال باشید به چند سؤال قرآنی جواب دهید؟

یک سوره از قرآن بگویید که یک حرفی است.[1] ق

نام سوره ای که به نام خورشید است؟ شمس

سوره ای که به نام وسیله ی نوشتن است؟ قلم

با سه حرف «ق» و حرف آخر کلمات دو سوره بعدی، یک کلمه مناسب بگویید... بله، آفرین! چه کلمه ای شد؟... [2] قسم

حالا با هم به یک شعر درباره قسم گوش می‌کنیم:[3]

قسم به خالق ماه

به خالق پرنده

---

۱ . اگر دانش آموزان نام سوره «ص» را گفتند مربی می‌گوید: «یک سوره دیگر بگویید که یک حرفی است؛ ولی دو نقطه دارد».

۲ . مربی با خط فانتزی کلمه مورد نظر را در تابلو بنویسد.

۳ . مربی از قبل می‌تواند با یکی از دانش آموزان هماهنگ کند تا در سورت امکان شعر را با صوت زیبا دکلمه نماید.

همان کسی که داده

نشاط و شور خنده

****

قسم به آن کسی که

ستاره آفریده

خدای خوب و پاکی

که چشم ما ندیده

.....

قسم به آن خدایی

که آفریده ما را

و هر چه هست از اوست

در این جهان زیبا

محمدرضا میرزایی

حالا به نمایش دو گروه از دوستان خود توجه کنید[1]؛ آنها به یکدیگر چه می‌گویند؟...

از گروه اول که نمایش را اجرا کردند تشکر می‌کنم. موضوع نمایش را بگویید؟ خرید و فروش

۱. در این نمایش، یک نفر فروشنده است و دیگری خریدار. خریدار هنگام خرید درخواست ارزان تر بودن را دارد و فروشنده به خدا و امام زمان (عج) قسم می‌خورد که ارزان نمی دهم.

آنان به چه کسی در نمایش خود قسم یاد می‌کردند؟ به خدا و امام زمان (عج)

حالا به نمایش بعدی از دوستان خود توجه کنید.[1] در این مسابقه هم مثل نمایش قبل شما حدس بزنید.

از این گروه نمایش هم تشکر می‌کنم،موضوع نمایش را بگویید؟ انتظار کشیدن، منتظر بودن

او به چه کسی قسم یاد کرد؟ به امام حسین(ع) و حضرت عباس (ع)

بله، صحبت، درباره قسم است. قسم خوردن در اسلام خوب نیست و قسم دروغ حرام است و قسم خوردن راست هم پسندیده نیست، مگر برای ثابت کردن حق باشد. اگر کسی قسم خوردن و آن را شکست، گناه گرده است و باید توبه کند و جریمه آن را بپردازد.

آفرین! دو گروه نمایشی ما اعضای مسابقه دهنده ما هستند. حالا قرآن‌ها را هر گروه آماده کنند تا مسابقه را شروع کنیم. این مسابقه مثل مسابقه قبلی از جزء دوم قرآن است که با پاسخ صحیح خود امتیاز مناسب می‌گیرید. حالا من یک شعر می‌خوانم خوب دقت کنید و پاسخ سؤال را بگویید هر گروه آیه مورد نظر را زودتر پیدا کرد، امتیاز دارد و هر کس آن آیه را بدون غلط قرائت نمود هم امتیاز خود را دریافت می‌کند. آماده اید؟ بله آفرین! با یک صلوات قرآنی جلسه قرآن را عطرآگین کنید:

الهم صل و سلم و زد و بارک علی رسول الله و آله الاطهار

ترجمه آیه را به شعر در تابلو می‌نویسم و برای شما می‌خوانم:

---

۱. کسی منتظرکسی ایستاده است و به ساعت خود نگاه می‌کند و نگران است. ناگهان دوست او می‌آید و به امام حسین(ع) و حضرت عباس (ع) قسم می‌خورد که من کار داشتم دیر آمدم.

قسم نیست بر نام ایزد صلاح که بر خویش سازید آن را سلاح

این آیه را در بین آیات ۲۲۰ –۲۲۵ پیدا کنید. آیه با کلمه: «لاتجعلوا...» شروع می‌شود.

آیه ۲۲۴ را یکی از اعضای گروه برنده قرائت کند.[۱]

حالا آیه۲۲۴ را یکی از اعضای گروه بعد قرائت کند.

ترجمه آیه را گروه برنده (گروهی که امتیاز بیشتری کسب کرده است) قرائت کند.

در آیه ۲۲۵ خداوند برای چه قسم‌هایی جریمه قرار نداده است و از کسی مؤاخذه نمی کند؟... بله، سوگندهایی که بدون توجه بر زبان جاری می‌شود.

چه کسی به یاد دارد که با چه سوره‌هایی کلمه قسم به دست آوردیم؟ بله، ق، شمس و قلم. خداوند در سوره‌های شمس و قلم قسم یاد کرده است.

حالا نام یک سوره را بگویید که خداوند در آن به «عصر» قسم یاد کرده است؟ سوره«عصر»

در این سوره خداوند برای کارهای مهمی قسم یاد کرده است، و فرموده است که همهٔ انسان‌ها در ضرر و زیان هستند؛ مگر کسانی که ایمان آورده‌اند و به حقیقت و شکیبایی سفارش کرده‌اند.

این سوره کوتاه را با هم بخوانیم.[۲]

« بسم الله الرحمن الرحیم والعصر ان الانسان لفی خسر الا الذین آمنوا و عملواالصالحات و تواصوا بالحق و تواصوا بلاصبر».

---

۱. امتیازها بر اساس صحیح و قرائت بدون غلط هر گروه داده شود و در تابلو یا ... ثبت شود.

۲. مربی در صورت امکان آیه‌های این سوره را با دانش آموزان تکرار نماید.

آیا خداوند در قرآن به چیزهای دیگری هم قسم یاد کرده است؟... من تصاویری را به شما نشان می‌دهم شما آنچه در تصویر [1] می‌بینید، نام آن را بگویید.

خداوند درباره چه کسانی سفارش کرده است؟[2]

الف) ضعیفان○ ب) کودکان○ ج) یتیمان■

مادران تا چند سالگی فرزندان خود را شیر می‌دهند؟[3]

الف) یک سالگی○ ب) دو سالگی■ ج) سه سالگی○

جای خالی را پر کنید؟[4]

در میان خود .... به یکدیگر را فراموش نکنید.

الف) کمک○ ب) سلام○ ج) نیکی■

در انجام ... کوشا باشید.

الف) نمازها■ ب) کارهای نیک○ ج) تکالیف○

خداوند چه کسانی را دوست دارد؟[5]

الف) رزمندگان○ ب) مهاجران○ ج) توبه کنندگان■

---

۱. مربی از قبل کارتهایی تهیه کند و در هنگام اجرا از آنها استفاده نماید. روی کارت تصویر و پشت کارت نام تصویر مورد نظر بیاید که در صورت جواب ندادن، از آن استفاده کند. مربی می‌تواند برای توضیح تصاویر به سوره‌های شمس، قلم ، بروج، فجر، لیل، ضحی، تین، عادیات و... مراجعه کند و توضیحاتی را در هنگام نشان دادن تصاویر ارایه نماید.

۲. مربی در صورت جواب ندادن آیه ۲۲۰، آدرس سؤال را بگوید.

۳. مربی در صورت جواب ندادن آیه ۲۳۴، آدرس سؤال را بگوید.

۴. مربی در تابلو جمله مورد نظر را به صورت جاخالی بنویسد. آیه مورد نظر، ۲۳۷ است.

۵. با استفاده از پایان آیه ۲۲۲.

این چهار کارت را به طور صحیح در کنار هم قرار دهید به آیه ۲۱۲ قرآن مراجعه کنید.

دوست دارد خدا به درستی توبه کنندگان را

«ان الله یحب التوابین»

از گروه‌های شرکت کننده تشکر می‌کنیم و امتیازها را اعلام می‌کنم.

از یکی از افراد گروه می‌خواهم به متنی که به او می‌دهم توجه کند[1] و یک با آن را مطالعه کند؛ آن گاه برای ما با صدای بلند بخواند و ما هم به همراه او تکرار می‌کنیم و جلسه را به پایان می‌بریم. آماده اید.

بفرمایید؟.... همه با هم تکرار می‌کنیم و درس را به پایان می‌بریم

بسم الله الرحمن الرحیم

من در برابر قرآن مجید، به خدای قادر متعال سوگند یاد می‌کنم و با تکیه بر شرف انسانی خویش تعهد می‌نمایم که در پاسدار حریم و اسلام ونگهبان دست آوردهای انقلاب اسلامی ملت ایران و مبانی جمهوری اسلامی ایران باشم و همواره امانت و تقوی را رعایت نمایم و به حفظ حقوق ملت و خدمت به مردم پای بند باشم. از استقلال کشور و آزادی مردم دفاع کنم و مصالح آنان را همیشه در نظر داشته باشم.

۱. مربی قسمتی از متن سوگند نامه را با توجه به موقعیت زمانی و مکانی می‌تواند به صورت لوح تهیه و یا در تابلو بنویسد.

نام درس

پایداری

موضوع

قرآن

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با بعضی از مفاهیم آیات ۲۴۰ – ۲۵۳ سوره بقره آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱ اهمیت پیکار در راه خدا؛

۲ صبر و استقامت، عامل مهم پیروزی؛

۳ دعا و درخواست کمک از طرف خداوند

هدف رفتاری (خروجی)

انتظار می‌رود دانش آموزان در پایان درس بتوانند در برابر مشکلات استقامت نموده و از خداوند کمک بخواهند.

روش‌های مناسب تدریس

۱ توضیحی ۲ فعال: مسابقه، شعر، کارت.

رسانه‌های آموزشی

تخته و کارت

پایداری

بسم الله الرحمن الرحیم

به نام خدا و با سلام یه شما دانش آموزان خوب و پر تلاش آماده هستید؟ آمادهی چی؟ آماده ی جنگ؟ مگر جنگ در راه هست؟ نه، جنگی در کار نیست. ولی همیشه باید آماده باشیم، البته بعضی‌ها همیشه در حال سرو صدا راه انداختن و جنگیدن با خواهر یا برادر کوچکشان هستند، که ما این را نمی گوییم، بلکه جنگ با دشمن را می‌گوییم.

بجنگید در راه پروردگار نمایید در راه او کار و زار

حالا که آماده هستید، یک مسابقه پر شور دیگر از آیاتی که در طول این هفته قرائت کردید، برگزار می‌کنیم. از دو گروه می‌خواهیم که در جایگاه قرار گیرند.

مرحله اول: مسابقه جورچین

هرکدام از گروه‌ها در مدت دو دقیقه باید با توجه به آیه ای که روی تخته نوشته ام، کارت‌های زیر را مرتب کنند تا ترجمه آیه مورد نظر را به دست آورند.

گروه اول:[1] پیکار در راه کنید خدا

گروه دوم:[2] کیست به دهد قرض خدا

شما هم دوستانتان را تشویق کنید: سریع تر سریع تر ، هر چه سریع تر بهتر.

مرحله ی دوم: او چیست؟

---

۱. «و قاتلوا فی سبیل الله و اعلموا ان الله سمیع علیم»، بقره،۲۴۴.

۲. من ذالذی یقرض الله قرضا حسنا فیضاعفه له اضعافا کثیرۀ...»، بقره، ۲۴۵.

گروه اول: در هر دقیقه، دو بار می‌آید و در هر قرن، یک بار؛ ولی در شب و روز نمی آید؟ حرف قاف

گروه دوم: برای همه لباس می‌دوزد؛ ولی خودش بی لباس است؟ سوزن

مرحله ی سوم: چه کسی می‌تواند؟ بلی چه کسی می‌تواند با شمارش دانش آموزان در این مسابقه شرکت کند؟

گروه اول : بیست ثانیه نفس نکشید.

گروه دوم: بیست ثانیه پلک چشمش را به هم نزند.

در قرآن داستان یک جنگ آمده؛ جنگ بین ...ت و ...ت[1]، فرمانده نیروهای خداپرست دستور داد تنها کسانی به جنگ حاضر شوند که تمام فکرشان در جهاد باشد. به زودی جمعیتی به ظاهر زیاد و نیرومند جمع شدند به جانب دشمن حرکت کردند. مسافت زیادی را پیمودند و بر اثر تابش آفتاب تشنه شدند. ط.. ت برای اینکه به فرمان خدا آنها را آزمایش کند، گفت: به زودی در مسیر خود به رودخانه ای می‌رسید خداوند به وسیله آن شما را آزمایش می‌کند.[2] کسانی که از آن بنوشند و سیراب شوند، از من نیستند و آنها که یک پیمانه با دست خود بیشتر ننوشند، از من هستند.

همین که چشم آنها به نهر افتاد خوشحال شدند و به زودی خود را به آن رسانیدند و سیراب گشتند؛ تنها عده کمی برسر پیمان خود باقی ماندند. طالوت با همان عده کم به سوی میدان جهاد پیش رفت.

حالا سریع جواب دهید که فرمانده دشمن نامش چه بود؟ جالوت

---

۱. مربی بر روی تخته حرف «ت» را دو بار نوشته و در مراحل بعدی کامل می‌کند.

۲. مربی تصاویر مربوط به داستان را روی تخته نقاشی نماید.

فرمانده نیروهای خداپرست نامش چه بود؟ طالوت

خداوند نیروهای او را به چه آزمایش کرد؟ به کم نوشیدن از آب

آیا همه توانستند در این آزمایش قبول شوند؟ خیر، تعداد کمی قبول شدند

این افرادی که آب بیش از اندازه نوشیدند چه چیزی در آنها کم بود؟ صبر

اگر شما هم کمک کنید با هم این صبر را پر می‌کنیم تا معلوم شود که چه پیامی دراد؟ فقط کمی صبر کنید.

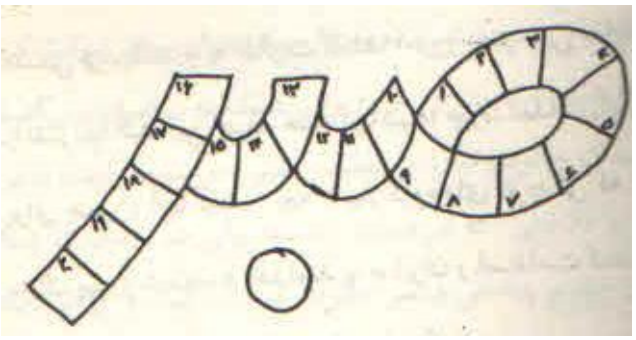

۱ عقل و هوش؟ خرد(۲،۱و۳)

۲. بهشت زیر پای اوست؟ مادر(۶، ۵، ۴ و ۱۸)

۳. یکی از واجبات نماز به معنای ایستادن؟ قیام(۲۰، ۱۰، ۷و ۱۶)

۴. حضرت ابراهیم بزرگترین شکننده آن بود؟ بت(۹و ۱۷)

۵. خوب نیست؟ بد(۱۴ و ۱۲)

۶. اسباب خانه؟ اثاث(۱۱، ۸، ۱۳ و ۸)

۷. تکرار اولین حرف الفبا؟ اا (۱۵و ۱۹)

اگر خانه‌های جدول را سه تا سه تا بشمارید، پیام آن که ترجمه قسمتی از آِه ۲۵۰ سوره بقره است، به دست می‌آید: «خدایا ما را ثابت قدم بدار».

این جمله را چه کسانی گفتند؟ سپاه نیروهای خداپرست

وقتی سپاه کوچک طالوت به منطقه جنگی رسید، از زیادی و نیرومندی سپاه دشمن ترسیدند و به طالوت گفتند: اکروز ما توانایی مقابله با جالوت و سپاهیان او را نداریم؛ البته این حرف همه آنها نبود؛ چون تعدادی از آنها افراد با ایمان بودند و برای همین، آنها گفتند: چه بسیار گروه‌های کوچکی که به فرمان خدا بر گروه‌های بزرگ پیروز شدند، و خداوند با صابران و استقامت کنندگان است.

مرحله چهارم: جای خالی را پر کنید:

هر چه سریع تر باید جاهای خالی را در صف نیروها پر کرد تا دشمن نتواند ضربه بزند. شما هم با توجه به آیه ۲۵۰ سوره بقره، جای خالی را در این جمله‌ها پر کنید.

گروه اول: خدایا به ما.... عنایت فرما.

گروه دوم: خدایا ما را بر .... پیروز فرما.

احسنت به شما دانش آموزان که جاهای خالی را زود پر کردید و این دعا همیشه بر زبان شما جاری است، همه با هم تکرار کنید.

ربنا ـ افرغ علینا صبراً ـ و ثبت اقدامنا ... و انصرنا علی القوم الکافرین

مرحله پنجم: سؤال از دانش آموزان حاضر در جلسه:

۱ سوره ای که حرف اول و آخر آن یکی است؟ لیل و تبت

۲ نام کتاب آسمانی که حرف اول و آخر آن یکی است؟ تورات

۳. نام میوه ای که حرف اول و آخر آن یکی است؟ توت

۴. نام گلی که حرف اول و آخر آن یکی است؟ مریم

۵. نام پیامبری که حرف اول و آخر آن یکی است؟ داوود

یکی از افرادی که به عنوان نیروی پشت جبهه در سپاه خداپرستان شرکت کرده بود نوجوانی است به نام «داود» که پدرش او را برای کمک به برادران بزرگترش فرستاده بود؛ اما وقتی دید که جالوت مبارز می‌طلبد و کسی جرأت جنگیدن با او را ندارد، دست به کار شد. با فلاخنی[1] که در دست داشت، یکی دو سنگ آن چنان ماهرانه پرتاب کرد که درست بر پیشانی و سر جالوت کوبیده شد و او در میان وحشت و تعجب سپاهیانش به زمین سقوط کرد و کشته شد. با کشته شدن جالوت ترس و هراس عجیبی به سپاهیانش دست داد و سرانجام در برابر صفوف لشکر «طالوت» فرار کردند و بنی اسرائیل پیروز شدند.

شما هم مانند سپاهیان مؤمن طالوت و رزمندگان هشت سال دفاع مقدس، دست به دعا بردارید و هر چه من می‌گویم در پایان زمزمه کنید: یا رب آمین یا رب آمین.

یا رب ای یارب یا رب کودکان و نوجوانان

مرد و زنها و جوانان با کلامت آشنا کن

یا رب آمین یا رب آمین(۲بار)

---

۱. فلاخن، وسیله ای که با آن از جایی به جای دیگر سنگ می‌اندازند(قلاب سنگ).

یا رب ای یارب یا رب　　از عمل بر حکم قرآن

بر تمام مسلمینت　　فتح و پیروزی عطا کن

یا رب آمین یا رب آمین

یا رب ای یارب یا رب　　علم و ایمان و شهامت

کار و پیکار و شهادت　　قسمت این جمع ما کن

یا رب آمین یا رب آمین

یا رب ای یا رب یا رب　　حق رزمندان راهت

حق خلق بی پناهت　　استجابت این دعا کن

یا رب آمین یا رب آمین

عقايد

نام درس

آفریدگار توانا

موضوع

عقاید

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با بعضی از راههای شناخت خدا آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱ برهان حرکت؛

۲ برهان اثر و مؤثر؛

هدف رفتاری (خروجی)

انتظار می‌رود دانش آموزان در پایان درس به وجود خداوند اطمینان پیدا کرده باشند و بتوانند بر آن استدلال کنند.

روش‌های مناسب تدریس

۱ توضیحی ۲ فعال: مسابقه، سؤال و جواب و... .

رسانه‌های آموزشی

تخته.

آفریدگار توانا

بسم الله الرحمن الرحیم

سلام علیکم؛ امیدوارم که حال همگی خوب باشد و آماده و سر حال باشید.

حواس‌ها جمع است؟... خوب، حالا معلوم می‌شود، با چه چیزی؟ ... با جواب دادن به معما؛ آماده اید؟... خوب، بگویید ببینم فرق بین دیوار و چمن چیست؟...[1] بله؟... خوب آفرین!

حالا که این معما را جواب دادید، به یک معمای دیگر هم جواب بدهید! کدام معما؟... این معما: فرق بین انسان و هواپیما چیست؟...[2]

آیا شما تا به حال هواپیما را در آسمان، در حال پرواز ببینید چه نتیجه ای می‌گیرید؟... می‌فهمیم که این هواپیما را در آسمان، در حال پرواز ببینید جه نتیجه ای می‌گیرید؟... می‌فهمیم که این هواپیما دستگاههایش سالم و دارای سوخت(بنزین) است و یک خلبان ماهر یا یک دستگاه کنترل آن را هدایت می‌کند؛ زیرا محال است بدون این ویژه گی‌ها پرواز کند.

در دنیایی که ما زندگی می‌کنیم، همه چیز در حال حرکت است. شما همین الان که اینجا نشسته اید با سرعت زیادی در حال حرمت هستید؛ زیرا روی کره زمین قرار دارید و کره زمین با سرعت زیادی در حال حرکت است؛ ولی ما آن را احساس نمی کنیم؛ چون همه چیز با آن در حرکت است؛ مثل زمانی که سوار اتوبوس هستیم؛ وقتی که اتوبوس در حرکت است ـ تا زمانی که به بیرون نگاه نکنیم ـ حرمت آن را احساس نمی کنیم همین

---

۱. دیوار را اول می‌چینند، بعد بلند می‌شود؛ ولی چمن اول بلند می‌شود، بعد آن را می‌چینند.

۲. انسان اول بلند می‌شود، بعد راه می‌رود؛ ولی هواپیما اول راه می‌رود، بعد بلند می‌شود.

طور کرات آسمانی دیگر؛ مثل ماه، مشتری، مریخ و میلیونها کره دیگر هم با سرعت زیاد در یک مسیر منظم در حرکت هستند.

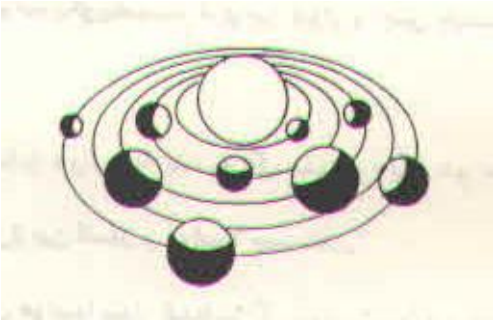

وزن هر یک از این کرات آن قدر زیاد است که قابل محاسبه دقیق نیست. مسلم است که چنین اجسام سنگینی اگر بخواهند حرکت کنند، به نیروی فوق العاده زیادی نیاز دارند تا آنها را به حرکت در آورد. اگر قدرت و نیرویی نبود که این اجسام سنگین را به حرکت درآورد و در مسیر خود هدایت کند، آیا چنین حرکتی امکان داشت؟

این کرات آسمانی برای حرکت خود، به حرکت دهنده نیاز دارند؛ حرکت دهنده آنها کیست؟ به داستانی در این زمینه گوش کنید:پ

روزی حضرت علی (ع) با گروهی از یاران خود، از راهی می‌گذشتند؛ به پیرزنی رسیدند که با یک چرخ نخ ریسی، از پنبه نخ درست می‌کرد. حضرت علی (ع) پس از سلام و احوالپرسی از او پرسید: مادر، خدا را چگونه شناختی؟ پیرزن دست از چرخ برداشت، چرخ بعد از چند دور حرکت ایستاد. پیرزن گفت: من از راه این چرخ خدا را شناخته ام؛ زیرا تا زمانی که با دست خود آن را حرکت می‌دهم کار می‌کند و اگر دست از کار بردارم از حرکت می‌ایستد. این آسمان و زمیت هم گرداننده ای دارد که اگر او نباشد، دیگر این آسمان و زمین حرکت نخواهند کرد و شب و روزی نخواهد بود.

بچه‌ها خسته شدید؟ ... اگر خسته نشدید به یک معما گوش کنید و درست جواب بدهید:

آن چیست که:

دست داره، سر نداره شکم داره مو نداره؟[1]

هر کس می‌تواند جواب بدهد، دست بلند کند.[2]

آفرین بر شما! معلوم شد که خیلی باهوش هستید. بچه‌ها! تشویق کنید: طیب طیب الله، احسنت بارک الله.

خوب، حالا که خیلی باهوش هستی، باید از کلاس بیرون بروی؛ البته برای انجام مسابقه خوب نگاه کن؛ وقتی که بیرون رفتی، تغییری در کلاس ایجاد می‌کنیم؛ باید وقتی بر می‌گردی و نگاه می‌کنی متوجه آن تغییر بشوی.[3]حالا تشریف ببرید بیرون!

حالا بفرمایید داخل! چه تغییری مشاهده می‌کنید؟ ... درست است، یک گل با سه گلبرگ بالای تخته سیاه کشیده شده است؛

از این نقاشی چه نتیجه ای می‌گیری؟... بعضی از بچه‌ها هستند که فقط ظاهر تغییرات را می‌بینند؛ ولی بعضی دیگر علاوه بر تغییرات به ریشه و علت این تغییرات هم توجه دارند.

خوب شما چه نتیجه ای می‌گیرید؟

---

۱ . نقطه؛ زیرا«دست» نقطه دارد؛ ولی «سر» نقطه ندارد.

۲ . اگر بچه‌ها نتوانند جواب دهند، مربی باید راهنماییکند تا سرانجام یک نفر جواب بدهد.

۳ . وقتی دانش آ»وز از کلاس بیرون رفت، مربی آن گُل را در بالای تخته می‌کشد و حروف «د، ت، ح»را در سه گلبرگ آن می‌نویسد؛ سپس از دانش آموز می‌خواهد که به کلاس برگردد.

۱ کسی بوده که این نقاشی زیبا را کشیده؛

۲. آن شخص قد بلند بوده است؛

۳. نقاشی بلد یوده؛

۴. رنگ‌ها را می‌شناخته است.

اگر به جای اینکه این گل را اینجا نقاشی کنم، یک گل مصنوعی درست کرده بودم، چه نتیجه ای می‌گرفتید؟[1]...

اگر کسی یک گل واقعی درست کند چطور؟... آیا کسی می‌تواند؟...

خوب، از حروفی که در گلبرک‌ها نوشته شده است «ت،د،ح» چه می‌فهمید؟...

یک راهنمایی می‌کنم: «د» اول کلمه ای است که آخر آن «ا» است/ بله «دانا». «ت» اول کلمه ای است که آخر آن «ا» است: «توانا»

«ح» اول کلمه ای است که آخر آن «م» است: «حکیم».

دانا، توانا و حکیم؛ سه ویژگی برای وجود آورنده هستند.

---

۱ . مربی اجازه دهد تا دانش آموزان بیان کنند؛ سپس نتیجه می‌گیرد هر چه کار مشکل تر باشد، فاعل آن باید تواناتر باشد.

بچه‌ها دانا یعنی چه؟ دانا یعنی داننده، آگاه، عالم

توانا یعنی چه؟ نیرومند، قادر، مقابل ناتوان

حکیم یعنی چه؟ یعنی کسیکه کارهایش هدف دارد و روی حساب است.

برای پی بردن به این صفات به یک شعر به نام «آی بچه‌ها، خدا هست» گوش کنید.

به برگها نگاه کن چه سبز و با صفا هست

پروانه قشنگی میون اون گلا هست

یه بلبلی بلایی رو شاخه اون بالا هست

همه می‌گن به ماها آی بچه‌ها، خدا هست

نگاه کن به صحرا چه سبز و باصفا هست

درختا رو نگاه کن پر از شکوفه‌ها هست

به میوه‌ها نگاه کن میون شاخه‌ها هست

همه میگن به ماها آی بچه‌ها خدا هست

بهار شده بچه‌ها بهاره خوش هوا هست

زنده شدن درختا شادی توی دلا هست

ابر سیاه رفته خورشید توی هوا هست

همه می‌گن به ماها آی بچه‌ها خدا هست

زمین شده همه سبز لاله تو صحرا هست

هر جا بری تو دشتا صدای چشمه‌ها هست

زنده شده طبیعت پر شور و پر نوا هست

همه می‌گن به ماها آی بچه‌ها خدا هست

هم اینجا هست هم اونجا هم توی اون بالا هست

تو این جهان با نظم هر جا بری خدا هست

همه می‌گن به ماها خدا هست خدا هست

علیرضا روحانی

اما بعضی همه اینها را می‌بینند؛ ولی باز متوجه حقایق نمی شوند؛ مثل آن پادشاه مغرور؛ داستانش را شنیده اید؟... پس خوب گوش کنید:

در زمان قدیم پادشاهی بود که به خدا ایمان نداشت؛ اما وزیری داشت که خدا پرست بود. هر چه وزیر برای اثبات وجود خدا دلیل می‌آورد شاه قبول نمی کرد. تا این که وزیر دستور داد در یک بیابان دور افتاده که هیچ ساختمان و درختی نبود، یک ساختمان خیلی خوب بسازند و اطراف آن را درخت بکارند و جویهای آب در زیر درختان جاری کنند.

زمانی که ساختمان و باغها آماده شد، یک روز وزیر پادشاه را به شکار دعوت کرد و طوری برنامه ریزی نمود که پادشاه از نزدیکی آن ساختمان و باغها عبور کند. وقتی که نگاه پادشاه به آن ساختمان و آبادانی آنجا افتاد، از وزیر پرسید: در زمانهای گذشته که برای شکار به این جا می‌آمدیم، چنین ساختمانی نبود! چه کسی اینها را ساخته است؟

وزیر در جواب گفت: قربان اینها خود به خود به وجود آمده‌اند!

پادشان برآشفت و گفت: مرا مسخره می‌کنی؟ این چه حرفی است که می‌زنی؟! آیا می‌شود که اینها خود به خود به وجود آمده باشند و این ساختمان زیبا خود به خود ساخته شده باشد؟!

وزیر در جواب گفت: وقتی بنای این ساختمان کوچک بدون بنا غیر ممکن باشد، چگونه می‌شود که بنای آسمانها و زمین و موجودات بسیار زیبایی که روی آن هستند بدون آفریدگار باشند.

پادشاه متوجه شده و به وجود خدا و آفریدگار اعتراف کرد.

بچه‌ها ! شما هم بگویید:

تو این جهان با نظم هر جا بری خدا هست

همه می‌گن به ماها خدا هست خدا هست.

خدا نگهدار شما

نام درس

خدای نادیدنی

موضوع

عقاید

هدف کلی

دانش آموزان در این درس به وسیله استدلال ساده با توحید و برخی از صفات خداوند مثل مهربانی و عدالت آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. توحید؛

۲. نامرئی بودن خداوند؛

۳. مهربانی خدا؛

۴. عدالت پروردگار.

هدف رفتاری(خروجی)

انتظار می‌رود دانش آموزان بتوانند بر اثبات برخی از صفات خداوند استدلال کنند.

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: جدول، داستان، شعر و معما و ... .

رسانه‌های آموزشی

تخته.

خدای نادیدنی

بسم الله الرحم الرحیم

به نام خداوند بخشنده مهربان

سلام علکیم، امیدوارم که خوب و خوش، بشاشو خندان و سرحال؛ آماده شنیدن و دین برنامه باشید. آماده اید؟ ... بله، پس شروع می‌کنیم؛ با چه چیزی؟ با یک معمای مشکل که باید فکر کنید و جواب بدهید.

آن چیست که بیشتر اوقات روز می‌دود؛ ولی شب نگهبان اتاق است؟[1]

بچه‌ها! یک ضرب المثل بگویید که کلمات «آش» و «آشپز» در آن باشد... «آشپز که دو تا شد آش یا شور یا بی نمک».

چه کسی می‌تواند آن را معنا کند؟...

اگر اتوبوس دو راننده داشته باشد که در دست هر کدام یک فرمان باشد و زیر پای هر کدام هم، گاز و ترمز باشد، فکر می‌کنید چه اتفاقی می‌افتد؟... معلوم است که از اتوبوس کسی جان سالم به در نمی برد؛ چون یکی می‌خواهد تند براند و دیگری کند؛ یکی می‌خواهد از این سمت حرکت کند و دیگری از آن سمت و... .

آیا تا به حال فکر کرده اید که اگر این جهان پهناور به جای یک خدا، دو خدا یا بیشتر داشت، چه می‌شد؟ بله، دیگر از این نظم خبری نبود. الآن تمام کارهای دنیا، روی یک نظم و قانون دقیق است. پیدایش شب و روز، روییدن گیاهان، رشد کردن موجودات و...؛ اما اگر خدا شریک داشت، یک خدا اراده می‌کرد که ساعت پنج آفتاب طلوع کند؛ ولی

---

۱. کفش.

شریک او می‌گفت: نه، خورشید باید ساعت ده طلوع کند. آن وقت نظم به هم می‌خورد. در این صورت ما باید یک روز قبل از ساعت پنج نماز می‌خواندیم؛ روز دیگر قبل از ساعت ده، و تمام زندگی ما به هم می‌خورد.

از نظم موجود در جهان می‌فهمیم که این جهان، فقط یک ناظم دارد و خداوند هیچ گونه شریکی ندارد.[1]

دوستان عزیز! حالا می‌خواهیم با هم این جدول چشمی را حل کنیم. اگر حل کنیم، چند کلمه به دست می‌آید.

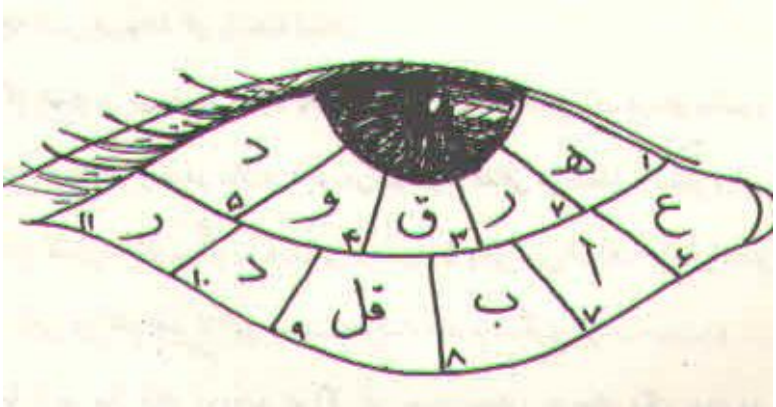

رمز جدول سه است؛ یعنی از هر خانه که شروع کردیم، سه تا سه تا می‌شماریم؛ به خانه سوم که رسیدیم حرف آن خانه را یادداشت می‌کنیم آماده اید؟... پس شروع می‌کنیم.

چه کلماتی به دست می‌آید؟ هوا، درد، عقل و برق

خوب بچه‌ها این کلمات با هم چه ارتباطی دارند؟... بله، هیچ کدان از اینها را با چشم نمی توان دید.

۱.مربی دو نفر از بچه‌ها را صدا کند و از آنها بخواهد که با هم یک گچ را گرفته و مطالبی را که او می‌گوید، روی تخته بنویسند یا نقاشی بکشند. بدیهی است که خیلی بد خط تر از وقتی که به تنهایی می‌نویسند، خواهند نوشت از اینجا نتیجه بگیرد که این همه زیبایی موجود در جهان باید نقاش واحدی داشته باشد.

همه ما دوست داریم خدا را ببینیم؛ اما خدا دیده نمی شود؛ چون جسم نیست تا دیده شود. خیلی از چیزها هستند که دیده نمی شوند[1]؛ مثل: نیروی آهن ربا. شما آهن ربا را می‌بینید؛ اما نیروی آن را نمی بینید؛ به همین دلیل اگر دو قطعه آهن را که یکی آهن رباست و دیگری آهن ربا نیست در کنار هم بگذارید تا امتحان نکنید نمی توانید بفهمید کدام یک آهن رباست.

جریان برق هم قابل دیدن نیست و اگر به سیم برق نگاه کنید، نمی توانید بفهمید که در آن برق وجود دارد یا نه؛ باید با فازمتر امتحان کنید یا کلید برق را بزنید جریان هوا و درد نیز قابل دیدن نیستند؛ عقل را نمی شود دید؛ جاذبه زمین را نمی توان دید، بلکه باید آنها را از نشانه‌هایشان شناخدت.

خدا را هم نمی شود دید و باید او را از راه نشانه‌هایش شناخت؛ ولی خدا همه چیز را می‌بیند.

بچه‌ها! دقت کنید و به معما جواب بدهید:

آن چیست که ما می‌بینیم؛ ولی خدا نمی بیند؟[2]...

آفرین بر شما که خوب دقت می‌کنید حالا برای اینکه خستگی تان برطرف شود، به این داستان توجه کنید:

روزی یک معلم کافر در کلاس رو به بچه‌ها کرد و گفت: بچه‌ها! این کتاب را می‌بینید؟

بچه‌ها: بله.

---

۱. مربی می‌تواند آ]ن ربا سیم برق، یک فاز متر و وسایل دیگری به کلاس ببرد و نامرئی بودن نیروی آهن رب و جریان الکتریسیته را توضیح دهد.

۲. خواب؛ چون خداوند نمی خوابد تا خواب ببیند.

معلم: پس این کتاب وجود دارد. آیا این مداد را می‌بینید؟

ـ بله.

ـ پس این مداد وجود دارد. آیا این میز را می‌بینید؟

ـ بله.

ـ پس وجود دارد. بچه‌ها! خدا را می‌بینید؟

ـ نخیر.

ـ پس وجود ندارد.

در همین لحظه یک دانش آموز مؤمن و دانا، از جای خود برخاست و گفت: بچه‌ها! شما عقل معلم را می‌بینید؟

بچه‌ها جواب دادند: خیر. دانش آموز گفت: پس معلم عقل ندارد. معلم شرمنده شده و سرش را به زیر انداخت. بعد از مدتی سرش را بلند کرده و گفت: بچه‌ها ببخشید! من اشتباه کردم. خدا وجود دارد؛ ولی دیده نمی شود.

خیلی چیزها هستند که وجود دارند، ولی دیده نمی شوند؛ مثل عقل، و باید آنها را از راه نشانه‌هایشان شناخت.[1]

برای شناخت خدا چه راه وجود دارد؟

اگر شما یک نقاش زیبا بکشید یا یک کاردستی بسازید، آن را دوست ندارید؟...

اگر عکسی از یک منظره زیبا بگیرید به آن علاقه نخواهید داشت؟... چرا؟...

---

۱. مربی می‌تواند داستان را به صورت تئاتر به وسیله بچه‌ها اجرا کند و نتیجه بگیرد.

بله، انسان وقتی چیزی را می‌سازد با اثری را به وجود می‌آورد، آن را دوست دارد؛ چون این اثر به او ارتباط دارد.

خداوند هم چون همه چیز را خودش خلق کرده است، همه را دوست دارد. انسان‌ها، گلها، ... و مخصوصاً بچه‌ها را ؛ زیرا بچه‌ها پاک و بی گناهند. پیامبران وقتی می‌خواستند برای باران دعا کنند دستور می‌دادند تا مردم بچه‌هایشان را هم برای دعا کردن بیاورند؛ چون خداوند بچه‌ها را دوست دارد و دعای آنها را قبول می‌کند.[1]

در این زمینه به یک داستان گوش کنید:

مرد صیادی از میان جنگلی می‌گذشت؛ ناگاه گنجشکی را دید که روی درخت نشسته؛ ولی اضطراب بی اندازه ای دارد و جیک جیک می‌کند. مرد صیاد خوب دقت کرد، دید آن حیوان هر چند ثانیه می‌رود و بر می‌گردد و یک برگ را به طرف آشیانه آورده تا اینکه دور تا دور لانه خود را با آن برگهای مخصوص پر نموده و خودش روی شاخه ی درخت مجاور نشست؛ ولی صیاد هنوز علت اضطراب آن حیوان را نمی دانست.

پس از دقت و جست و جوی زیاد متوجه شد مار سیاهی قصد حمله به آشیانه گنجیشک را دارد و از درخت بالا می‌رود و گنجیشک روی شاخه دیگر به انتظار نتیجه نشسته است. در این حال صیاد دید مار به آشیانه گنجیشک نزدیک شد؛ ولی همین که بوی برگ به مشام مار رسید کم کم عقب برگشت و افتاد. معلوم شد که آن برگها؛ برای آن مار سم کشنده بوده است.[2]

---

۱. روز قبل مربی از بچه‌ها بخواهد که کاردستی مجسمه یا نقاشی درست کرده و بیاورند؛ سپس از بچه‌هایی که کارشان زیباتر است، بپرسد: آیا دوست دارید کسی کارتان را خراب یا نقاشی تان را پاره کند؟ مسلماً جواب می‌دهند: نه؛ در اینجا لطف خدا به بندگانش را نتیجه گیری کند.

۲. پند تارخ؛ ج۱،ص۹.

حالا به یک شعر با نام «خدای بی شریک» گوش کنید:

خدای بی شریک

تو خدای بی شریکی تو یگانه ای و دانا

تو چه خوب مهربانی تو که پاکی و توانا

***

تو در آن زمان که نامی ز جهان نبود، بودی

در بستهٔ جهان را به جهانیان گشودی

****

تو به گوش ابر خواندی که از آسمان بباردپ

تو به آفتاب گفتی به زمین قدم گذارد

تو به چشمه یاد دادی ز دل رمین بجوشد

به گیاه تشنه گفتی که از آب آن بنوشد

*****

تو به ژاله امر کردی که به برگ گل نشیند

به خزان اجازه دادی که گل از چمن بچیند

به هزار نقش زیبا گل و سبزه را کشیدی

شب و روز و کوه و دریا همه را تو آفریدی

تو که ای ، چه ای، کجایی؟! به خدا هر آنچه هستی

تو، خدا، همیشه بودی تو، خدا، همیشه هستی.[1]

در پایان به یکی دیگر از صفات خدا گوش کنید:

اگر معلمی در امتحان به تمام دانش آموزان کلاس از درسخوان تا تنبل و بی سواد، نمره بیست بدهد؛ چطور معلمی است؟

اگر معلمی در امتحان به تمام دانش آموزان نمره صفر بدهد؛ چطور معلمی است؟

هیچ کدام معلم خوبی نیستند؛ زیرا معلم خوب کسی است که نمره ای را که حق هر دانش آموز، است به او بدهد. اگر به همه بیست بدهد، ظلم کرده و اگر به همه همه صفر بدهد، باز هم ظلم نموده است.

این که می‌گوییم خدا عادل است، یعنی خداوند هیچ گاه زحمتها و کارهای هیچ یک از بندگانش را نادیده نمی گیرد و پاداش و جزایی که به آنها می‌دهد، مطابق تلاشی است که کرده‌اند، بلکه گاهی فراتر از عمل بندگان پاداش می‌دهد و هر یک از گناه کاران را بیشتر از گناهشان تنبیه نمی کند.[2]

صلوات

---

۱. مربی از بچه‌ها بخواهد تا شعر را دسته جمعی بخوانند.

۲. مربی می‌تواند یک تکلیف از دانش آموزان بخواهد و ابتدا همه تکالیف را نمره صفر و بعد همه رانمره بیست بدهد؛ سپس به هر کس طبق حق خودنمره بدهد؛ آن گاه معنای عدل را بیان کند.

نام درس

معلمان دلسوز

موضوع

عقاید

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با برخی از راههای شناخت انبیای الهی آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. معجزه نشانه پیامبری؛

۲. اسامی برخی از پیامبران و معجزه آنها؛

۳. اسامی پیامبران اولوالعزم؛

۴. خاتم پیامبران.

هدف رفتاری(خروجی)

انتظار می‌رود دانش آموزان بتوانند درباره اهمیت نبوت استدلال کرده و از رفتار پیامبران الگو بگیرند و در زندگی خود سرمشق قرار دهند.

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: پرسش و پاسخ، داستان، شعر و کارت.

رسانه‌های آموزشی

تخته.

معلمان دلسوز

بسم الله الرحمن الرحیم

به نام خداوند بخشنده مهربان

سلام علیکم، حالتان چطور است؟ حواستان چه جور است؟ جمع جمع یا ...؟ پس به یک سؤال جواب بدهید:

نام «اذان گوی» پیامبر چیست؟... بله، «بلال».

چه کسی از شما بلال رامی تواند بهتر معرفی کند؟...[1] بلال حبشی انسان سیاه پوستی بود که به پیامبر اسلام(ص) ایمان آورد. ارباب او که مشرک بود، وی را به خاطر ایمانش مورد اذیت و آزار قرار داد؛ اما او هیچ گاه دست از ایمان خود نکشید.

خوب حالا بگویید ببینم اولی و آخرین پیامبر چه کسانی هستند؟... اولین پیامبر حضرت آدم(ع) و آخرین پیامبر حضرت محمد (ص) پنج پیامبر نام ببرید که اسم آنها با «الف» شروع می‌شود؟... اسماعیل، ابراهیم، ادریس، اسحاق و آدم.

برای اینکه پیامبران واقعی و راستین از کسانی مع ادعای پیامبری می‌کنند شناخته شوند پیامبران باید چه چیزی داشته باشد؟... معجزه

معجزه چیست؟...[2] بله، معجزه کاری است که فقط پیامبران با یاری خداوند انجام می‌دهند و دیگران از انجام آن ناتوان هستند؛ مثل معجزه این کوه.

---

۱. مربی اجازه دهد تا دانش آموزان جواب دهد.

۲. مربی اجازه دهد تا دانش آ»وزان جواب دهند و تصویر کوه بکشند.

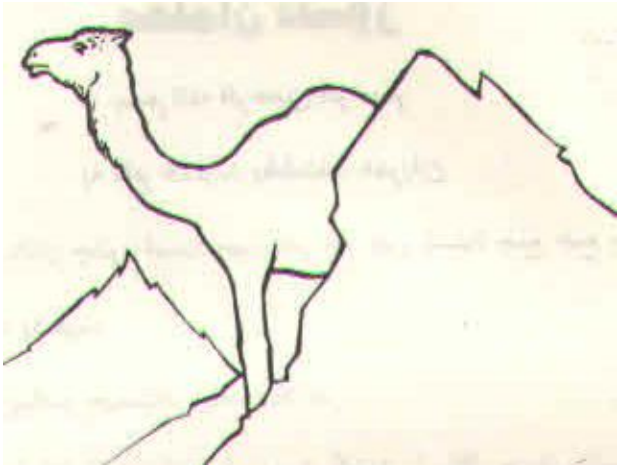

داستانش را شنیده اید؟... پس گوش کنید:

در سرزمین احقاف بین یمن و عمان مردمی به نام قوم «ثمود» زندگی می‌کردند. آنان ثروت‌های زیادی داشتند؛ و زمین‌ها و باغ‌های زیبا و پرثمر به وجود آوردند؛ کاخ‌های محکم ساختند و در میان کوه‌ها خانه‌هایی از سنگ تراشیدند.

آنها در ناز و نعمت به سر می‌بردند؛ ولی به جای اینکه شکر خدا را به جای آورند و او را ستایش کنند، روز به روز از حق فاصله گرفتند و به خود خواهی خویش می‌افزودند.

در بین آنها مردی بود که از نظر نسب بر همه آنها برتری داشت و از آنان داناتر بود. او «صالح» نام داشت. خداوند او را برای پیامبری و راهنمایی مردم برگزید. حضرت صالح (ع) جز خوبی برای مردم نمی خواست و در راه خیر آنان می‌کوشید. از آنان خواست که از خدا طلب آمرزش کنند و او را ستایش نمایند؛ ولی عده کمی از او پیروی نمودند. بقیه مردم گفته‌هایش را مسخره می‌کردند. حضرت صالح(ع) آنها را از غضب و عذاب خدا ترساند؛ ولی آنان چون دیدند صالح در دعوت خود به سوی خدا زیاد تلاش می‌کند، تصمیم گرفتند کاری کنند که او عاجز و ناتوان شود؛ برای همین به او گفتند اگر راست می‌گویی، معجزه ای بیاور!

حضرت صالح (ع) از خدا خواست که به دست او معجزه ای نشان دهد. در روز معینی کوه لرزید و شتری از آن بیرون آمد مردم قبل از آن، شتری به این بزرگی ندیده بودند. حضرت صالح (ع) به آنها گفت: این شتر را رها کنید؛ یک روز سهم آب شهر را او بخورد و روز دیگر شما از شیر آن استفاده کنید. اگر آن را آزار دهید، به عذابی بزرگ گرفتار خواهید شد.

با این معجزه عده ای دیگر به حضرت صالح (ع) ایمان آوردند. مخالفان ترسیدند که پیروان آن حضرت بیشتر شوند. به همین دلیل تصمیم گرفتند آن شتر را نابود کنند. یک روز که شتر صالح آب خورده و آرام آرام را همی رفت؛ در این هنگام چند نفر که برای کشتن او به کمین نشسته بودند، تیری به پایش زدند و سپس با نیزه او را کشتند.

حضرت صالح (ع) به آنان گفت: «من شما را از آزار این شتر ترساندم؛ اما توجه نگردید. از این پس سه روز در خانه‌هایتان زنده هستید». آنها ایشان را سرزنش کردند و از او خواستند در عذاب آنها عجله مند. از سوی دیگر مخفیانه تصمیم گرفتند شبانه به آن حضرت و پیروان او حمله کنند؛ آن گاه در خانه‌های سنگی و محکم که در کوه تراشیده بودند، به استراحت پرداختند. ناگهان صاعقه (رعد و برق شدید) آسمانی در خانه‌های آنها پیچید و آنها را هلاک کرد. به این صورت خدای مهربان نقشه‌های دشمنان را به هم ریخت و حضرت صالح (ع) و پیروان او را نجات داد.

حضرت صالح(ع) ازکنار بدن‌های بی جان دشمنان عبور کرد و با اشاره به آنها گفت: «ای قوم من، من بدون تردید رسالت خدای خود را به شما ابلاغ کردم و به شما پند دادم؛ ولی شما اندرز دهندگان را دوشت نمی داشتید.»

هر پیامبری باید معجزه ای داشته باشد. آیا می‌توانید با استفاده از اینکارت‌ها معجزه هر پیامبر را کنار اسم او قرار دهید.[1]

موسی(ع) عیس(ع) ابراهیم(ع) محمد(ص) نوح(ع) صالح(ع)

زنده کردن مردگان کشتی نجات بخش شکافتن دریا

سرد شدن آتش قرآن مجید شتر سخن گفتن در گهواره

اژدها شدن عصا شفا دادن کور

حتماً می‌دانید که خداوند متعال پیامبران زیادی را برای راهنکایی انسانها فرستاده است.

پیامبران چند نفر بوده‌اند؟... ۱۲۴ هزار نفر که ما اسم بسیاری از آنها را نمی دانیم؛ اما از میان آنها تنها پنج پیامبر بوده‌اند که کتاب آسمانی داشته‌اند.

به پیامبران صاحب کتاب و شریعت چه می‌گویند؟... بله، پیامبران اولوالعزم.

آیا نام آنها را می‌دانید؟..

حالا از شما می‌خواهم که با استفاده از این کارتها کتاب هر پیامبر را تعیین کنید:

محمد(ص)	موسی(ع)	عیسی(ع)	داود(ع)	ابراهیم(ع)
صحف	تورات	قرآن	انجیل	زبور

نام سه پیغمبر را بگویید که اول اسمشان «ی» باشد؟... یونس، یوسف، یعقوب.

۱. مربی با تهیه این کارتها و در هم ریختن آنها از دانش آموزان می‌خواهد که آنها را مرتب کنند و روی تخته به صورت منظم بچسبانند یا بنویسند و چنانچه امکان داشته باشد تصاویر کوه، کشتی، کتاب را بر روی کارت‌های ترسیم کند.

با این وقت کم؛ هر چه از پیامبران الهی (ع) بگوییم، کم گفته ایم پس بهتر است به سراغ برترین و آخرین پیامبر یعنی پیامبر اسلام (ص) برویم.

حضرت محمد (ص) گل سر سبد تمام پیامبران الهی (ع) است. حالا می‌خواهیم با این گل خوشبو کمی آشنا شویم. این گل؛ ریشه ، ساقه، برگ و بوی خوشی دارد.[1]

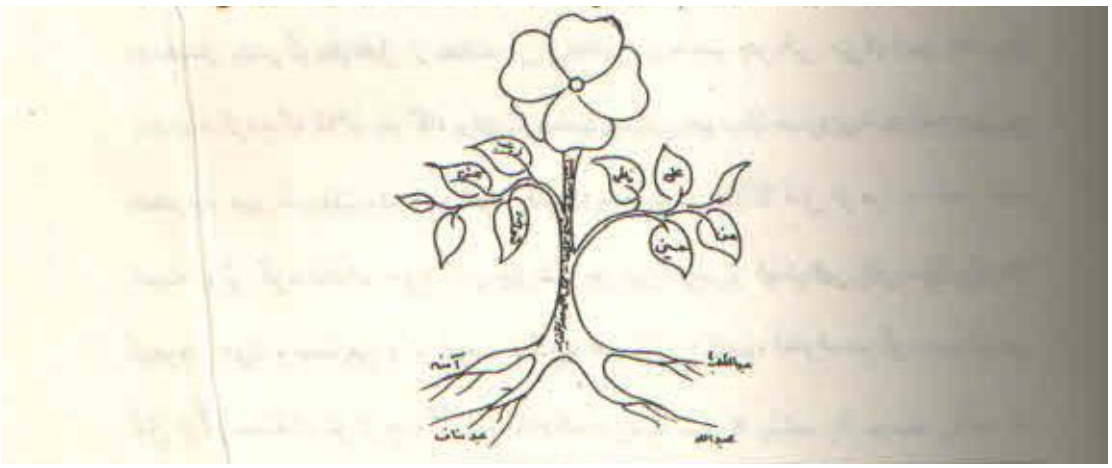

خوب، ریشه و ساقه اش چیست؟... بله، استقامت در مقابل گرسنگی و آزار و اذیت‌ها و همچنین کمک‌های حضرت خدیجه و سایر یاران.

آیا با برگ‌های این گل آشنایید؟... بله، علی، فاطمه، حسن، حسین، زینب، ام کلثوم و ابراهیم.

بوی گل از گلبرگ‌های آن به مشام می‌رسد. خوب، بوی خوش پیامبر چیست؟... اخلاق خوش آن حضرت؛ مثل: امین بودن، گذشت و بخشش، کمک به مردم مستضعف و فقیر، استقبال از مردم با روی خوش و شجاعت در مقابل ستمگران. آن حضرت اگر سه روز یکی از یارانش را نمی دید، سراغش را می‌گرفت. اگر مریض بود، به عیادتش می‌رفت و

---

۱. مربی کلمات را در ریشه، ساقه، برگ و گلبرگ‌ها می‌نویسد و به آنها اشاره می‌کند.

اگر گرفتاری داشت، به او کمک میکرد. در کارها با مردم شرکت می‌کرد و دوست نداشت بنشیند و دیگران برای او کار کنند.

عمار یاسر گوید: قبل از بعثت من و حضرت با هم چوپانی می‌کردیم. یک روز پیشنهاد کردم که فلان چراگاه برای گوسفند چرانی خوب است، فردا به آنجا برویم حضرت هم پذیرفت. فردا به آنجا رفتم، دیدم پیامبر)ص) قبل از من به آنجا آمده است؛ ولی گوسفندان خود را از چریدن باز می‌دارد. از علت این کار سؤال کردم، فرمود: چون وعده من و تو این بود که با هم شروع کنیم، نخواستم گوسفندان من قبل از گوسفندان تو از چراگاه استفاده کنند.

در پایان به این شعر توجه کنید و خوب جواب بدهید:

خوش رحتمی است یاران، صلوات بر محمد، گوییم از دل و جان

صل علی محمد صلوات بر محمد

آمد زحق خطابت، بردند زجا خطایت، جبریل در رکابت

صل علی محمد صلوات بر محمد

باز آمدی به معراج، با نور حله و تاج، عالم تو راست محتاج

صل علی محمد صلوات بر محمد

ای سرو باغ جنت، ای آفتاب رحمت، ای نور برج حکمت

صل علی محمد صلوات بر محمد

در هر زمین گیاهی سر بر زده سیاهی از قدرت الهی

صل علی محمد صلوات بر محمد

در آسمان فرشته مهرش به جان سرشته بر عرش حق نوشته

صل علی محمد صلوات بر محمد

گر نام تو نبودی عالم بپا نبودی ارض و سما نبودی

صل علی محمد صلوات بر محمد

ما مصطفی ندیدیم نام خوشش شنیدیم مهرش به جان خریدم

صل علی محمد صلوات بر محمد

نام درس

جانشینان درستکار

موضوع

عقاید

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با استدلال بر لزوم امامت، و انتصابی بودن امامت امامان(ع) آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. استدلال بر لزوم امامت؛

۲. اسامی دوازده امام(ع)؛

۳. انتصابی بودن امامان معصوم(ع)؛

۴. صفات حضرت علی (ع)؛

۵. صفات حضرت امام حسن(ع).

هدف رفتاری(خروجی)

انتظار می‌رود دانش آموزان بتوانند بر لزوم امامت استدلال کنند و داستانهایی از زندگی امام علی (ع) و امام مجتبی(ع) را بیان کنند.

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: کارت، شعر؛ داستان و ...

رسانه‌های آموزشی

تخته و کارت.

جانشینان درستکار

بسم الله الرحمن الرحیم

سلام علیکم، خسته نباشید. آماده هستید تا برنامه را شروع کنیم. من چند کلمه روی تخته می‌نویسم؛ شما باید رابطه آنها را توضیح دهید. آماده اید؟ ... بله:

معلم مبصر کلاس

مدیر مدرسه ناظم(معاون مدرسه)

خلبان کمک خلبان

رئیس جمهور معاون رئیس جمهور

پیامبر امام

خوب، بچه‌های عزیز! بین این کلمات چه ارتباطی است؟... بله، از هر دوکلمه یکی جانشین دیگری است؛ اما:

اگر معلم جانشین نداشته باشد چه می‌شود؟[1]

اگر مدیر مدرسه جانشین نداشته باشد چه می‌شود؟

اگر خلبان جانشین نداشته با شد چه می‌شود؟

اگر رئیس جمهور جانشین نداشته باشد چه می‌شود؟

اگر پیامبر جانشین نداشته باشد چه می‌شود؟

---

۱. مربی اجازه بدهد تا دانش آموزان جواب بدهند و مربی راهنمایی کند.

اگر پیامبر جانشین نداشته باشد دین او از بین خواهد رفت و دستورات او فراموش خواهد شد؛ به همین جهت خداوند به پیامبر اسلام(ص) دستور داد که جانشین خود را معرفی کند. در آخرین سفر پیامبر اکرم(ص) به خانه خدا به پیامبر وحی می‌شود که در همین سفر جانشینی را که برایت انتخاب کرده ایم باید به مردم معرفی کنی؛ و گرنه پیامبری تو کامل نشده است.

یک سؤال: آن روزی که پیامبر (ص) علی (ع) را به جانشینی انتخاب کرد به چه روزی معروف شد؟... بله، روز غدیر خم. مسلمانان این روز را یکی از عیدهای بزرگ اسلامی می‌دانند و جشن می‌گیرند.

آن روز پیامبر (ص) دست علی را بالا برده و به مردم فرمئه بود: «هر کس من مولی و سرور اویم، علی مولی و سرور اوست.» ای مردم! علی خوب آموخته است که چگونه کِشتی اسلام را در برابر امواج خطرناک عبور دهد و به موانعی که دشمن ایجاد می‌کند برخورد نکند من از شما می‌خواهم که هر چه او می‌گوید گوش کنید و پیرو او باشید تا به شما آسیبی نرسد.

مردم خوشحال شدند و به علی (ع) تبریک گفتند؛

جالب اینجاست که پیامبر(ص) می‌دانست این سفر طولانی است و کِشتی اسلام باید سالهای زیادی در حرکت باشد و مسافران بیشتری را سوار کند برای همین به یکی از مسافران اسلامف به نام «جابر بن عبدالله انصاری» فرمود که بعد از علی(ع) یازده نفر دیگر را هم به شما معرفی می‌کنم تا یکی پس از دیگری کشتی اسلام را به پیش ببرند. توجه داشته باشید که حضرت علی (ع) و این یازده نفر کارشان خیلی مهم تر از یک

ناخدای کشتی معمولی است. ایشان در واقع «امام»؛ یعنی رهبر و پیشوای شما هستند اسامی این امامان را خوب به خاطر بسپارید.

آیا شما می‌دانید پیامبر (ص) چه کسانی را معرفی فرمود؟

برای اینکه نام این دوازده امام[1] برای همیشه در یادتان بماند، شعر زیر را حفظ کنید:

ای یار با شهامت بگو تو از امامت

امامت در دین ما دارد دوازده پیشوا

اول آنها علی(ع) آمده بعد از نبی

امام دوم حسن(ع) فرزند آن صف شکن

سوم حسین شهید که چون ستاره تابید

چهارم زین العابدین فخر زمان و زمین

امام پنجم ما امام دین خدا

محمد باقر است با دانش و طاهر است

جعفر صادق ششم کاظم امام هفتم

نهم، محمد تقی دهم علی النقی

---

۱. در مناطقی که برادران اهل سنت باشند مربی محترم این شعر را به دانش آموزان یاد دهد:

بیا که در بین ما فاصله ای نباشد

بیا که در زندگی درد و غمی نباشد

بیا که اختلافی میان ما نباشد

بیا که این حقیقت جدا ز ما نباشد

سرود ایمان از گلچین گرگانی

یازدهم پیشوا در ره دین خدا

امام حسن عسکری نمونه رهبری

دوازدهم غایب است بهر نبی نایب است

مهدی صاحب زمان اوست خدا را نشان

ظاهر شود زمانی روشن کند جهانی

اگر گفتید کدام امام است که هم فرزند امام و هم برادر امام و هم پدر امام و هم پدربزرگ امام است؟ امام حسین(ع)

خوب. کدام امام است که در سن پنج سالگی به امامت رسید؟... امام زمان(عج).

کدام امام بود که وقتی جان پیامبر (ص) در خطر بود به جای او در رختخواب خوابید و جان رسول خدا(ص) را نجات داد؟... حضرت علی (ع)

آیا داستانش را می‌دانید پس گوش کنید:

سیزه سال بود که پیامبر(ص) در مکه مردم را به دین اسلام دعوت می‌کرد؛ با این حال دشمنان به آزار و اذیت مسلمانان ادامه می‌دادند تا اینکه مردم یثرب ـ که بعدها مدینه نام گرفت ـ از پیامبر اکرم(ص) دعوت کردند که به اینجا بیاید. دشمنان تا این خبر را شنیدند به نیرومندترین جوانان خود شمشیر دادند تا در تاریکی شب به خانه پیامبر (ص) بریزند و او را از بین ببرند.

پیامبر(ص) از نقشه دشمن باخبر شد و به علی (ع) فرمود: خدا به من دستور داده که از مکه خارج شوم و تو به جای من در خانه بمانی؛ آیا حاضری؟ علی (ع) بدون این که بترسد و عذری بیاورد فرمود: جانم فدای تو باد، هر امری بفرمایی به جان قبول می‌کنم.

آن شب، شب دشوار و خطرناکی بود . علی (ع) در بستر پیامبر (ص) خوابید. وقتی دشممنان به خانه پیامبر هجوم آوردند و این صحنه را دیدند، وحشت سراسر وجودشان را فراگرفت.

نه فقط اینجا بلکه در تمام جنگ‌هایی که علی (ع) حضور داشت گاه بعضی از مسلمانان می‌ترسیدند؛ در این حال زور بازوی علی (ع) دل‌های کافران را به لرزه می‌انداخت.

همه امامان ما، شجاعترین مردم زمان خود بودند؛ حتی دشمنان هم به شجاعت ائمه (ع) اعتراف داشتند. دشمنان که جرأت نداشتند با علی (ع) روبه رو شوند، ناچار او را هنگام نماز؛ ناجوانمردانه از پشت سر شهید کردند. بدن مبارک علی (ع) در نجف اشرف یکی از شهرهای عراق به خاک سپرده شد.

آیا می‌دانید دو امام رانام ببرید که نامشان «حسن» بوده است؟... بله، امام حسن مجتبی(ع) و امام حسن عسکری(ع)

دومین امام شیعیان، امام حسن(ع) است او در مدینه به دنیا آمد پدرش علی(ع) و مادرش فاطمه(س) است فاطمه دختر پیامبر اسلام(ص) می‌باشد.

پیامبر (ص) امام حسن را خیلی دوست داشت و آن حضرت را در کودکی می‌بوسید و می‌فرمود: «خدایا! من حسن را دوست دارم؛ هر کس حسن را دوست بدارد، دوستش دارم.» بعد از شهادت حضرت علی (ع) امام حسن مجتبی (ع) به امامت رسید؛ اما معاویه

که از دشمنان حضرت علی (ع) و امام حسن(ع) بود به دشمنی و مخالفت با آن حضرت پرداخت و بهدروغ خود را پیشوای مردم می‌خواند و با فریب دادن مردم سپاهیان آن حضرت را پراکنده ساخت امام حسن(ع) که خود را تنها دید، برای حفظ جان مسلمانان با معاویه صلح کرد؛ اما معاویه با بی رحمی تمام امام حسن مجتبی(ع) را مسموم کرده و آن حضرت را به شهادت رسانید. آن حضرت در قبرستان بقیع در شهر مدینه دفن شده است.

حالا اگر آماده باشید می‌خواهم داستانی از زندگانی امام حسن(ع) برای شما تعریف کنم؛ آماده اید؟...

امام حسن مجتبی(ع) مانند امامان دیگر خوش اخلاق و باگذشت بود مردی از شام به مدینه آمد، امام حسن(ع) را در کوچه دید و شناخت به حضرت امام حسن(ع) سلام نکرد بلکه به او دشنام هم داد و تا می‌توانست از امام حسن(ع) و حضرت علی (ع) بدگویی کرد.

امام حسن(ع) هیچ نگفت، صبر کرد تامرد شامی ساکت شد؛ آنگاه به آن مرد سلام کرد و با خشرویی و مهربانی احوالپرسی نمود و فرمود: گمان می‌کنم غریب باشی از احوال ما خبر نداری و گفته‌های معاویه تو را فریب داده است.

آنچه درباره پدرم گفتی درست نیست؛ چون قصد بدی نداری ئ فریب خورده ای تو را بخشیدم. اگر چیزی لازم داشته باشی به تو می‌دهم. اگر لباس لازم داشته باشی لباست می‌دهم. اگر محتاج باشی، بی نیازت می‌کنم. خواهش می‌کنم به منزل من بیایی و مهمان من باشی.

این مرد وقتی خوش اخلاقی و گذشت امام حسن (ع) را دید از گفتار خود شرمنده شده و گریست و گفت: ای پسر پیغمبر! برای من ثابت شد که تو امام و جانشین پیغمبر هستی! خدا بهتر می‌داند که چه کسی را امام و پیشوا قرار دهد.

ای پسر رسول خدا! به خدا سوگند تا حال خیال می‌کردم که تو و پدرت بدترین مردم هستید؛ ولی اکنون فهمیدم که شما بهترین مردم روی زمین هستید؛ سپس آن مرد بار خود را در منزل امام حسن(ع) فرو آورد و مهمان حضرت شد.

دیری نگذشت که این مرد از پیروان و شیعیان وفادار امام حسن(ع) شد.[1]

---

۱. قسمتی از داستان به نقل از: امینی، ابراهیم؛ آموزش دین: کتاب سوم؛ ص۷۵.

نام درس

رهبران هدایت

موضوع

عقاید

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با برخی از ویژگی‌ها و وظایف امامان معصوم(ع) و جانشینان آنها آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. برخی از شیوه‌های مبارزاتی امام سجاد(ع)؛

۲. برخی از ویژگی‌های امامان معصوم(ع)؛

۳. طول عمر امام زمان(عج)؛

۴. غیبت امام زمان (عج)؛

۵. ولایت فقیه.

هدف رفتاری(خروجی)

انتظار می‌رود دانش آموزان بتوانند برخی از ویژگی‌های امام معصوم (ع) را بیان کنند.

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: پرسش و پاسخ، جدول، کارت بازی، شعر و داستان و ...

رسانه‌های آموزشی

تخته و کارت.

رهبران هدایت

بسم الله الرحمن الرحیم

به نام خداوند بخشنده مهربان

سلام علیکم، سلام برشما بچه‌های خوب، و سلام بر پدر و مادرهای خوب شما. و سلام بر همه کسانی که برای شما زحمت کشیده‌اند و می‌کشند؛ یعنی سلام بر پیامبران خدا و امامان و معلمان دلسوز شما.

برنامه امروز خود را با یک سؤال شروع می‌کنیم، آماده هستید؟...

در روز عاشورا چند تن از امامان در کربلا بودند؟... آنها را نام ببرید. بله، سه امام: امام حسین(ع) امام زین العابدین و امام باقر (ع) که در آن روزها کودک خردسالی بود امام سجاد (ع) چون در آن روز مریض بود، نتوانست در جنگ شرکت کند و زنده ماند تا پیام خون پدر بزرگوارش را به گوش جهانیان برساند و یزید را رسوا کند.

آیا می‌توانید بگویید امام سجاد(ع) با یزید چگونه مبارزه کرد؟

به این طرح توجه کنید:

مبارزه امام سجاد(ع) * سخنرانی * دعا * گریه

ایشان با این سه روش در طول سالیان دراز مردم را از ظلم و ستمگری یزید با خبر ساخت. امامان دیگر هم با روش‌های دیگری راه آن حضرت (ع) را ادامه دادند و در کار خود موفق شدند. پیروزی امامان ما، به دلیل ویژگیهای آن بزرگواران بوده است. آیا شما می‌دانید امامان ما چه ویژگی‌هایی داشته‌اند؟... پس با هم این جدول را حل می‌کنیم تا با بعضی از ویژگی‌های امامان خود آشنا شویم:

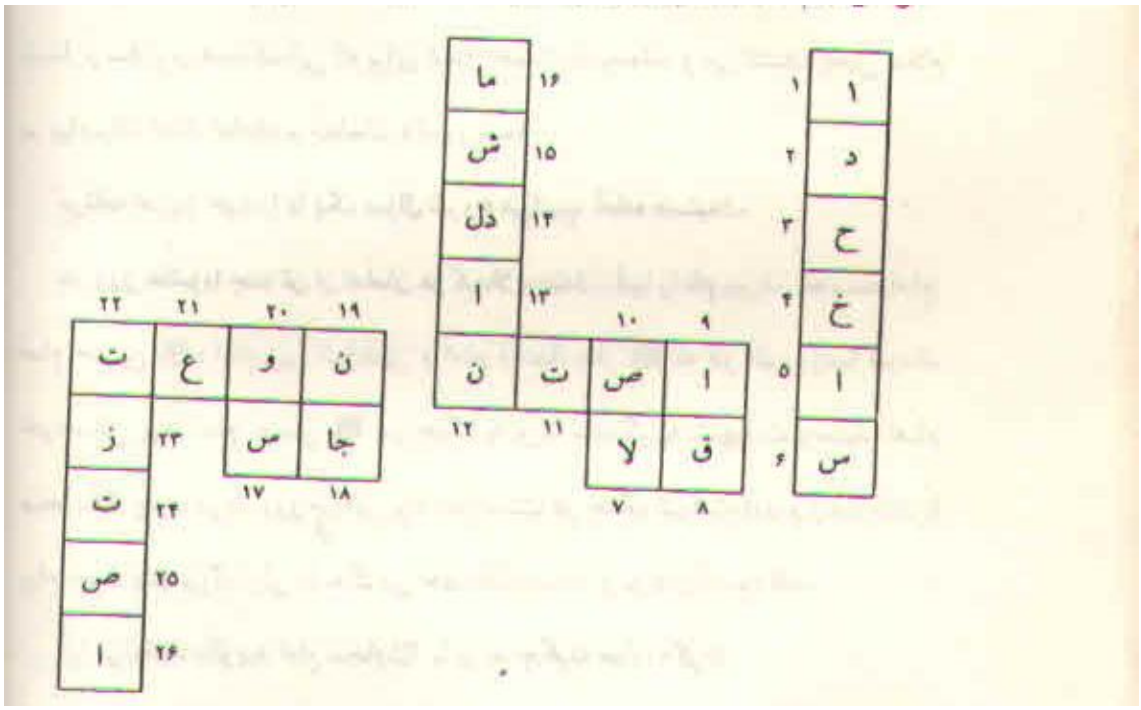

برای به دست آوردن این ویژگی‌ها هر گاه جدول را با رمز(۳) حل کنیم برخی از ویژگی‌های امام معصوم(ع) به دست می‌آید که عبارتند از: اخلاص، امانت، صداقت، دلسوز، احسان و شجاعت[۱]؛ اینها بعضی از ویژگی‌های آنان است.

همه امامان ما دارای این ویژگی‌ها بودند؛ اما امام دوازدهم (عج) علاوه بر ویژگی همه امامان ویژگی خاص خود را دارد.

آیا می‌دانید آن ویژگی‌ها کدام هستند؟... بله، این ویژگی‌ها عبارت از : طول عمر، غیبت، قیام و پُر کردن جهان از عدل و داد و ... .

نام امام دوازدهم شیعیان مهدی(عج) است. او در سامرا به دنیا آمد. پدرش امام حسن عسکری(ع) و مادرش نرجس نام داشت.

---

۱ . مربی این شش مورد را در کارت یا با خط فانتزی روی تخته می‌نویسد.

حضرت مهدی (عج) نام‌های دیگری هم دارد. چند نام معروف آن حضرت عبارتند از : امام زمان، حجهٔ بن الحسن، بقیهٔ الله ، امام عصر، ولی عصر، صاحب الزمان. او هنوز زنده است؛ ولی به خواست خدا از دیده‌ها پنهان است.[1]

در زمان پدر امام زمان(عج) یعنی امام حسن عسکری (ع) دشمنان شنیده بودند که پیغمبر اسلام(ص) فرموده است: حضرت مهدی (عج) امام دوازدهم است، هنگامی که بیاید دشمنان را نابود می‌کند و زمیت را پر از عدل و داد می‌نماید؛ به همین دلیل جاسوسانی را به خانه امام حسن عسکری (ع) فرستاده یودند تا اگر فرزندی از او به دنیا آمد، او را در همان کودکی از بین ببرند؛ اما خدا می‌خواست که این فرزند به دنیا بیاید؛ همان طور که حضرت موسی (ع) و عیسی(ع) را نگه داشت؛ از این رو او به دنیا آمد و نامش را مهدی گذاشتند.

پدر و مادرش او را از دید دشمنان دور نگه می‌داشتند یک روز عده ای از شیعیان به خانه امام حسن عسکری (ع) آمدند و از او خواستند که مهدی را به آنها بنمایاند تا او را بشناسند؛ امام پذیرفتند. آنها پسر بچه ای را دیدند که شبیه پدرش بود امام به شیعیان فرمود : این پسر، جانشین من و امام شماست... .

از عمر حضرت مهدی بیش از چهار سال و شش ماه نگذشته بود که پدرش از دنیا رفت مردم جمع شده بودند تا بر بدن مبارکش نماز میت بخوانند؛ مردی به نام «جعفر» جلو آمد و گفت: من جانشین امام یازدهم هستم، جلوتر رفت تا بر جنازه امام نماز بخواند.

ناگهان کودکی نورانی جمعیت را کنار زد و جلو آمد و آن مرد دروغ گو را از کنار جنازه امام دور کرد و خود را به مردم معرفی کرد مردم دانستند که او حضرت مهدی(عج)

---

۱ . مربی می‌تواند با تهیه کارت از کلمات داخل مستطیل بازی با کارت را در کلاس اجرا کند.

است و جعفر دروغ گفته است به همین دلیل او را جعفر کذاب (بسیار دروغ گو) نامیدند.

بعد از نماز دشمنان از این جریان با خبر شدند و به خانه امام حسن عسکری(ع) هجوم آوردند؛ همه اتاق‌ها را جست و جو کردند؛ ولی حضرت مهدی(عج) را نیافتند.

خدا می‌خواست که حضرت مهدی زنده بماند؛ از این رو به امر خدا از دیده‌ها غایب شد. از آن زمان مردم تا هفتاد سال با چهار نفر [1] از یاران مخصوص امام زمان(عج) تماس می‌گرفتند و آنها مخفیانه به حضور امام زمان(عج) می‌رسیدند و آن حضرت مشکلات مردم را حل می‌کرد. این مدت را «غیبت صغری» می‌گویند.

صغری یعنی کوتاه و کوچک.

بعد از هفتاد سال امام زمان(عج) به مردم پیغام فرستاد که شما دیگر نمی توانید با من مستقیماً ارتباط دائمی برقرار کنید. این زمان که هنوز ادامه دارد «غیبت کبری» نامیده می‌شود. کبری یعنی طولانی و بزرگ.

---

۱ . مربی محترم در صورت سؤال بچه‌ها این مطلب را بیان می‌کند نام نایبان آن حضرت به ترتیب عبارت است از : عثمان بی سعید، محمد بی عثمان، ابوالقاسم حسین بن روح نوبختی و ابو الحسن علی بن محمد سیمری.

همچنین امام زمان به مردم پیغام فرستاده است که ای مردم! بدانید که روزی به دستور خدا ظهور می‌کنم و با یاری شما دشمنان رانابود می‌کنم و پرچم اسلام و عدالت را در سر تا سر جهان به اهتزاز در می‌آوریم شما در این مدت منتظر ظهور من باشید و از خدا بخواهید کهه در ظهور من تعجیل فرماید.

ما هم از خدا درخواست آمدن آن حضرت را داریم. در این زمینه به این سرود کوش کنیم و با هم تکرار می‌کنیم:

مهدی بیا مهدی بیا

ای منجی گیتی بیا مهدی بیا مهدی بیا

ای روح من ای جان من مهدی بیا مهدی بیا

ای بلبل گلزار من ای دلبر و دلدار من

مهدی بیا مهدی بیا

راستی! پدر بزرگ شما چند سال عمر دارد؟

آیا می‌دانید که امام زمان(عج) چند سال عمر دارد؟... صد ، دویست، پانصد یا هزار سال؟

امام زمان(عج) نزدیک به ۱۱۶۹ سال عمر دارند.

چگونه چنین چیزی امکان دارد؟

به توضیحی که می‌دهم گوش کنید: هر چه انسان سالم تر باشد بیشتر عمر می‌کند و اگر کسی آن قدر علم داشته باشد که غذاهای زیان آور را نخورد و کارهایی را که خطرناک است انجام ندهد عمرش بسیار طولانی خواهد شد ما اشخاص زیادی را سراغ داریم که عمر بسیار طولانی داشته‌اند یکی از آنها حضرت نوح (ع) است که تا قبل از طوفان نوح در حدود ۹۵۰ سال پیامبری کرد و بعد از طوفان هم سالها زنده بود. حضرت عیسی (ع) و حضرت خضر (ع) که هنوز زنده هستند؛ پس هیچ تعجبی ندارد که امام زمان(عج) عمر طولانی داشته باشد.

به هر حال خداوند خواسته است برای نجات انسان‌ها از دست بدکاران امام زمان(عج) زنده بماند تا محرومان و ستم دیدگان به امامت و رهبری او بر زمین حکومت کنند.

راستی! در زمان غیبت وظیفه ما چیست؟

امام زمان(عج) به مردم پیغام فرستاد: من دیگر نمی توانم با شما به طور مستقیم ارتباط داشته باشم، مردم پرسیدند که اگر ما سؤال داشتیم مشکل داشتیم و احکام دینی را بلد نبودیم چه کار کنیم؟

آن حضرت فرمود: به کسانی مراجعه کنید که احکام دینی را از قرآن احادیث و راه‌های معتبر دیگر به دست می‌آورند.

به کسانی که تلاش و کوشش بسیار می‌کنند تا احکام دینی را از راه‌های معتبر به دست آورند «مجتهد» می‌گویند و مجتهدانی که مردم برای یاد گرفتن احکام دینی به آنها مراجعه می‌کنند، «مرجع تقلید» نام دارد.

آیا تا به حال از رادیو تلویزیون سخنرانی‌ها یا از پدر و مادر شنیده اید که کلمه «خبرگان» یا «مجلس خبرگان» را به کار ببرند؟

اگر شنیده اید آیا پرسیده اید که خبرگان چه کسانی هستند؟...

خبرگان عده ای از مجتهدانی هستند که مردم آنها را انتخاب کرده‌اند تا اینها در هر زمان که لازم باشد، جلسه تشکیل بدهند و یک مجتهد را برای رهبری جامعه اسلامی که از دیگران برتر است، انتخاب کنند که او را «ولی فقیه» می‌گویند.

آنان در زمان ما حضرت آیهٔ الله خامنه ای را به عنوان ولی فقیه برای رهبری جامعه اسلامی برگزیده‌اند.

مردم به ولی فقیه علاقه زیادی دارند؛ او هر چه بگوید آنها به خوبی گوش می‌سپارند و از او فرمان می‌برند اگر چنین کنند هیچ گاه به دین و کشور آسیبی نخواهد رسید.

حالا دعای فرج امام زمان(عج) را که یکی از وظایف شیعه در زمان غیبت کبری است، با هم بخوانیم.

نام درس

مسافرت

موضوع

عقاید

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با برخی از دلیل‌های اثبات امکان معاد آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. توانایی خداوند بر زنده کردن مردگان؛

۲. مردن از بین رفتن نیست؛

۳. ضرورت آمادگی برای سفر آخرت؛

۴. مرگ مقدمه پاداش و جَزا.

هدف رفتاری(خروجی)

انتظار می‌رود دانش آموزان بتوانند بر امکان معاد استدلال کنند و برای برخی از شبهات در این زمینه پاسخ مناسب ارائه دهند.

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: پرسش و پاسخ، جدول، داستان و شعر.

رسانه‌های آموزشی

تخته.

مسافرت

بسم الله الرحمن الرحیم

دوستان عزیز سلام علیکم، با آرزوی سلامت برای همه شما برنامه را با یک بازی با کلمات شروع می‌کنیم:

این چه حرفی است؟ س

کلمات دو حرفی و یا سه حرفی بگویید که اول آنها «س» است؟

سر: مرکز فرماندهی بدن در سر قرار دارد(مغز)

سد: سد در برابر آب جلوی سیل را می‌گیرد

سد در مقابل دشمنان: ۱. نظامی ۲. فرهنگی

سبز:

سیر: راه رفتن و گردش کردن

سفر: رفتن از شهری به شهر دیگر

خوب چطور می‌توانیم در مقابل دشمنان سد ایجاد کنیم؟.... با علم و آگاهی. اگر ما سد سازی کنیم، می‌توانیم با ذخیره آب تمام زمین‌ها را آباد و «سبز» کنیم. آن وقت می‌توانیم در زمین سیر و گردش کنیم. خوب بچه‌ها! سیر یعنی چه؟ ... سفر.

به سفر کردن چه می‌گویند؟... مسافرت.

آیا می‌دانید مسافرت برای انسان چه فایده‌هایی دارد؟[1] ۱. آشنا شدن با مکان‌های جدید ۲. تجربه اندوختن و عبرت آموختن ۳. خارج شدن از یکنواختی ۴. بیرون کردن خستگی و نیرو گرفتن.

اگر کسی بخواهد سفر خوبی داشته باشد، باید چه کند؟ باید با آمادگی کامل سفر کند و قبل از حرکت تمام وسایل مورد نیاز آن را مهیا سازد تا دچار مشکلات نشود.

چند نمونه از مشکلات سفر را نام ببرید: ۱. دوری از خانواده و دوستان ۲. دوری از امکانات، خانه، وسایل و اموال ۳. آشنا نبودن به محیط جدید.

حالا به این داستان گوش کنید:

یکی از یاران امام سجاد (ع) می‌گوید: در یک شب سرد و تاریک، امام زین العابدین(ع) را دیدم که مقداری آذوقه به دوش گرفته، میرود. عرض کردم: ای فرزند رسول خدا! این چیست و به کجا می‌برید؟

حضرت(ع) فرمود: من مسافرم این توشه سفرمن است. می‌برم در جای محفوظی بگذارم تا هنگام مسافرت دست خالی نباشم!

گفتم: این مرد غلام من است. اجازه بفرمایید این بار را بهدوش بگیرد و هر جا می‌خواهید ببرد.

حضرت (ع) فرمود: تو را به خدا بگذار من خود بار خویش را ببرم. تو راه خود را بگیر و برو و با من کاری نداشته باش!

---

۱. این سؤال از دانش آموزان پرسیده می‌شود و مربی هم در جواب به آنها کمک می‌کند.

بعد از چند روز حضرت زین العادبدین(ع) را دیدم گفتم: ای فرزند رسول خدا(ص) از آن سفری که آن شب درباره اش سخن می‌گفتی اثری ندیدم!

حضرت (ع) فرمود: سفر آخرت را می‌گفتم و برای آن آماده می‌شدم. سپس فرمود: آمادگی برای مرگ با دوری حستن از کارهای حرام و انجام کارهای نیک به دست می‌آید.[1]

بعد از این سفر است که به کارهای ما رسیدگی می‌شود و افراد نیکوکار به بهشت می‌روند و پاداش اعمال خود را می‌بینند. برای اینکه معلوم شود چه کسی بهشتی است، با همدیگر یک جدول را حل می‌کنیم تا بهترین پاسخ را برای این سؤال به دست آوریم[2]

برای به دست آوردن رمز حدول خانه‌هایخالی را با پاسخ به این سؤال‌ها پر نمایید:

۱ ابزار سخن گویی؟ زبان(۳، ۲۰، ۷ و ۴)

---

۱. مجلسی، محمئ باقر؛ بحارالانوار؛ ج۴۵،ص۶۵.

۲. جدول مذکور به جهت رمز موردنظر بهشکل یک گل است مربی محترم می‌تواند به شکل‌های دیگر و یا به صورت ساده یک جدول رسم نماید این جدول باید ۲۶ خانه داشته باشد.

۲. هدایت کننده؟(لقب امام دهم)　　هادی(۱۷، ۱۸، ۵ و ۱۹)

۳. در فوتبال می‌زنند در باغ می‌بویند؟　　گُل(۱۵ و ۱۶)

۴. با آسایش همراه است؟　　رفاه(۲، ۱، ۱۳ و ۲۱)

۵.زیبا نیست؟　　زشت(۱۴، ۲۲ و ۲۳)

۶. آشتی کردن؟　　صلح(۶، ۸ و ۹)

۷. حیوان وفادار　　سگ(۲۵ و ۱۰)

۸. طایفه و قبیله؟　　ایل(۲۴، ۱۲ و ۱۱)

۹. چهارمین حرف الفبای فارسی؟　　ت(۲۶)

بعد از تکمیل جدول حروف به دست آمده را به ترتیب شماره کنار هم بچینید.

جمله ای به دست می‌آید که پیام جدول است. این پیام ترجمه حدیثی از پیامبر اکرم(ص) می‌باشد.

«فرزند صالح گلی از گلهای بهشت است.»[1]

سفری که سرانجام آن برای نیکوکاران بهشت است، سفری است که کسی از آن برنمی گردد؛ اما خداوند برای اینکه به ما نشان بدهد که می‌تواند ما را به این سفر ببرد، یکی از پیامبران خود را به این سفر برده و دوباره به این دنیا برگردانیده است.

آیا می‌دانید کدام پیامبر بوده است؟　　حضرت عُزیر

---

۱. مربی چند حدیث را بخواند و از بچه‌ها بخواهد تا حفظ شوند. قال رسول الله(ص) «الولد الصالحریحان من ریاحین الجنة»، مجلسی، ممدباقر، بحارالانوار، بیروت ، ج۱۰، ص۳۶۸.

عُزیر پیامبر خدا بود و باغ با صفای داشت روزی به باغش آمد، سبدی از انگور و سبذی هم از انجیر چید و بر الاغ سوار شد تا این که به دهکده ای رسید. آن دهکده به ویرانه تبدیل شده بود و مردم آنجا مرده بودند از الاغ پیاده شد، سبدهای میوه راکنار خودش نهاد ، الاغش را بست و به دیواری تکیه داد تا خستگی را از تن خود بیرون کند چشمش به استخوانهای پوسیده ای افتاد به فکر فرو رفت و با تعجب گفت: چگونه می‌شود که این استخوان‌های پوسیده در روز قیامت دوباره زنده شوند؟

در این هنگام چشم‌هایش را بر هم نهاد پاهایش سست شد و به خواب عمیقی فرو رفت او مرد و استخوان‌هایش پراکنده شد.

پس از مدتی خدا او را زنده کرد عزیر چشمانش را مالید و دنبال الاغش می‌گشت. فرشته ای به او گفت: ای عزیز! فکر می‌کنس چقدر خوابیده ای؟ گفت: یک روز کمتر است که خوابیده ام فرشته گفت: صد سال است که در اینجا بوده ای باد بر پیکرت وزیده و باران بر بدنت باریده. ای عزیر! میوه‌های تو که فاسد شدنی هستند، در این صد سال سالم مانده‌اند؛ اما الاغت مرده و استخوان‌هایش پراکنده شده است. به زودی خداوند زنده شدن آن را هم نشانت می‌دهد.

عزیر نگاه کرد دید استخوانها جمع شدند، گوشت و پوست و روح به آن برگشت و الاغ زنده شد فرشته گفت: این درسی برای آیندگان است تا بدانند خدا انسانها را می‌میراند و دوباره می‌تواند زنده شان کند عزیر گفت: «من می‌دانم خدا بر همه چیز توانا است.»

عزیر بر الاغش سوار شد که به منزل رود تمتم راه‌ها و علامت‌ها عوض شده بودند، با فکر و دقت بسیار به راه افتاد تا به منزل رسید در را کوبید، پیر زنی لاغر اندام و قد خمیده با چشمانی ضعیف در را باز کرد. عزیر به او گفت: آیا این منزل عزیر است؟

پیرزن گفت: آری! و با گریه ادامه داد: عزیر ناپدید شده است و مردم او را فراموش کرده‌اند. او گفت: من عزیرم خدا مرا صد سال میراند و بار دیگر زنده نمود و تو مادر من هستی!

پیرزن گفته او را باورنکرد، برای این که او را امتحان کند، گفت عزیر، مرد با خدایی بود خداوند دعای او را اجابت می‌کرد، از خدا بخواه که بدن مرا سالم کند. عزیر دعا کرد و مادرش سالم شد؛ آن گاه به سراغ هم سالان خود رفت خیلی از آنها پیر شده یودند و بعضی مرده بودند. نوه‌های او هم نزدیک بود پیر شوند او به مردم گفت: ای مردم! عزیری که صد سال پیش از دست داده بودید، بار دیگر خدا او را باز گردانده است مردم از راه‌های مختلف او را امتحان کردند ومطمئن شدند که راست می‌گوید و عزیر است.

مردن و زنده شدن انسان‌ها، مثل مردن گیاهان و درختان در فصل پاییز و زنده شده آنها در فصل بهار است؛ همان طور که در این شعر زیبا آمده است قبل از خواندن شعر به این مصرع‌ها که روی تخته می‌نویسم، خوب توجه کنید وقتی در بین شعر خواندن از شما سؤال کردم، پاسخ مناسب را با همدیگر بگویید:

۱ رنگ برگا زرد می‌شه ۱. برفا فراوان می‌شه ۱. برفا یهو آب می‌شه

۲. باد می‌آد وگرد می‌شه ۲. اون وقت یخ ارزون می‌شه ۲. هوا کمی گرم می‌شه

حالا شعر را می‌خوانم:

وقتی که پاییز می‌شه اون فصل برگریز می‌شه

آی بجه‌ها چی می‌شه؟ رنگ برگا زرد می‌شه

بازم بگید چی می‌شه؟ باد می‌آد و گرد می‌شه

اون وقت درخت می‌میره دیگه آروم می‌گیره

نه جنب و جوشی داره نه برگ و پوشی داره

دلم براش می‌سوزه این طور شده یه روزه

وقتی زمستون می‌شه گنجیشک فراوون می‌شه

آی بچه‌ها چی می‌شه؟ برفا فراوون می‌شه

بازم بگید جی می‌شه؟ اون وقت یخ ارزون می‌شه

سرما می‌آد ناگهان می‌گن شده زمستان

گنجشک می‌ره تو خونه ما هم می‌ریم تو خونه

اما بهار که می‌آد سبزه و گل در می‌آید

آی بچه‌ها چی می‌شه؟ برفا یهو آی می‌شه

بازم بگید چی می‌شه؟ هوا کمی گرم می‌شه

درخت ما زنده می‌شه رشت می‌کنه گنده می‌شه

شکوفه قشنگ می‌ده میوه رنگارنگ می‌ده

بلبل خوش صدا می‌آید پروانه بلا می‌آید

آدمها هم همینطور تو دنیا می‌زنند دور

اگر یه روز هم بمیرند دوباره جون می‌گیرند

مثل درخت و سبزه برگ ثمر می‌گیرند

به این می‌گن قیامت که داره این علامت

تو اون دنیا میکشند مردم بد خجالت

علیرضا روحانی

احکام

نام درس

راست قامتان

موضوع

احکام

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با برخی از مقدمات نماز آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. اذان و اقامه به عنوان مقدمه مستحب؛

۲. وضو و قبله به عنوان مقدمه واجب؛

۳. برخی از مسائل مقدمات نماز؛

هدف رفتاری(خروجی)

انتظار می‌رود دانش آموزان بتوانند مقدمات نماز را هنگام بجا آورند و بتوانند اسامی آن را ذکر کنند.

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: پرسش و پاسخ، مسابقه، شعر و داستان.

رسانه‌های آموزشی

تخته.

راست قامتان

بسم الله الرحمن الرحیم

به نام خداوند بخشده مهربان و با سلام به شما دانش آموزان گرامی؛ چه کسی می‌تواند به سؤال‌هایی که می‌پرسم پاسخ دهد:

۱ شهری که حضرت معصومع(ع) در آن مدفون است؟ قم

۲. آخرین پیامبر الهی است؟ محمد(ص)

۳. ..... بود هرکه دانا بود؟ توانا

۴. از شهرهای جنگ زدهٔ کشورمان در استان ایلام؟ مهران

۵. در مقابل زشت است؟ زیبا

حرف‌های آخر و اول جواب‌ها را به ترتیب کنار هم قرار می‌دهیم تا پیام مورد نظربه دست آید.[۱]

بله! پیام این کلمه‌ها «مقدمات نماز» است. حالا به چند سؤال دیگر جواب دهید:

۱ در ابتدای کتاب نوشته می‌شود؟ مقدمه

۲. کدام عمل قبل از نماز است که از دو طرف خوانده می‌شود؟ وضو

۳. یکی از مقدمات نماز است که با برداشتن حرف اول به معنای آری می‌شود؟ قبله

۴. دو مقدمه نماز ه با الف و نون (ان) به پایان می‌رسند؟ زمان و مکان

---

۱. البته باید از دانش اموزان هم کمک خواست و برای به دست آوردن جواب آنها را راهنمایی کرد.

۵. از مقدمات نماز که سفید و پاکیزه اش بهتر است؟ لباس نمازگزار

بچه‌ها! آیا با آب میوه وضو صحیح است؟... خیر

پس چرا با آب پرتقال و با آب انار می‌شود وضو گرفت؟... چون منظور آب کشور «پرتقال» و شهر «انار» است.

چه کسی می‌داند برای چه چیزهایی باید وضو بگیریم؟... بله، برای:

۱ خواندن نمازهای واجب

۲. دست زدن به آیات قرآن

۳. اسم‌های چهارده معصوم(ع)

اما برای خوابیدن چه؟

بله! هنگام خوابیدن و خواندن قرآن وضو گرفتن مستحب است؛ یعنی بهتر است وضو بگیریم که هم ثواب دارد و هم برای ما نورانیت می‌آورد. در حدیثی آمده است: «الوضوء علی الوضوء نور علی نور» یعنی وضوی بعد از وضو نور بالای نور(خوبی بر روی خوبی) است؛ یعنی تاریکی و گمراهی را از مسیر انسان بر می‌دارد و او را به نور می‌رساند.[۱]

حالا به یک معمای ریاضی توجه کنید:

این عددها[۲] (۶=۳+۳) با وضو ارتباط دارد چه کسی این ارتباط را می‌داند؟...

---

۱. ری شهری، محمد؛ میزان الحکمه؛ ج۴، ح۲۱۹۲۴.

۲. مربی اعداد را روی تخته می‌نویسد.

بله در وضو سه عضو شستنی و سه عضو مسح کردنی است.

اکنون به «شعر وضو» گوش دهید:

با یک دست صورت خود　　می‌شوییم این میانه

تمام گردی آن　　از نوک مو تا چانه

با دست چپ دست راست　　همیشه می‌باید شست

می شوییم پشت و رویش　　از آرنج تا سر انگشت

با دست راست دست چپ　　مثل بالا باید شست

چون دست راست پشت و رو　　از آرنج تا سر انگشت

با دست راست فرق سر　　تا نوک مو می‌کشیم

به این عمل مسح سر　　گویند به او می‌کشیم

با دست راست پای راست　　از نوک انگشت‌ها

چو پای داست می‌کشیم　　ادامه اش ته پا

با دست چپ پای چپ　　از سر انگشتها

چو پای راست می‌کشیم　　ادامه اش ته پا

دو دستم سوی خدا　　در حال راز و نیاز

بعد از وضو عزیزان رویم به سوی نماز[1]

حالا که تا اندازه ای با وضو و برخی ازمقدمات نماز آشنا شده اید از دو گروه می‌خواهم که به سؤال پاسخ دهند.[2]

۱. وقت نمازهای پنج گانه را بیان کنید:[3]

وقت نماز ظهر و عصر از تا می‌باشد؛

وقت نماز مغرب و عشا از تا می‌باشد؛

وقت نماز صبح از تا می‌باشد.

۲. نماز ادا و قضا به کدام نماز گفته می‌شود؟

الف) نماز خارج وقت و داخل وقت

ب) نماز داخل وقت و خارج وقت

ج) نماز ظهر و نماز عشا

۳. از هر گروه می‌خواهیم که این متن را بدون نقطه روی تخته بنویسند.

(لباس نمازگزار نباید غضبی، نجس و برای مردها نباید طلا باف و ابریشم باف باشد و همچنین بدن نمازگزار نیز باید پاک باشد).

تا این دوستان مشغول نوشتن هستند شما هم به این خاطره گوش کنید:

---

۱. حافظی زاویه، ابراهیم، آی بچه‌ها بیاید نماز یاد بگیریم؛ چ۱۳۷۶، ص۲.

۲. مربی دانش آ»وزان را به دو گروه تقسیم کرده تا به سؤال‌ها پاسخ دهند.

۳. به ترتیب این وقت‌ها عبارت است از: از اول ظهر تا وقت مغرب ـ از اول مغرب تا نیمه شب ـ از فجر دوم تا موقعی که آفتاب بیرون درآید.

شب ۱۵ خرداد سال ۱۳۴۲ بود که ساواکی‌های رژیم شاه، نیمه‌های شب به منزل حاج آقا«روح الله» ریختند و او را به طرف تهران بردند در بین راه قم وتهران نزدیک اذان صبح آقا به آنها فرمود: «این قدر وحشت زده نباشید (چون آنها خیلی مضطرب بودند) در وسط این بیابان کسی نیست که قصد اذیت شما را داشته باشد. چنددقیقه ماشین را برای ادای نماز صبح متوقف کنید و شما هم نماز بخوانید. شما ارتش کشور اسلامی هستید و از بودجه اسلام ارتزاق می‌کنید واجب است که به احکام و فرامین اسلام پای بند باشید» سرانجام بر اثر فشار و اصرار زیاد ایشان حاضر شدند که ماشین را برای چند لحظه نگه دارند تا ایشان تیمم نمایند ولی نماز صبح را در ماشین به جا آورند.[۱]

۴. چه مکانی است که مال خداست؛ ولی استفاده آن به بندگان خدا می‌رسد؟ مسجد

۵. مسجد امام زمان(عج) در کجا است؟ جمکران(قم)

۶. مسجدی که در آن کعبه قرار دارد؟ مسجدالحرام

چه کسی می‌خواهد در مقابل هر نفسی که می‌کشد درجه ای در بهشت به او بدهند؟...

چه کسی می‌خواهد فرشتگان بر او درود بفرستند؟... حتماً آرزوی همه شما این است که به بهشت بروید و فرشتگان بر شما درود بفرستند؛ آیا می‌دانید که این پاداش‌ها را کجا تقسیم می‌کنند؟... پیامبر اکرم(ص) فرمود: «ای اباذر! مادامی که در مسجد حضور

۱. موسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام؛ امام در سنگر نماز؛ چ۱۳۷۴، ص۳۵.

داشته باشی خداوند متعال در مقابل هر نفسی که می‌کشی درجه ای در بهشت به تو عطا می‌کند و فرشتگان بر تو درود و سلام می‌فرستند».[1]

۷. در مقدمه ازمقدمات نماز که مستحب است قبل از نماز خوانده شود همچنین مستحب است در گوش راست و چپ نوزاد خواند شود؟ اذان و اقامه

پیامبر اسلام(ص) فرموده است: «کسی که یک سال در یکی از شهرهای مسلمانان اذان بگوید، بهشت بر او واجب می‌شود».[2] حضرت علی (ع) فرموده است: «اذان گوها در روز قیامت یک سر و گردن از سایران بلندترند».[3]

به داستان اذان گوش کنید:

مسلمانان مکه را فتح کرده بودند. پیامبر (ص) و یارانش وارد مسجدالحرام شدند و تمام بت‌ها را از خانه خدا برچیدند. حضرت به بلال دستور داد که بر بالای بام کعبه قرار گیرد و اذان را برای نماز ظهر بگوید بلال با شتاب خود را به بالای بام رسانید و شروع به اذان گفتن کرد. این اولین اذان در اسلام بر پشت بام کعبه بود. هنگامی که بلال به جمله «اشهد ان محمداً رسول الله» رسید، صدایش را بلندتر کرد؛ به گونه ای که همه شنیدند.

گر چه سران قریش بعضی از ترس به قله ی کوه فرار کرده بودند و بعضی دیگر از ترس صورت خود را پوشانده بودند؛ ولی هنگام اذان گفتن بلال از روی تکبر چیزی

---

۱. محمدی ری شهری؛ میزان الحکمه؛ ح۸۳۰۳.

۲. محمدی اشتهاردی، محمد؛ سیمای بلال حبشی، ص۱۱۹.

۳. همان، ص۱۲۸.

گفتند. بعضی‌ها می‌گفتند: «ای کاش پیش از شنیدن این صدا مرده بودیم». در این زمان آیه نازل شد که : «بهترین شما باتقواترین شماست.»[1]

بعد از مدتی به پیامبر(ص) اعتراض کردند که باید به جای این غلام سیاه پوست کس دیگری را مؤذن قرار دهید. و پیامبر(ص) به جهت رفع اختلاف به بلال فرمود: «دیگر اذان نگو» و بلال با این سخن پیامبر(ص) رنجیده خاطر گردید. در این هنگام جبرئیل نازل شد و گفت: یا رسول الله خدا می‌فرماید: «فقط بلال باید اذان بگوید» و پیامبر (ص) هم بلال را به عنوان مؤذن رسمی خود قرار داد و حضرت به جهت این که بلال در وقت شناسی دقیق بود، او را بسیار دوست می‌داشت.[2]

اگر آماده هستید، همه با همه اذان بگوییم.

---

۱. حجرات (۴۹)، ۱۳.

۲. محمدی اشتهاردی، محمد؛ سیمای بلال حبشی؛ ص۹۲.

نام درس

یاد خدا

موضوع

احکام

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با اهمیت نمازهای یومیه و واجبات آن و برخی آداب و اسرار نماز آن آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. اهمیت نماز؛

۲. نماز راه تشکر از خدا؛

۳. نماز آراستگی ظاهر و باطن؛

۴. نماز، یاد خدا بودن؛

۵. واجبات نماز(رکنی و غیر رکنی).

هدف رفتاری(خروجی)

از دانش آموزان انتظار می‌رود که در پایان این درس ضمن بیان اهمیت و فلسفه نماز بتوانند با یادگیری و به جا آوردن نماز، راه عملی تشکر از خداوند و نعمت‌های او را فرا گیرند.

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: پرسش و پاسخ، رسم شکل، شعر و جدول.

رسانه‌های آموزشی

تخته.

یاد خدا

به نام خداوند بخشنده مهربان[1]

بچه‌ها! اول کار بسم الله الرحمن الرحیم؛ بعد از آن نوبت سلام است.

چه کسی می‌تواند بگوید چه چیز بلی چه چیز؟ من روی تخته این چهار جمله را به ترتیب می‌نویسم. خوب دقت کنید:

سبب قبولی

تشکر از خداست

وسیله نزدیکی به خدا

نور چشم پیامبر است

چه چیز باعث این‌هاست؟ بله، نماز

اگر حرف اول این چهار جمله را کنار هم بنویسید، چه چیز به دست می‌آید؟ ستون

حالا شما این حدیث را کامل کنید: «نماز ستون ....»

این حدیث از کیست؟... بله، پیامبر اکرم(ص) فرموده:«الصلوۀ عمودالدین، نماز ستون دین است.»

به این طرح که در تابلو رسم می‌کنم توجه کنید:[2]

---

۱. مربی برنامه را با کارت شروع کند.

۲. مربی در تابلو خیمه ساده ای را رسم می‌کند و در ادامه حدیث پیامبر(ص) را بگوید.

پیامبر خدا (ص) فرموده است:«نماز مانند عمود خیمه است؛ اگر عمود ثابت و استوار باشد ریسمان‌ها و میخ‌ها و چادر خیمه نیز ثابت و برقرار خواهند بود و اگر عمود شکسته شود ریسمان‌ها و میخ‌ها و چادر سودی نخواهد داشت».[1]

اکنون به یک شعر با نام «باغ نماز» گوش دهید:[2]

باغ قشنگم در نماز است

بوی نمازش بوی گلهاست

تکبیر و حمد و سوره او

آواز بلبلهای زیباست

***

او جا نمازی ساده دارد

از شبنم و گلهای خوشبو

صد قطره شبنم می‌نشیند

بر جانماز ساده ای او

****

باز از نسیم باغ پیداست

بوی خوش یا ربنایش

---

۱. ملامحسن فیض کاشانی: «المحجة البیضاء فی تهذیب الاحیاء» موسسه النشر الاسلامی، ۱۴۱۵ هـ‍ق، چ۳،ج۱.

۲. مربی می‌تواند از قبل با یکی از دانش آموزان هماهنگ کند تا شعر را بخواند.

انگار دارد می‌پرد باز

با شاپرکها تا خدایش

یحیی علوی فرد

آماده اید؟ آماده چه؟ آماده برای نماز

چگونه برای نماز آماده می‌شویم؟

همان طور که جهت ملاقات با شخص مهم و مورد علاقه خود ظاهر خود را تمیز می‌کنیم دست و روی خود را می‌شوییم و موی خود را شانه می‌زنیم و لباسمان را مرتب می‌نماییم برای گفت و گو و راز و نیاز با خالق و پروردگارمان لازم است هم ظاهر خود را بیاراییم و هم باطن و روح خود را در چشمه صاف و زلال الهی شست و شو دهیم.

پیامبر گرامی اسلامی(ص) فرموده است: «نماز در میان شما مانند نهری استکه بر در خانه یکی از شما جریان داشته باشد و شبانه روز پنج بار خود را در آن بشویید. همن گونه که با پنج بار شست و شو چرکی بر جای نمی ماند، با انجام نمازهای پنج گانه نیز گناهی باقی نمی ماند».[1]

خداوند در قرآن می‌فرماید که نماز آدمی را از کارهای زشت و ناپسند باز می‌دارد.

برای دور ماندن از زشتی‌ها بعد از وضو گرفتن، آماده راز و نیاز و صحبت با خدا می‌شویم.

اما چگونه؟

---

۱. فیض کاشانی، ملامحسن؛ المحجة البیضاء؛ ص۲۳۹.

به این طرح توجه کنید:[1]

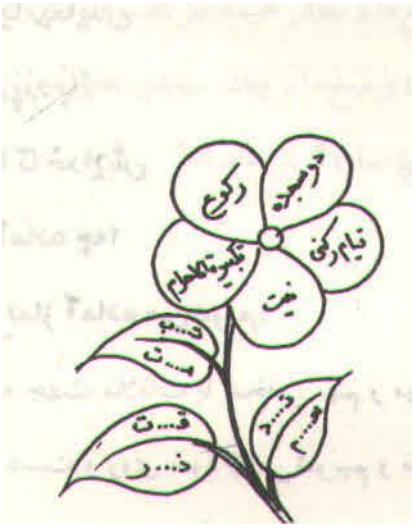

در این طرح واجبات نماز آمده است:

واجبات نماز چند تا است؟

واجبات نماز یازده تا است پنج عدد آن جزو «ارکان نماز»[2] است، یعنی اگر آدمی آنها را در نماز به جا نیاورد، نمازش باطل خواهد شد. چه انجام ندادن آنها عمدی باشد و چه از روی فراموشی و اشتباه؛ اما شش واجب دیگر «غیر رکن» است که اگر کسی آنها را از روی فراموشی یا به جهت اشتباه انجام ندهد یا اضافه به جا آورد، نماز باطل نخواهد شد.

واجبات غیر رکنی را که به صورت پراکنده در برگ‌ها آمده است، کامل کنید.

آیا می‌دانید قیام رکنی کدام است؟

قیام : ۱. هنگام گفتن تکبیرهٔ الاحرام(الله اکبر) ۲. متصل به رکوع(ایستادن پیش از رکوع)

---

۱. مربی ضمن رسم گل و جایگزین کردن واژه‌ها در گلبرگ‌ها و حروف پراکنده در برگ‌ها به توضیح واجبات نماز می‌پردازد.

۲. نیت، قیام، تکبیرهٔ الاحرام، رکوع و سجود.

به یک خاطره در باره نماز گوش کنید:

سر تا سر آسمان از صبح خیلی زود پوشیده از ابر باران زا بود. نوهٔ هشت سالهٔ امام با خوشحالی کنار پدر بزرگ نشسته بود و به حرف‌های او گوش می‌داد. فاطمه عروس امام چند سؤال از امام کرده و پاسخ آنها را می‌شنید.

ناکهان امام رو به نوه اش کرد و پرسید: «نمازت را خوانده ای؟»

او خجالت زده و آهسته گفت:«نه»

امام جانمازش را از روی تاقچه برداشت و به دست او داد و با مهربانی گفت: «پس برو وضو بگیر و نمازت را بخوان»

عروس امام که حرف‌های امام را شنید، آهسته گفت: «آقا! هنوز به سن تکلیف نرسیده است».

لبخند شیرینی روی لب‌های امام پیدا شد و گفت: «بچه‌ها قبل از سن تکلیف باید به نماز بایستند تا عادت کنند»[1].

در آن لحظه نسیم، مثل مخملی نرم چهره امام را نوازش کرد.

در پایان به شعری گوش می‌کنیم:

فرشته‌های کوچک

توی صف نمازند

مثل تمام گلها

---

۱. مناسب است مربی به روایاتی اشاره کند که دستور می‌دهند فرزندانتان را از هفت سالگی وادار به نماز کنید.

چه باصفا و نازند

***

چادرهای گل گلی

بالهای آنها شده

بالهای زیبایشان

رو به خدا واشده

****

غنچهٔ لبهایشان

بوی دعا می‌دهد

بوی خوش «ربنا»

بوی خدا می‌دهد.

سعید عسکری

نام درس

ایستگاه غذا

موضوع

احکام

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با برخی از احکام و آداب خوردنی‌ها و نوشیدنی‌ها آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. احکام قبل و بعد از غذا خوردن؛

۲. خوردنی‌های حلال؛

۳. خوردنی‌های حرام.

هدف رفتاری(خروجی)

از دانش آموزان انتظار می‌رود که در پایان این درس از مصرف غذاهای حرام پرهیز کنند و از نوشیدنی‌ها و خوردنی‌های حلال استفاده کنند.

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: پرسش و پاسخ، و داستان.

رسانه‌های آموزشی

تخته.

ایستگاه غذا

بسم الله الرحمن الرحیم

بچه‌ها! آن چیست که اولش سین و آخرش میم؟... سلام

من حرف آخر آن را روی تخته می‌نویسم.

«م» حرف چنم الفباست؟.... حرف بیست و هشتم.

حالا چی شد؟ لم؛

لم یعنی چه؟... راحتی و تنبلی

«کم» چه معنایی دارد؟ اندک، زیاد نباشد.

حالا چی؟.... شکم؛ همان جا که غذاها و شیرینی‌ها جمع می‌شود.

م ـ لم ـ کم ـ شکم

بچه‌ها! ما مسلمانان برای مصرف خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها، از طرف اسلام دستوراتی داریم؛ اما نباید شکم پرست بود.

راستی آخر «شکم» چه بود؟.... «کم».

شکم به ما می‌گوید: «کم» است، مرا پر کنید؛ نمی گوید کم بخورید؛ ولی ما باید مراقب راه شکم (دهان) باشیم تا هر چه از راه دهان وارد شکم می‌شود پاک و حلال باشد نباید هر چیز را داخل آن بریزیم؛ چون معده انسان مثل باک ماشین است که وقتی به پمپ بنزین می‌رود اگر به جای بنزین نفت پر کند ماشین خراب می‌شود و ضرر می‌بیند.

مراقب باشیم که شکم خانه همه مریضی‌هاست. به جاب مصرف دارو، از پُرخوری پرهیز کنیم؛ زیرا سرچشمه همه بیماریها پرخوری است. برای دور شدن از بیماری‌ها و رسیدن به سلامتی بهتر است آداب خوردن و آشامیدن را رعایت کنیم.

چه کسی می‌تواند بعضی از آداب خوردن و آشامیدن را بگوید؟... آفرین! حالا من هم به بعضی از آن آداب اشاره می‌کنم:

الف). کم خوری(اندازه)؛

ب). خوب خوری؛

ج). حلال خوری؛

حالا به یک صحنه نمایش درباره غذا خورد توجه کنید:[1]

بچه‌ها! شما روش غذا خوردن را دیدید؛ ولی خوب بود چه کارهایی رعایت می‌شد؟... خوب است عادت ما کم خوری (اندازه) و خوب خوری باشد و انسان سالم کسی است که کم بخورد و درست بنوشد؛ اما امان از دست این خواهرم:

باز هم خواهر من

هست مشغول خوردن

ویفر و کیک و ساندیس

تخمه و ماش و ارزن

---

۱. یک دانش آموز شیوهٔ غذا خوردن بد(مانند: تند غذا خوردن، نجویدن غذا، لقمهٔ درشت، بازی کردن در حال غذا خوردن و غذا خوردن در حال راه رفتن) را به نمایش در می‌آورد و دیگری غذا خوردن خوب (مانند: آهسته غذا خوردن، شستن دستها، گفتن بسم الله در اول و الحمد الله در آخر غذا و...) را نشان می‌دهد.

بس که مالیده امروز

بستنی روی دامن

بر لباسش نمانده

ذره ای رنگ روشن

یک پفک خورد الان

مثل یک آب خوردن

زود آمد سراغم

باز با گریه کردن

با خودم گفتم: «ای کاش

لو رود کیک سوسن

این بلای زمینی

رد شود از سر من»

یحیی علوی فرد

در آیین اسلام، دستورات ارزشمندی برای غذا خوردن و آشامیدن وجود دارد. به یک داستان در این باره گوش کنید:

طبیب نصرانی به خدمت امام صادق (ع) رسید و عرض کرد: ای فرزند پیامبر (ص) آیا در کتاب خدا از طب چیزی ذکر شده است امام فرمود: آری، آیه: کلوا و اشربوا و

لاتسرفوا؛ بخورید و بیاشامید ولی زیاد روی نکنید». و در حدیث پیامبر اکرم(ص) چنین آمده است: «الحمیهٔ من الاکل رأس کل دواء و الاسراف فی الاکل رأس کل داء؛ پرهیز از غذا (کم خوری) سر آمد داروهاست و زیاده روی در خوراک سبب بیماری‌هاست.»

در این حال مرد نصرانی از جا حرکت کرد و گفت: به خدا سوگند کتاب خدا و سنت پیامبر شما، جایی برا یطلب جالینوس باقی نگذاشته است.[1]

حالا قبل از مصرف غذا باید چه کار کرد؟... اول دست‌ها شسته شود و بعد شروع با بسم الله... .[2]

بچه‌ها با هم: «اول غذا بسم الله، آخر غذا الحمدالله» شعار همیشه ما است».

یکی دیگر از آداب غذا خوردن این است که غذای داغ نخوریم[3] و مثل پیامبر (ص) به غذا و چای داغ فوت نکنیم، چرا؟ ... بله، چون هنگام فوت کردن هوای ـ بازدم ـ درون شش‌ها از دهان بیرون می‌آید و با غذا تماس پیدا می‌کند که مصرف دوباره آن برای بدن ضرر دارد؛ پس صبر می‌کنیم تا خنک بشود و همچنین در حال سیری غذا نخوریم۴ و به شکم «ایست» بگوییم؛ چنان که؛ پیامبر(ص) هرگز آن قدر نخورد که سیر شود.۵

برای تشکر از خدا می‌گوییم: الحمدلله: آنگاه مثل پیامبر(ص) دندان را با چوب خلال تمیز می‌کنیم۶ تا غذایی که بین دندان‌ها باقی مانده، بیرون آید و بوی دهان از بین برود.

---

۱. داستان و پندها؛ ج۲، ص۱۶۸.
۲. رساله امام(ره)؛ مسأله ۲۶۳۶.
۳. سنن النبی؛ ص ۱۶۴، ح۱۷۵.
۴. رساله امام (ره) ؛ مسئله ۲۶۳۷.
۵. سنن النبی؛ ح۱۸۹، ص۱۸۲.
۶. سنن النبی؛ ح۱۸۸، ص۱۶۸.

مسواک هم دهان و دندان را پاکیزه و خوشبو می‌کند. بچه‌ها پیامبر(ص) به طور مرتب مسواک می‌زد و دندان‌های ایشان سفید و براق بود.

بعد؟... شستن دست‌ها از چربی غذا و تمیز و خشک کردن آن.[1]

بعد از اینها نوبت چیست؟ .... در صورت نیاز، نوشیدن آب یا آب میوه بچه‌ها! آب را آهسته و جرعه جرعه می‌نوشیم تا راه نفس بسته نشود.

حالا به داستانی از یک دختر هوشمند توجه کنید:

روزی انوشیروان با عده ای از لشکریان خود برای صید شکار به صحرا رفتند او برای جست و جوی شکار در بیابان از همراهان خود دور شد وتنها در بیابان سوزان تلاش فراوان کرد و چیزی نیافت و سخت تشنه شد. برای به دست آوردن آب یه جست و جو؛ پرداخت تا این که به مزرعه کوچکی رسید که در کلبه آن، دخترکی نشسته بود. از او تقاضای آب کرد. دخترک از کلبه بیرون آمد و چون وی را تشنه دید با شتاب به داخل کلبه برگشت و مقداری نیشکر را کوبید و آن را با آب مخلوط کرد و شربت گوارایی درست کرد و نزد انوشیروان آورد.

انوشیروان آب را دید که اندکی خاشاک درمیان آن است آب را جرعه جرعه نوشید تا خاشاک را نخورد؛ آنگاه گفت: به به، آب خوبی است؛ اگر این خاشاک نبود.

دخترک گفت: من آن ریزه چوب‌های کوچک را به طور عمدی در میان آن انداختم.

انوشیروان پرسید: چرا؟

---

۱. رساله امام (ره) ؛ مسئل۲۶۳۶.

گفت: چون دیدم شما سخت تشنه ای ترسیدم آب را یکبار سر بکشی و در این صورت به تو زیان برسد؛ خواستم اندک اندک بنوشی.

انوشیروان از تیز هوشی دخترک تعجب کرد! و او را بسیار تشویق کرد.[1]

در نوشیدن هم مثل غذا خوردن اول بسم الله می‌گوییم و در آخر شکر خداوند را به جا می‌آوریم؛ آن گاه امام حسین(ع) را سلام و قاتلانش را لعن می‌کنیم.

چگونه؟ می‌گویی: سلام بر لب تشنه ات یا اباعبدالله.[2]

برای اینکه در خوردن و آشامیدن زیاده روی(اسراف) نشود. باید به سخن خداوند گوش دهیم که فرمود: «کلوا واشربوا و لاتسرفوا؛ بخوریدو بیاشامید؛ ولی اسراف نکنید» و گرنه از اسراف کاران شناخته می‌شویم و خداوند اسراف کاران را دوست ندارد.

حلال خوری هم خیلی مهم است. ما باید کراقب مصرف لقمه‌های حرام و مضر هم باشیم.

راستی! دستور اسلام درباره مصرف خوردنی‌ها حلال و حرام چیست؟...

چند تا غذای حلال و حرام را بشمارید؟...[3]

بچه‌ها! خوردنی‌های حلال و حرام سه گروه هستند:

۱ گیاهی: بیشتر میوه‌ها و سبزی‌ها پاک و حلال‌اند؛ مثل: سیب، انار، شوید، ریحان و ...؛

۲. نوشیدنی: که برای بدن ضرر نداشته باشد؛ مثل: آب، چای، نوشابه و آب میوه؛

---

۱. داستان‌ها و پندها؛ ج۸، ص۳۰.

۲. رساله امام(ره)؛ مسئله۲۶۳۶.

۳. مربی با استفاده از تصاویر حیوانات نقاشی آنها بر روی تخته یا نمونه‌های واضح در نزد بچه‌ها احکام را توضیح دهد.

۳. حیوانی: حیوانات هم چند گروه هستند:

الف) حیوانات اهلی: مانند گاو، گوسفند و شتر که ما می‌توانیم از گوشت شیر، پوست و ... آنها استفاده کنیم و البته گوشت آنها به چند شرط پاک و حلال می‌شود: اول اینکه سر آنها به روش شرعی بریده شود؛ دیگر: حیوان رو به قبله و ذبح کننده اش مسلمان باشد و چهار رگ زیر گلو کاملاً بریده شود. خوب است قبل از سر دنبلان آن، حرام است. خوردن گوشت اسب، الاغ و قاطر نیز مکروه است.

ب) حیوانات وحشی: که در صحراها زندگی می‌کنند؛ فیل، خرگوش، مار و ... هم چنین گوشت حیواناتی که درنده‌اند؛ مانند: گرگ، پلنگ، شیر، خرس و ... حرام است؛ امام اگر سر آنها بریده شود، پاک هستند؛ ولی آهو، بز کوهی، و گورخر، حلال گوشت هستند.

جواب این معما را چه کسی می‌تواند بگوید؟

کدام حیوان حلال گوشت است که اگر یک حرف آن برداشته شود حرام گوشت می‌شود؟... خروس ـ خرس

ج) حیوانات دریایی: اگر آنها را از آب بگیرند و بیرون آب جان بدهد و روی آنها پولک (فلس) داشته باشد، پاک و حلال هستند؛ مثل: ماهی قرمز، ماهی قباد و میگو.

د) پرندگان: آنهایی که در وقت پرواز بال می‌زنند و سنگدان دارند، گوشتشان حلال است؛ مانند: گنجشک، مرغ و خروس، اردک و قمری.

حالا در پایان به یک نمایش کوتاه که توسط دوستان شما اجرا می‌شود توجه کنید:[1]

---

۱. صحنه نمایش از قبل با یکی از دانش آموزان هماهنگ می‌شود که: فردی برای شکار به صحرا می‌ورد و با پرتاب سنگ پرنده ای را زخمی و سر او را می‌کند تا برای مصرف آماده سازد آنگاه مربی بعد از نمایش می‌گوید: بچه‌ها... .

«بچه‌ها! گنجشک را باید سر برید تا پاک و حلال شود. با سنگ زدن تنها و کندن سر آنها حلال نمی شود».

تخم پرندگان هم پاک و حلال است؛ ولی گوشت و تخم پرندگانی که چنگال دارند و در هوا بال نمی زنند(بیشتر بال خود را باز نگه می‌دارند) حرام است؛ مانند: عقاب، باز، خفاش، کلاغ و طاووس.

نام درس

محرم و نامحرم

موضوع

احکام

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با برخی از احکام محرم و نامحرم و چگونگی پوشش در نماز آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. تعریف پوشش و حجاب؛

۲. افراد محرم و نامحرم؛

هدف رفتاری(خروجی)

از دانش آموزان انتظار می‌رود حدود حجاب و پوشش را در هنگام اقامه نماز و سایر موارد رعایت کنند.

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: شعر و سرود، بازی با کلمات و داستان.

رسانه‌های آموزشی

تخته.

محرم و نامحرم

بسم الله الرحمن الرحیم

به نام خداوند مهربان، سلام بچه‌های خوب!

چه کسی آماده است که به این سؤال‌ها که می‌پرسم پاسخ دهد تا من در تابلو بنویسم؟

سوره ای بگویید به نام آخرین پیامبر خدا؟ محمد

سوره ای بگویید به معنای ایمان آورندگان؟ مؤمنون

سوره ای به نام زنی پاکدامن؟ مریم

حرف اول این سوره‌ها چیست؟ م

حالا یک حرف به ابتدای حرف«م» اضافه می‌کنم؛ چه می‌شود؟... کَم

چند کلمه بگویید که با کم شروع شود؟... کم رویی؛ کم خوری.[1]

حالا به یک داستان درباره کم خوری گوش کنید:

در زمان رسول اکرم(ص) نوجوانی زندگی می‌کرد به نام «ابوجحفیه». روزی آبگوشتی جلوی خودنهاده بود؛ بی‌اندازه و تند تند می‌خورد. رسول خدا(ص) او را دید به او فرمود: «ای ابوجحیفه! در خوردن غذا رعایت کن زیرا پرخورهای دنیا افراد گرسنه روز قیامت هستند.» او سخن پیامبر(ص) را گوش کرد و از آن پس تا آخر عمر، به اندازه عذا می‌خورد.[2]

---

۱. هم ردیف آوردن این کلمات بدین جهت است که مربی تنها برای تنوع بحق، با اشاره از آنها بگذرد.

۲. محمدی اشتهاردی، محمد؛ «داستان‌ها و پندها»؛ پیام آزادی، ۱۳۶۳، چ۱، ج۹، ص۱۱۸. (بااندکی تغییر).

حالا اگر حرف «ک» را بردارم و به جای آن حرف «ذ» بنویسم چه می‌شود؟... ذم

ذم یعنی: سرزنش کردن. اگر دوست شما خطایی داشت، به جای سرزنش کردن، او را نصیحت کنید و با رفتار پسندیده خود او را برای انجام کارهای پسندیده تشویق کنید.

فرض کنید قرآن می‌خوانید، اگر به این کلمه[1] رسیدید، آن را چگونه می‌خوانید؟... حم[2]

گرداگرد مزار امامان را چه می‌گویند؟ حرم

آیا می‌دانید که حرم امام رضا (ع) کجاست؟

حرم حضرت علی (ع) کجاست؟

حرم امام حسین (ع) کجاست؟

امام حسین(ع) در چه ماهی شهید شد؟ محرم

آیا این کلمه به شکل دیگری نیز خوانده می‌شود؟[3] بله! محَرم

مخالف محرم چه کلمه‌ای است؟ نامحرم

نامحرم کیست؟ نامحرم کسی است که ... شش از آنها لازم است[4]. پوشش، یعنی پوشاندن تمام بدن از نامحرم؛ به جز دو مورد:

۱ صورت به اندازه‌ای که در وضو شستن آن واجب است.

۲. دستها تا مچ.

---

۱. مربی کلمه «ذم» راتبدیل به کلمه «حم» می‌کند و در ادامه بازی با کلمات را می‌آورد.

۲. از حروف مقطعه که در اول سوره فصلت هم آمده است.

۳. مربی علامت تشدید را از روی کلمه «محرّم» پاک می‌نماید.

۴. مربی در تابلو می‌نویسد: ... شش و در هنگام سؤال کلمه را کامل می‌کند.

به پوشش «حجاب» نیز می‌گویند.

بچه‌ها! حالا چهار بیت شعر روی تخته می‌نویسم و آن را می‌خوانم و شما هم با توجه به شعری که می‌خوانم بلند جواب دهید.

۱

در پیش نامحرما حجاب نشه فراموش

۲و۳

اشکال داره حرامه حجابش ناتمامه

۴

هیچ اشکالی نداره اینها همه محرمند

۵

پیامبر ما گفته اون از خدا شنفته

حد حجاب شرعی صورت و دست تا مچ‌ها

غیر از دو دست و صورت حرامه باشه پیدا

حضرت زهرا فرمود: آی دخترای با هوش[1]

«۱»

یه دختری بچه‌ها روسری شو نبسته

---

۱. مربی با توجه به اعدادی که ذیل اشعارنوشته شده، به شعری که در تابلو نوشته شده اشاره می‌کند تا بچه‌ها آن راتکرار کنند.

بدون کفش و جوراب تو کوچه شون نشسته

میخوام بدونم آیا حجاب او کامله؟

«۲»

تو تفریح و زیارت وقتی که بیرون میره

در بین نامحرما میشه وضو بگیره

«۳»

تو کوچه و تو بازار یه دخت دیگری

موهاش که مونده بیرون از گوشه روسری

وقتی میگیم بپوشان به ما می‌گه کی گفته

آی بچه‌های عاقل شما بگید کی گفته؟

«۴»

یه دختر نمونه در مجلس زنونه

تو خونه پیش مادر پیش پسر برادر

یا پسرای خواهر پیش عمو و دایی

وقتی حجاب نداره اشکال شرعی داره یا نداره؟

«۵»

آیا تمام قوم و خویش‌های ما محرم هستند؟ نه

بعضی‌ها فکر می‌کنند هر کس خویشاوند باشد، محرم است.

چند خویشاوند را که نامحرمند نام ببرید؟... پسر عمو، دختر عمو، پسر دایی، دختر دایی، پسر خاله، دختر خاله و شوهر خواهر(داماد)

حالا که صحبت ازمحرم و نامحرم شد دوست دارید در این زمینه یک داستان برای شما بگویم.

«صیفه» دختری نُه ساله است که مادرمهربانی دارد. روزی مادرش برای خرید به بازار رفت او در خانه ماند و تمرین‌های ریاضی اش را نوشت مادرش از بازار آمد، یک کادو برای او خریده بود. صیفه با خوشحالی آن را باز کرد؛ پارچه سفید گل دار بود. پرسید: «مادر جان! این برای من است؟»

ـ آری دخترم! بیا اندازه ات را بگیرم تا ظهر یک چادر زیبا برایت بدوزم.

نزدیک اذان ظهر بود رادیو، قرآن می‌خواند؛ چرخ خیاطی مادر به سرعت تق تق، تق تق می‌کرد و درزهای چادر را به هم می‌دوخت.

مادر: «خوب دخترم! چادر آماده شد؛ صدای اذان هم که می‌آید؛ بیا بر سرت کن و برو توی اتاق و نمازت را بخوان».

صیفه چادر به سر کرد و گفت: «مادر جان! دست شما درد نکند». به اتاق رفت؛ خودش را در آینه نگاه کرد؛ این ور و آن ور کرد؛ چادر اندازه اش بود.

جانماز و تسبیح در یک چفیه روی تاقچه بود؛ چفیه یادگار پدرش است؛ پدرش در جبهه جنگ شهید شده است. جانماز را رو به قبله پهن کرد؛ مقنعه بر سر نهاد و با چادر قشنگش به نماز ایستاد.

مادر نیز برای نماز به اتاق آمد. از این که دخترش را در حال عبادت و راز و نیاز با پروردگار دید، اشک شوق در چشمانش حلقه زد نماز صفیه به آخر رسید مادر کنارش نشست. دست بر سرش کشید و گفت: «آفرین به دختر نازم! پدرت همیشه می‌گفت: ما برای پایداری نماز به جبهه می‌رویم؛ اگر من شهید شدم، دخترم را با نماز آشنا کن! حالا تو با این کار خدا را خوشنود و روح پدرت را شاد کردی».

صفیه سر به دامن مادر نهاد و گفت: «من هم سعی می‌کنم همیشه نمازم را در اول وقت بخوانم.» از جا بلند شد تا نماز عصرش را بخواند؛ چیزی به یادش آمد؛ دوباره نشست و گفت: «راستی مادر! حالا که نامحرم توی خانه نیست چرا برای نماز خواندن چادر و مقنعه بر سر می‌کنیم؟»

مادر پیشانی او را بوسید و گفت: «دخترم! نماز بهترین وقتی است که انسان در حضور پروردگارش قرار می‌گیرد؛ برای همین اول خودمان را تمیز و پاک می‌کنیم؛ وضو می‌گیریم؛ لباس تمیز می‌پوشیم و به نماز می‌ایستیم. یک شعر که خودت توی مدرسه یاد گرفته‌ای و بعضی وقت‌ها برایم می‌خواندی، یادت هست؟

ـ کدام شعر

ـ همن که درباره حفظ حجاب است.

ـ آری یادم هست.

ای زن به تو از فاطمه این گونه خطاب است

ارزنده ترین زینت زن حفظ حجاب است

خدا دوست دارد با بهترین پوشش در حضورش به عبادت بپردازیم. برای خانم‌ها چادر بهترین و ارزنده ترین پوشش زن است. از این گذشته این حالت خود «بهترین تمرین برای حجاب» است.[1] شما دختر نازم که پنج نوبت در شبانه روز آنجا که نامحرمی نیست، با حجاب رو به قبله بایستی در برابر نامحرم خود را بهتر خواهی پوشاند.

خوب دخترم راضی شدی؟ حالا پاشو نماز عصر را بخوان که گرسنه‌ایم؛ می‌خواهیم ناهار بخوریم.

---

۱. این دو، از احکام بانوان؛ گردآوری محمد وحیدی اقتباس شده.

اخلاق

نام درس

رمز موفقیت

موضوع

اخلاق

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با یکی از عوامل کامیابی و پیروزی در زندگی آشنا می‌شوند و مواردی را به عنوان مصداق ملموس و خاص درک می‌کنند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آنچه که از نظم و ترتیب به دست می‌آید؛

۲. نظم و انظباط عامل دوری از سر درگمی و اتلاف وقت؛

۳. هماهنگی بین تلاش و کوشش و نظم و انضباط و دست آورد این دو عامل در زندگی؛

۴. مصادیق بارز و روشن از رعایت نظم در موارد مختلف.

هدف رفتاری(خروجی)

از دانش آموزان انتظار می‌رود در پایان درس بتوانند در زندگی با رعایت نظم و انضباط فردی منظم و موفق باشند.

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: طرح تصویری کندوی عسل، شعر، بازی با کلمات و کارت‌های بازی.

رسانه‌های آموزشی

تخته.

رمز موفقیت

بسم الله الرحمن الرحیم

به نام خداوند زیبا سخن　　شروع می‌کنم درس و بحث و سخن

بچه‌ها! سلام حالتان خوب است؟ حواس جمع، جمع جمع است، آنها که حواس جمع دارند بگویند:

بعد از حرف «م» چه حرفی است؟　ن

بعد از حرف «ط» چه حرفی است؟　ظ

بعد از حرف«ل» چه حرفی است؟　م

بعد از حرف «ن» چه حرفی است؟　ن

قبل از رکوع در رکعت دوم مستحب است؟　قنوت

قبل از فصل تابستان می‌آید؟　بهار

قبل از ماه خرداد است؟　اردیبهشت

قبل از معده چه لوله‌ای است که غذا را به معده می‌رساند؟　مری

قبل از پوشیدن کفش آن را به پا می‌کنیم؟　جوراب

حالا چه کسی می‌تواند با حرفهای آخر کلمات کلمه مناسب بسازد؟... بله ترتیب

من هم یک کلمه اضافه می‌کنم:　نظم

کلمات چه شدند؟... در تابلو نوشته شدند:　نظم و ترتیب.

اگر نظم و ترتیب نباشد چه می‌شود؟... بله، دیگر:

قبل از تابستان... نمی آید؛ بهار[1]

قبل از سرمای زمستان گرمای ... نمی آید. تابستان

حالا که خداوند چنین نظمی در آفرینش ایجاد کرده است، اگر کسی در زندگی نظم و ترتیب نداشته باشد چه می‌شود؟...

شاید مثل این دوست ما در این شعر دچار مشکل شود؛ خوب گوش کنید:

مداد رنگی

گم شد مداد رنگی ام

حالا کجا پیدا کنم؟

باید که بعد از این کمی

چشمان خود را واکنم

****

شاید مدادم را کسی

از کیف من برداشته

حتماً فراموشش شده

در جای آن نگذاشته

---

۱. مربی کارت‌هایی را از قبل تهیه و از آنها استفاده می‌کند.

باید که توی خانه مان

افتاده باشد بی خبر

یادم بماند خانه را

امشب بگردم بیشتر

****

حالا بپرسم دیده است

آیا مدادم راکسی؟

طفلک مداد رنگی ام

می میرد از دلواپسی

تقی متقی

نظم و انضباط را در زندگی کدام یک از حشرات بیشتر دیده‌اید؟... یک راهنمایی می‌کنم؛ این حشره در ساختن خانه خود زیاد زحمت می‌کشد و با دقت و نظم و انضباط خانه‌ای زیبا می‌سازد و حاصل تلاش و کوشش خود را در اختیار ما قرار می‌دهد. من شکل خانه او را می‌کشم تا شما نام او را بگویید؛ توجه کنید:

بله، نام این حشره مفید «زنبور عسل» است. در قرآن هم سوره‌ای به این نام آمده است؛ کدام سوره؟ سوره نحل

محصول تولیدی او چیست؟ عسل

عسل حاصل تلاش منظم هزاران زنبور عسل است که با تلاش و کوشش این ماده غذایی مفید را تهیه و تولید کرده‌اند.

حالا خوب توجه کنید ما هم در خانه‌های زنبور عسل حروفی را با نظم و ترتیب می‌نویسیم تا به پیام مورد نظر برسیم. از میان این خانه‌ها به خانه‌هایی احتیاج داریم که با شماره مشخص شده است. به سؤال‌ها پاسخ دهید و با سرعت دقت و نظم حروف کلمات مورد نظر را در خانه‌های خواسته شده قرار دهید.

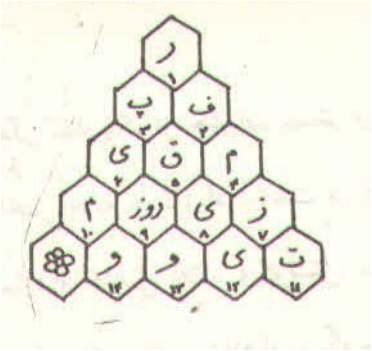

۱ نام گلی است؟ رز(۱ و ۷)

۲. دسته و گروه ورزشی؟ تیم(۱۱، ۸ و ۱۰)

۳. بعد از شب می‌آید؟ روز(۹)

۴. شهر علم و اجتهاد؟ قم(۵ و ۴)

۵. پیر نشده است؟ پی (۳و ۶)

۶. واو میان تهی؟ وو(۱۳ و ۱۴)

۷. قیف بدون سر؟ یف(۱۲ و ۲)

پیام جدول ما؛ نتیجه «نظم و انضباط» است[1] برای پیدا کردن پیام جدول حرف «ر» از خانه شماره یک را بنویسید و خانه‌ها را سه تا سه تا بشمارید و حروف را به ترتیب و نظم در کنار هم بنویسید. بله پیام جدول ما با دو کلمه‌ای که در کنار جدول نوشتم به دست آمد؛ چه شد؟

«نظم و انضباط رمز موفقیت و پیروزی»

بله، برای موفق بودن در زندگی درس و کار باید ... داشت.[2]

دیگر در چه کارهایی باید نظم و انضباط داشت؟ شما بگویید من در تابلو می‌نویسم. شما و شما! ... بله، اولین موردی که از همه مهم تر است نظم در... ت و ق ۳ است؛ مثل، نظم در وقت مطالعه، وقت خواب وقت تفریح، وقت آموزش درس، وقت مهمانی وقت بازی وقت عبادت.

دیگر در چه موردی؟... نظم در ک م ا ن؛ مثل: نظم در مکان تحصیل بله، مدرسه و...؛ نظم در مکان استراحت مثلاً رختخواب نظم در مکان تفریح مانند: پارک‌ها، سینما، جنگل و صحرا؛ نظم در مکان عبادت مثل نمازخانه، مسجد، نماز جمعه و...؛ یا نظم در مکان کار مانند مغازه، فروشگاه‌های بزرگ؛ نظم در وسیله نقلیه مثل: ماشین، اتوبوس، قطار و در پایان نظم در دوستی‌ها و نظم در منزل.

در پایان لحضه‌ای با امام (ره) باشیم و به یک خاطره از ایشان گوش دهید:

---

۱ . این کلمه به طور کامل در خانه شماره ۹ نوشته شود.

۲ . مربی کلمه«نظم و انضباط» را در کنار جدول «سمت راست» با خط زیبا بنویسد.

۳ . کارته ایی تهیه شود و از حروف پرامنده استفاده گردد.

یکی از بستگان امام نقل می‌کند : امام حتی یک لحضه از عمر گرانمایه خود را به بیهودگی نمی گذراند و دائماً مشغول کار و تلاش بود. یکی از اساسی ترین رمزهای کامیابی امام(ره) در زندگی نظم و برنامه ایشان بود. اهل منزل امام زندگی ایشان را به صورت یک ساعت خودکار درک کرده بودند. دقیقاً می‌دانستند که امام چه ساعتی می‌خوابد؛ چه ساعتی بیدار می‌شود؛ چه زمانی باید چای بخورد و چه زمانی برای ملاقات بیرون می‌رود. امام در نجف که بودند محصلان علوم دینی ساعت‌های خود را از روی کار امام تنظیم می‌کردند. آنها دقیقاً می‌دانستند امام چه ساعتی به حرم می‌رود و یا در چه ساعتی به درس حاضر می‌شوند.

کسانی که امام را از جوانی تا آخرین روزهای حیات پر برکتشان درک کرده‌اند، حتی یک ساعت بیکاری و وقت کشی در زندگی امام پیدا نکرده‌اند. با این که متجاوز از هشتاد سال از عمر گهر بارشان گذشته بود، چنان تشنه دانش بود که لحظه‌ای از مطالعه و کار و فعالیت جدا نشد.

نام درس

پاکیزگان

موضوع

اخلاق

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با عامل پاکیزگی و برخی از وسایل بهداشتی و پیام‌های آن آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آب مهمترین عامل پاکیزگی؛

۲. دوستی خداوند با پاکیزگان عبادت کننده؛

۳. پیام‌های بهداشتی نظافت؛

۴. پیام‌های آلودگی؛

۵. برخی از وسایل نظافت شخصی.

هدف رفتاری(خروجی)

انتظار می‌رود دانش آموزان بتوانند به چند نمونه از پیام‌های بهداشتی عمومی اشاره کنند و آنها را توضیح دهند و در زندگی نظافت را رعایت کنند و حدیثی درباره انسان‌های عبادت کنندهٔ پاکیزه بیان کنند.

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: پرسش و پاسخ، جدول، شعر و... .

رسانه‌های آموزشی

تخته و کارت‌های بازی.

پاکیزگان

بسم الله الرحمن الرحیم

به نام خدایی که بر بندگان ببخشاید و بس بود مهربان

با سلام خدمت شما درس را با همکاری چند نفر از دوستان شروع می‌کنم. از دو نفر «داوطلب» می‌خواهم که هر کدام سه جمله در تابلو بنویسند؛ اما این جمله‌ها باید «بدون نقطه» باشد. حالا هر کس آماده است و داوطلب تشریف بیاورد؛....

آفرین، شما و شما! حالا من سه جملهٔ مختلف در اختیار هر یک قرار می‌دهم. سعی کنید بدون نقطه در تابلو با خط خوانا بنویسید.[1]

داوطلب اول:

دارد آب کیلو پنجاه کیلویی هفتاد فرد یک

است آب، گیاهان وزن ۸۰ درصد تا ۷۰ درصد دانشمندان بعضی قول به است حیات رمز آب، است بدن در خون همچون زمین در آب

داوطلب دوم:

است آب نظافت عامل یگانه

می باشد گوارا نوشیدنی و غذا آورنده پدید آب

می دهد تشکیل آب را آبدار میوه‌های وزن ۹۵درصد

---

۱ . مربی از قبل جمله‌ها را در برگه ای نوشته در اختیار هر یک از دانش آموزان قرار می‌دهد. این جمله‌ها به صورت «وارونه» نوشته شده است که باید در تابلو به همین صورت اما بدون نقطه نوشته شود.

حالا جملات روی تابلو را بخوانید:[1] ابتدا نفر اول، بفرمایید. آفرین! حالا نوبت شما است، جملاتی که نوشته‌اید بخوانید!... آفرین! متشکرم بفرمایید سر جای خودتان بنشینید.

حالا از شما می‌خواهم که:[2]

۱ چند کلمه که با پیشوند (آب) شروع می‌شود، نام ببرید؟... آبدار، آبکش، آب شش، آبشار، آبرو و آب دیده.

۲. جند کلمه بگویید که آخر آن آب آمده است؟... پرآب، کم آب، سراب، گلاب، زردآب، سرخ آب.

۳. جند بیت شعر بگویید که در آن لفظ «آب» به کار رفته باشد؟...

به دست خود درختی می‌نشانم به پایش جوی آبی می‌کشانم

با آب، ظاهر بدن را از آلودگی پاک می‌کنیم در دین اسلام دستوراتی داده شده است که به وسیله آب پاکیزگی روحی را هم به دنبال دارد؛ مثل چه؟...

برای نماز چه می‌کنیم؟... وضو می‌گیریم؛ اسلام اهمیت زیادی به پاکیزگی جسم و روح داده است در این جا به روایتی از پیامبر اکرم(ص) گوش می‌دهیم قسمتی از این روایت در داخل جدول به شکل خمیر دندان قرار گرفته است.

---

۱ . مربی از او می‌خواهد با صدای بلند جملات مورد نظر را برای دانش آموزان بخواند.

۲ . مربی کلمات مناسبی را که دانش آموزان می‌گویند در تابلو با خط خوش و خوانا می‌نویسد.

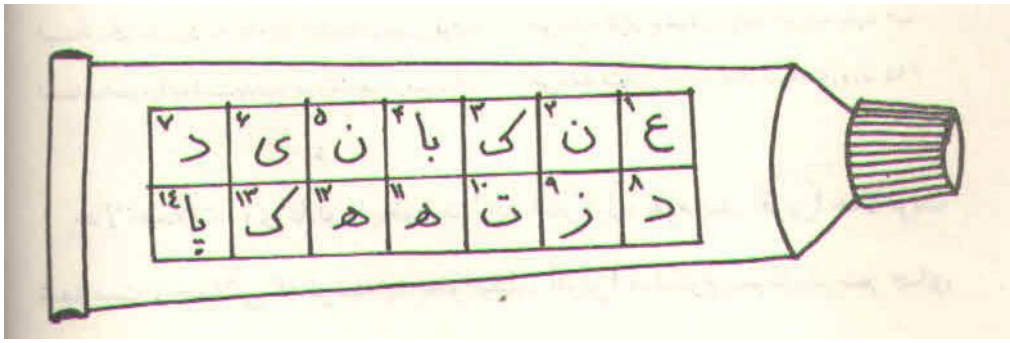

شما باید حرف اول را بنویسید و خانه‌های جدول را سه تا سه تا بشمارید تا به پیام جدول برسید:

پیام جدول: «... عبادت کننده پاکیزه ...» است. حالا با کلماتی که در ابتدا و انتهای این پیام می‌نویسم، با هم جمله پیام را به طور کامل تکرار می‌کنیم: «خداوند عبادت کننده پاکیزه را دوست دارد»[1]

در این قسمت از دو نفر شما[2] می‌خواهم هر کدام پیام‌های خود را بخوانند.

پیام نظافت

۱ سلامت و تندرستی؛

۲. زیبایی و نشاط؛

۳. نظم و ترتیب؛

۴. پاکی و تمیزی؛

۵. نشانه ایمان و دین داری؛

---

۱ . محمدی ری شهری، محمد؛ میزان الحکمه؛ دار الحدیث، قم، ۱۴۱۶ق، چ۱،ج۴،ص۳۳۰۳.

۲ . مربی با هماهنگی لازم، دو دانش آموز را می‌خواهد که پیامهای مورد نظر را با دقت بخوانند. در پایان از شرکت آنها تشکر کند.

۶. علامت ادب؛

۷. کمال انسانی و معنوی؛

۸. پیروی از سنت معصومان(ع)؛

۹. جایگاه پاکان در بهشت؛

۱۰. دوستی خدا با پاکیزگان.

پیام آلودگی:

۱ بیماری و شلختگی؛

۲. اندوه و زستی؛

۳. بی نظمی و بی برنامه بودن؛

۴. حمل میکروب و کثافت؛

۵. نشانه ضعف ایمان و لاأبالی گری؛

۶. علامت نادانی و بدی اخلاق؛

۷. کمبود روحی و عاطفی؛

۸. پیروی از دستورات شیطان؛

۹. جایگاه آلودگان در جهنم؛

۱۰. دشمنی و کراهت خدا با آلودگان.

از شما تشکر می‌کنم و خواهش می‌کنم در جای خود بنشینید. در پایان به سفارش‌هایی از اسلام درباره بهداشت توجه کنید:

یکی از سفارش‌ها این است که روز جمعه کجا برویم؟... [ ].....[1] بله، [حمام] حمام که رفتید؟ چه؟ غسل روز [جمعه] یادتان نرود تا به نماز جمعه برویم دیگر چه؟... بله، گرفتن [ناخن] اما وقت غذا خوردن که شد قبل از غذا شستن [دست] بعد از غذا باز هم [دست]ها را می‌شوییم و بقیه آداب غذا خوردن را رعایت می‌کنیم؛ مثل: پرهیز از [پرخوری] و [تند تند خوردن] در وقت [سیری] غذا خوردن ممنوع و...

حالا به این تصاویر توجه کنید؟ این تصویر چیست؟

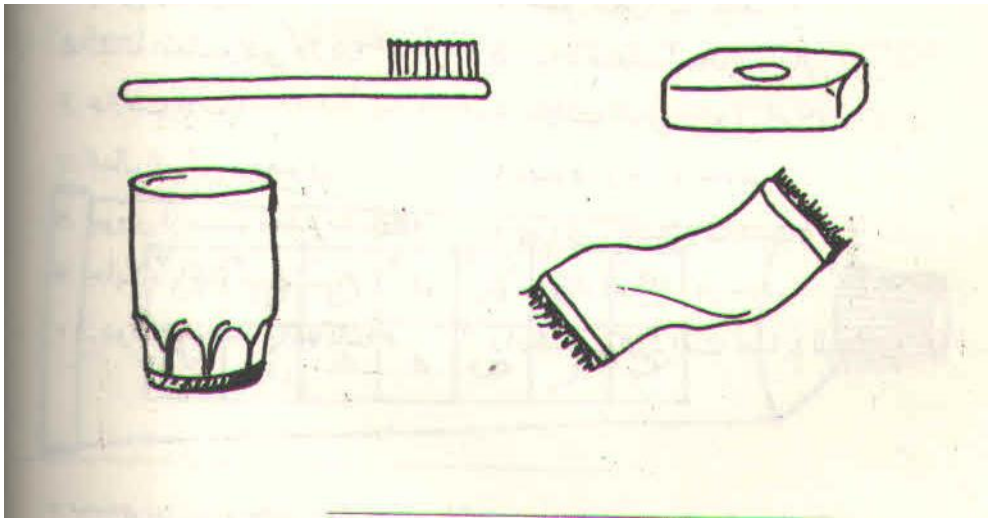

بچه‌ها! اینها وسایل شخصی است یا عمومی؟... بله، شخصی. هر کس باید از وسایل بهداشتی خودش استفاده مند و آنها را تمیز و پاکیزه در جای مناسب نگهداری نماید.

انشاءالله با رعایت توصیه‌های بهداشتی انسانهای پاکیزه و تمیزی باشیم تا از دوستی خداوند بهرهرمند گردیم.

---

۱ . مربی از قبل کارت‌هایی تهیه کند و در هر مرحله به حد کافی توضیح دهد؛ در کارت اول چیزی نوشته نشده است تا دانش آموزان متوجه بازی با کارت در این مرحله نشوند.

صلوات.

نام درس

نشانه فروتنی

موضوع

اخلاق

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با نشانه فروتنی و تواضع آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. معنی سلام؛

۲. اهمیت سلام؛

۳. روش بیان صحیح سلام و پاسخ آن؛

۴. نشانه‌های فروتنی.

هدف رفتاری(خروجی)

انتظار می‌رود دانش آموزان بتوانند در باره سلام حدیثی را بیان کنند و به طور صحیح در رفتار خود سلام را به کار گیرند.

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: جدول، کارت بازی، شعر و شعار و... .

رسانه‌های آموزشی

تخته و کارت.

نشانه فروتنی

بسم الله الرحمن الرحیم

خدایی که با یاد او دلم می‌شود مهربان

خدایی که در هر کجاست زمین، توی دلم، آسمان

با سلام، به شما دانش آموزان خوب و دوستدار معما.

آن چیست که قبل از دانش آموز وارد می‌شود؟ سلام

آن چیست که در پایان نماز آورده می‌شود؟ سلام

در نماز جند سلام داریم؟ سه سلام

با هم بخوانیم:

السلام علیک ایها النبی و رحمهٔ الله و برکاته

السلام علینا و علی عباد الله الصالحین

السلام علیکم و رحمهٔ الله و برکاته

می دانید یعنی چه؟[1] بله، سلان در همه جا (نماز، خانه و مدرسه) هست؛

چرا؟... زیرا سلام، نشانه ادب و احترام به دیگران در هنگام روبه رو شدن است.

بهترین اخلاق اهل دنیا و آخرت سلام کردن است.[2]

---

۱ . مربی به صورت ساده ترجمه کند.

۲ . محمدری شهری، محمد؛ میزان الحکمهٔ؛ دارالحدیث، قم، چ۱، ۱۴۱۶ق، ج۲،ص۱۳۴۹. عنه (ع): «الا اخبر کم بخیر اخلاق اهل الدنیا و الآخرهٔ»«قالوا: «بلی یا رسول الله، فقال: افشاءالسلام فی العالم.»

سلام یک پیام دیگر هم دارد. حالا با هم در این جدول پیام آن را به دست می‌آوریم. ابتدا به سؤال پاسخ دهید و جواب آنها را در خانه‌های مورد نظر بنویسید.

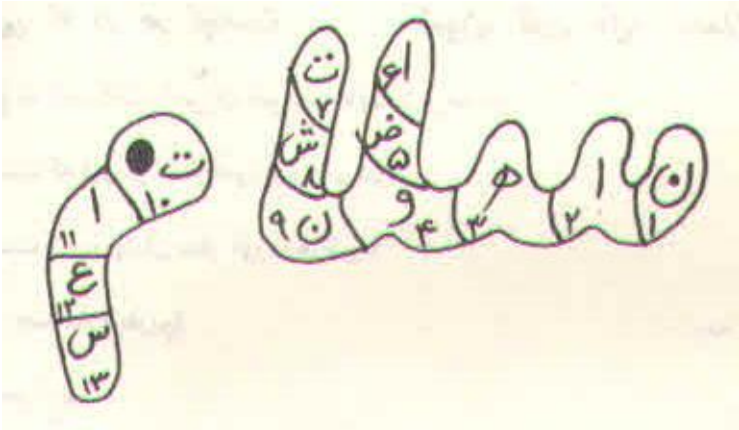

۱ حرف هجدهم از الفبای فارسی؟ ض(۵)

۲. مدتی که از عمر انسان گذشته باشد؟ سن(۱۳و ۹)

۳. سنگریزه؟ شن(۸و۱)

۴. میوه‌ای ریز، آبدار و شیرین که از دو طرف خوانده می‌شود؟ توت(۱۰، ۴و۷)

۵. اولین حرف از حروف الفبای فارسی؟ ا(۲)

۶. هنوز عاق نشده؟ عا(۱۲و۶)

۷. ناله مریض؟ آه(۱۱و۳)

حالا حرف اول را «ن» انتخاب کنید و هفت خانه، هفت خانه بشمارید تا پیام جدول به دست آید. اگر پیام جدول را کنار کلمه سلام بنویسیم چه جمله ای به دست می‌آید؟... آفرین! «سلام نشانه تواضع است».[1]

علامت انسان متواضع و فروتن سلام کردن است.

اما او چگونه سلام می‌کند؟

۱ صحیح بگوییم مثل: سام علیکم یا سلام علیکم

۲. صحیح جواب دهیم و چگونه: آشکار یا آهسته

۳. شروع سلام با ما باشد یا با دیگران؟[2]

حالا که با پیام‌های سلام آشنا شدیم این شعر را با هم بخوانیم:[3]

ما پیرو قرآنیم خوشخوی و مهربانیم

عادت ما سلام است سفارش اسلام است

به پدر و به مادر به خواهر و برادر

به هر که روبه روییم اول سلام گوییم

سلام عزت آرد خیر و سعادت آرد

نشان دین اسلام است بهتر ز هر کلام است

---

۱ . علامه مجلسی؛ بحارالانوار؛ بیروت، ج۷۳، ۱۴۰۳ق، چ۲، ص۱۱، قال الصادق(ع):«من التواضع ان تسلم علی من لقیت».

۲ . مربی داستان افرادی را که پشت دیوار مخفی می‌شدند تا به پیامبر (ص) سلام کنند، بیان نماید.

۳ . مربی در صورت آشنا بودن دانش آموزان با آنها شعر را همخوانی کند.

راستی فکر کرده‌اید که سلام چه فایده دیگری دارد؟... اگر در خود کلمه سلام[1] دقت کنید به ما می‌گوید.

هر یک از حروف آن نشانه چیست؟..... بله،

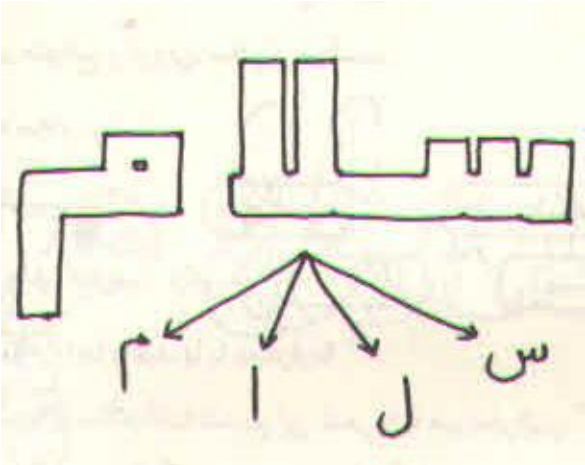

س(سین سلام) نشانه «سلامتی» است؛

ل (لام سلام)؛ یعنی با این کار(سلام) «لغزش‌ها» و اشتباهات گذشته انسان بخشیده می‌شود؛

ا(الف سلام)؛ یعنی سلام، نشانه«ادب» و «احترام» است؛

م(میم سلام)؛ یعنی کسی که به ما سلام می‌کند، به ما «محبت» و علاقه دارد.

درس را با سلام شروع کردیم؛ آیا می‌توان درس را با سلام پایان داد؟.... بله، سلام نام خداست با هو بگوییم: والسلام علیکم و رحمهٔ الله و برکاته

---

۱ . مربی کلمه سلام را با خط بزرگ در تابلو یا جای مناسب بنویسد.

نام درس

نعمت‌های جاویدان

موضوع

اخلاق

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با برخی از راههای بقای نعمت‌های الهی آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. معنای کلمه «اسراف» و «صرفه جویی قناعت»؛

۲. بی بهره بودن «اسراف کاران» از دوستی خداوند؛

۳. آیه‌ای از قرآن درباره اسراف کنندگان؛

۴. آثار صرفه جویی و قناعت؛

۵. راه باقی ماندن نعمت‌ها؛

۶. چگونگی از بین رفتن نعمت‌ها؛

۷. داستانی از یک دکتر مسیحی و حضرت صادق(ع).

هدف رفتاری(خروجی)

انتظار می‌رود دانش آموزان بتوانند از اسراف دوری کنند و به صرفه جویی و قناعت در زندگی دست یابند و از آثار آن استفاده کنند.

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: پرسش و پاسخ، کارت، راز گل‌ها، نمایش کوتاه و... .

رسانه‌های آموزشی

کارت و تابلو، تصویر و جدول و نمایش کوتاه.

نعمت‌های جاویدان

آی...[1]

آی... نان خشک می‌خریم

نان خشک داری! بیار!

بسم الله الرحمن الرحیم

به نام خداوند بخشنده مهربان

سلا علیکم؛ حال شما خوب است؟... خیلی خوب هستید؟... الحمدالله. از همه شما؛ مخصوصاً از دوست شما تشکر می‌کنم که در این برنامه ما را یاری کردند و بانمایش خوب خودشان موضوع بحث ما را تا حدودی روشن کردند.

موضوع بحث ما چیست؟... گویا عده‌ای می‌خواهند من در تابلو بنویسم. پس خوب گوش کنید و به سؤال‌های من پاسخ دهید تا موضوع بحث را با همکاری یکدیگر به دست آوریم و در تابلو بنویسیم.

۱ شکل خرف اول الفبای فارسی؟ ا

۲. هنوز «اسب» نشده است؟ اس

۳. لقب حضرت علی(ع) به معنی شیر؟[2] اسد

---

۱ . مربی در ابتدای بحث ـ بسته به موقعیت مکانی محل تبلیغ ـ با هماهنگی یکی از بچه‌ها از او می‌خواهد که نمایش خریدن نان خشک از کوچه‌ها را اجرا کند و بحث را با این نمایش آغاز نماید. دانش آموز در حالی که کیسه ای بر دوش دارد، نمایش خرید نان خشک را اجرا می‌کند. در پایان نمایش از او تشکر کرده و تذکر دهد که این نمایش فقط جهت ورود به بحث بوده است.

۲ . اسدالله (شیر خدا) لقب حمزه بن عبدالمطلب، عموی پیامبر و لقب حضرت علی بن ابی طالب امیر امؤمنین (ع) است.

۴. نام یکی از سوره‌های قرآن، به معنی در شب سیر و سفر کردن؟[1] اسرا

۵. زیاده روی و از حد تجاوز کردن، بیهوده خرج کردن و ولخرجی. اسراف

بله، موضوع بحث ما اسراف است. خداوند در قرآن اعلام کرده که با اسراف کاران دوست نیست.

کدام آیه؟.... آیه ۳۱.

کدام سوره؟... سوره اعراف.

حالا من از دوست شما می‌خواهم[2] که آیه مورد نظر را بخواند؛ بفرمایید! من هم قسمتی از آیه را در تابلو می‌نویسم:

«کلوا و اشربوا و لا تسرفوا انه لا یحب المسرفین»[3]

حالا با هم تکرار کنید:[4] گروه اول: «کلوا واشربوا و لا تسرفوا» گروه دوم: «انه لا یحب المسرفین».

بخورید و بیاشامید ولی اسراف نکنید همانا خداوند اسراف کاران را دوست ندارد.

چرا خداوند اسراف کاران را دوست ندارد؟... به این مثال توجه کنید و به سؤال‌ها پاسخ دهید:

جمعیت ایران حدود چند نفر است؟ ۶۰/۰۰۰/۰۰۰ نفر[1]

---

۱ . سیر دادن در شب، نام سوره ۱۷ در قرآن (اسراء، معراج) با معراج مترادف است.

۲ . مربی با هماهنگی قبلی از یک دانش آموز می‌خواهد با صدای خوش قسمتی از آیه مورد نظر را که از قبل تمرین کرده، در کلاس بخواند.(اعراف/۳۱).

۳ . اعراف(۷)، ۳۱.

۴ . مربی کلاس را دو قسمت کرده و بعد از تکرار مربی، آنها با صدای بلند تکرار کنند.

چند نفر از آنها دانش آموز هستند؟ ۲۰/۰۰۰/۰۰۰ نفر

حساب کنید اگر هر دانش آموز روزی یک ورق کاغذ صرفه جویی کند و اسراف نکند تا خدا او را دوست داشته باشد در یک سال چقدر صرفه جویی کرده است؟[۲]

آیا می‌دانید اگر این مقدار صرفه جویی کنیم، در هر سال با پول آن چند مدرسه و یا چند آزمایشگاه می‌توان ساخت؟

خداوند با این کار خوب ما را در ردیف دوستداران خود قرار می‌هد.

در این جا من برای شما دو گل در تابلو می‌کشم خوب توجه کنید و صفت هر کدام از گل‌ها را بگویید تا پیام آنها آشنا شوید.

کدام گل شاداب و سرحال است؟ شماره آن را بگویید؟ گل شماره یک

کدام گل پژمرده و در حال نابودی است؟ گل شماره دو

هر یک از این گلها برای ما پیامی دارند؛ اما دوست دارید اول به پیام کدام گل برسید؟... البته شماره یک گل شاداب و سرحال.

---

۱ . مربی برای سرعت در کار و رسیدن به جواب‌ها دلخواه از کارت‌های مناسب استفاده کند.

۲ . سال تحصیلی را تقریباً ۲۵۰ روز گرفته و در تعداد دانش آموزان کشور ضرب کنید.

حالا سؤال‌هایی که می‌پرسم جواب دهید تا جواب آن را در گلبرگ‌های آن با شماره‌های مورد نظر بنویسم:

۱ نام کتاب آسمانی مسلمانان؛ قرآن

۲. نام سوره‌ای از قرآن به معنای روشنایی؛ نور

۳. از صفات خداوند به معنای یکتا؛ احد

۴. نام فرزند حضرت مریم(س)؛ عیسی(ع)

۵. نهمین روز محرم تاسوعا

حروف اول کلمات داخل گلبرگ‌ها را به ترتیب شماره کنار هم قرار دهید تا پیام آن را به دست آورید... پیام کدام کلمه شد؟... قناعت.

حالا به کلماتی که در برگ‌ها می‌نویسم توجه کنید: «هر کس.... کند نعمت‌هاب خدا برای او باقی می‌ماند».[1]

با هم پیام را به طور کامل تکرار کنیم:...

حالا نوبت پیام گل پژمرده و افسرده است.

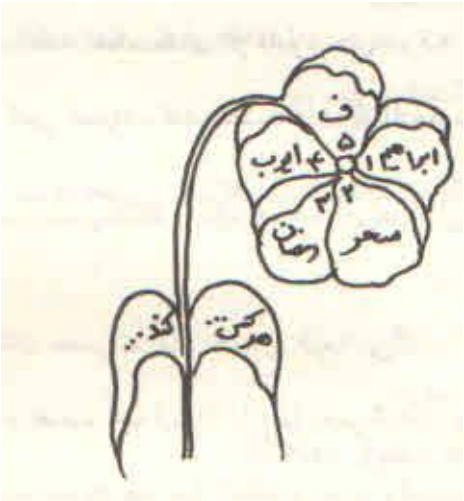

به سؤإال‌ها پاسخ دهید و به ترتیب شماره در گلبرگ‌های مورد نظر قرار دهید.

۱ نام پیامبر بت شکن؟ ابراهیم(ع)

۲. نزدیک صبح؟ سحر

۳. نام ماه روزه؟ رمضان

۴. نام پیامبری که به صبر مشهور شده است؟ ایوب

۵. بیست و سومین حرف الفبا؟ ف

---

۱ . من اقتصد بقیت علیه النعمۀ... ترجمه با کنی دخل و تصرف (علامه مجلسی؛ بحار الانوار؛ بیروت، باب ۲۵، روایت۴، ص۳۲۷.)

پیام این گل برگ را با هم مثل گل برگ قبلی به دست آورید و با جمله‌ای که من در برگ‌ها اضافه می‌کنم به پیام توجه کنید:

«هر کس ... کند، نعمت‌های او نابود می‌شود» با هم پیام را به طور کامل تکرار کنید: «هر کس اسراف کند نعمت‌های او نابود می‌شود».[1]

حالا که با آثار صرفه جویی و اسراف آشنا شدید. به یک خاطره در این باره گوش کنید:

یکی از نزدیکان حضرت امام خمینی(ره) می‌گوید: وقتی که برای امام آب می‌بردیم اگر امام نصف آب لیوان را میل می‌کردند روی لیوان کاغذ تمیزی می‌گذاشتند تا بقیه آب را بعد میل کنند و هیچ وقت نصف باقی مانده را دور نمی ریختند.

برای شادی روح امام شهدا و شهدای اسلام صلوات.

---

۱ . من اسرف زالت علیه النعمة.

نام درس

رستگاری

موضوع

اخلاق

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با بعضی از فایده‌های راستگویی و ضررهای دروغ گویی آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. ویژگی‌های زبان؛

۲. آثار خوب و بد زبان؛

۳. مهمترین کار زبان؛

۴. راستگوترین یار رسول خدا(ص)؛

۵. ضررهای دروغ گویی.

هدف رفتاری(خروجی)

انتظار می‌رود دانش آموزان بتوانند با توجه به فواید راست گویی در زندگی آن را انتخاب کنند و از آن استفاده کنند.

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: پرسش و پاسخ، کارت، راز گل و جدول... .

رسانه‌های آموزشی

تخته، کارت و تصویر.

رستگاری

بسم الله الرحمن الرحیم

به نام خداوند بخشنده و مهربان

دلم بر لب خود در هر کجا بسم الله

ما را بود نگهدار از هر بلا، بسم الله

سلام، حالتان خوب است؟... برای جواب دادن به چند سؤال آماده‌اید؟...

سؤال‌ها درباره «من چیستم؟» است. هر کس توانست نام مرا بگوید، اجازه بگیرد و بگوید:

۱ وزن من کم است، کار من زیاد؟

۲. اگر از من به طور صحیح استفاده شود، بهترین وسیله هستم؟

۳. اگر از من به طور صحیح استفاده نشود، وسیله بدی هستم؟

۴. کلید خوبی‌ها و بدی‌ها هستم؟

۵. عضوی از بدن موجودات زنده ام؟

۶. عضوی از بدن انسان هستم؟

برای اینکه نام من را بگویید[۱]

۱ . اگر دانش آموزان به نام زبان رسیدند به این صورت مطرح شود: «حالاکه نام من را گفتید به ...».

اربابی، نوگری سیاه پوست به نام لقمان داشت روزی به او گفت: «گوسفندی بکش و بهترین عضو آن را برای من بیاور». لقمان گوسفندی کشت و زبان آن را آورد.

روز دیگر به او گفت: «گوسفندی بکش و بدترین عضو آن را برای من بیاور». لقمان گوسفندی کشت و باز زبان آن را آورد.

ارباب گفت: «گفتم بهترین عضو، زبان را آوردی؛ گفتم بدترین عضو، باز زبان آوردی»؟

لقمان گفت:«زبان وسیله‌ای است که با آن گناهانی انجام می‌گیرد که سرچشمه همه گناهان است؛ مانند دروغ گویی، و همه خوبی‌ها نیز از آن سرچشمه می‌گیرد.»

حالا با توجه به این کارت‌ها[1] بگویید که باید آنها را انجام بدهیم یا نه؟

پشت کارتها	روی کارتها
یاد گناه	ذکر خدا
دروغ گویی	راست گویی
بدگویی	نصیحت
غیبت	گفتن خوبی‌ها

حالا به یکی از بهترین و مهم ترین کارهای زبان که از مال و دارایی بهتر است و سبب همه نیکی‌ها و کارهای خوب انسان می‌شود توجه کنید. ابتدا در تابلو برای پی بردن به این کار زبان یک گل می‌کشم:

---

۱ . مربی کارت‌ها را در معرض دید دانش آموزان قرار دهد و به سرعت عوض کند(کارت‌ها را پشت و رو کند) تا کلاس به صورت فعال اداره شود و آنها بدین صورت پاسخ دهند:«آره آره» یا «نه،نه»

در ابتدا شما به سؤال‌هایی که می‌پرسم پاسخ دهید تا حرف اول پاسخ صحیح را در داخل گلبرگ‌ها بنویسم.

۱ دست و صورت شستن برای نماز؟ وضو[1]

۲. (یکی از غلات که) با آرد آن نان می‌پزند؟ گندم

۳. دوست و رفیق؟ یار

۴. تنها و یگانه، بی همتا و بی مانند؟ یکتا

۵. عزم و اراده کردن برای انجام کارها؟ تصمیم

۶. کسی که راهی را به دیگری نشان می‌دهد و او را راهنمایی کند؟ راهنما

۷. حمد، ثنا، درود، ستایش و شکر؛ یکی از کارهای زبان؟ سپاس

۸. نام کشور ما؟ ایران

---

۱ . مربی حرف اول جوابها را در گلبرگها بنویسد.

چه کسی می‌تواند با این حروف در هم ریخته «کلمه مورد نظر» را بگوید[1]... بله، آفرین!

به یک داستان درباره راستگوترین افراد از میان مسلمانان و یاران حضرت رسول خدا(ص) گوش کنید:

شبی که پیامبر (ص) خواستند از مکه هجرت کنند؛ ابوذر، پیامبر (ص) را در پارچه‌ای پیچیده و بر دوش خود گذاشت و به طرف خارج شهر مکه به راه افتاد.

کافران او را دیدند و پرسیدند: «ابوذر! چه حمل می‌کنی؟ ابوذر گفت:«محمد(ص) را».

---

۱ . مربی همراه با پاسخ دادن دانش آموزان با خط فانتزی کلمه راستگوسس را در تابلو بنویسد.

آنان گفتند: او در چنین موقعی ما را مسخره می‌کند، و اجازه دادند تا ابوذر عبور کند وقتی از منطقه خطر گذشتند، ابوذر پیامبر(ص) را زمین گذاشت.

بله، ابوذر با یک کلان راست توانست جان پیامبر (ص) را نجات دهد.

همان طور که راست گویی باعث نجات دیگران می‌شود، باعث نجات خود انسان هم هست. در این باره به حدیثی کوتاه از حضرت علی (ع) توجه کنید:

الصدق ینجیک[1]

راستگویی تو را نجات می‌دهد.

دو گروه می‌شویم و حدیث را تکرار می‌کنیم:

گروه اول: «الصدق»؛ گروه دوم: «ینجیک».

اگر راست گویی را کنار گذاشتیم، گرفتار چه مشکلی می‌شویم؟... بله، دیگر عزیز نیستیم و مثل چوپان درغ گو می‌شویم و کسی حرف ما را قبول نمی کند. دیگر چه؟... به این طرح توجه کنید، من آن را در تابلو رسم می‌کنم.[2]

به راهنمایی من دقت نمایید: از حرف«د» شروع کرده، سه خانه سه خانه جلو بروید و حروف را یادداشت نمایید. تا پیام به طور کامل به دست آید.

---

۱ . ری شهری، محمد؛ میزان الحکمه؛ دارالحدیث، قم، ۱۳۷۵، چ۱، ج۵، ص۲۸۵. (حدیث ۱۰۱۶۵)

۲ . مربی طرح را در تابلو ـ هنگام صحبت کردن با دانش آوزان ـ رسم کند.

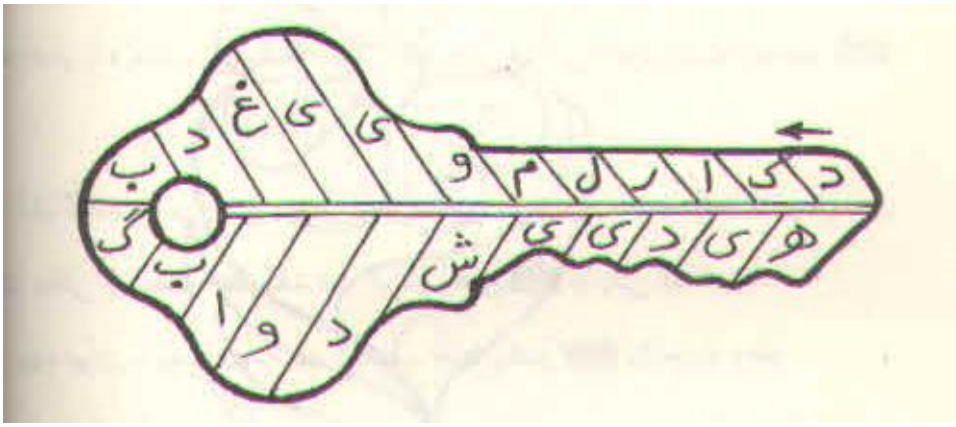

پیام چی شد؟ «دروغ گویی کلید بدیها می‌باشد»

این پیام ترجمه حدیثی از امام حسن عسگری (ع) است که می‌فرمایند:

«جعلت الخبائث فی بیت و جعل مفتاحه الکذب»[1]

در پایان با هم می‌گوییم: گروه اول: تنها ره سعادت

گروه دوم: راستگویی و صداقت

---

۱ . همان، ج۸، ص ۳۴۴، حدیث ۱۷۱۱۰.

نام درس

جهان پهلوان تختی

موضوع

اخلاق

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با برخی از بازی‌ها و سرگرمی‌ها آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. اسامی برخی از ورزش‌ها؛

۲. سرگرمی‌های مفید و غیرمفید؛

۳. سفارش اسلام به انجام بعضی از ورزش‌ها.

هدف رفتاری(خروجی)

انتظار می‌رود دانش آموزان در پایان درس به بازی‌های هدف دار روی آورند و از بازی‌های بیهوده دوری نمایند..

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: بازی با کلمات، کارت بازی و... .

رسانه‌های آموزشی

تخته، کارت و طرح‌های نقاشی شده.

جهان پهلوان تختی

بسم الله الرحمن الرحیم

داریم بر لب خود در هر کجا بسم الله

ما را بود نگهدار از هر بلا بسم الله[1]

بچه‌ها! سلام، حال شما خوب است؟ آماده‌اید از شما چند سؤال بپرسم. آماده آماده؟ پاسخ سؤال‌ها را در تابلو می‌نویسم.

دومین حرف الفبای فارسی چیست؟ ب

هنوز بابا نشده است؟ با

به حرکت هوا چه می‌گویند؟ باد

به میوه درخت می‌گویند؟ بار

نام یک پرنده شکاری کوچک را بگویید؟ باز

به سرگرمی بچه‌ها چه می‌گویند؟ بازی

چند تا بازی را که دوست دارید نام ببرید؟... بله، آفرین! فوتبال را همه دوست دارید. بازی دیگر هفت سنگ، بله، سِگا، میکرو و دوچرخه سواری. شما در محله خود تیم دارید؟... به یک شعر در این باره گوش کنید:

لیگ محلهٔ ما

---

۱ . مربی با سبک زورخانه ای این اشعار را بخواند.

دارد محله ما

تیم عقاب و شاهین

صد بار توپ آنها

افتاده زیر ماشین

****

دیروز تیم شاهین

تیم عقاب را برد

احمد شبیه سوبا

قیچی زد و زمین خورد

***

با این رقابتی که

در بین این دو تیم است

عادی شده است اینجا

دیگر شکستن دست

****

اینجا زمین بازی

آسفالت خشک و سرد است

هر تَکل توی بازی

همراه آه و درد است

***

اما همیشه داغ است

لیگ محله ما

می روید از زمینش

گلهای خوب و زیبا

بازی خوب است؛ اما باید بازی‌هایی انجام داد که:[1]

ب هد

ب هد

بله، چه کسی می‌تواند حدس بزند؟ ... ما باید بازی‌هایی انجام دهیم که: با | هدف | باشد و | بی هدف | نباشد؛ بازی‌هایی که با سرگرم شدن به آن پیروی از شیطان نداشته باشیم، بلکه سرگرمی باید دارای هدف باشد. چند تا از سرگرمی‌هایی را بگویید[2] که می‌توان در طول تابستان آنها را انجام داد... بله، | عکاسی | | حفظ قرآن | | کارهای دستی | | نقاشی | | خاطره نویسی | | گردآوری برگ درختان | | مطالعه | | کتاب | .

۱. مربی به مرور کلمات را در تابلو کامل کند.

۲. مربی کارت‌هایی را از قبل تهیه نماید و در هنگام توضیح، از آنها استفاده کند.

در هنگام سرگرمی و بازی چه نکنیم؟[1]

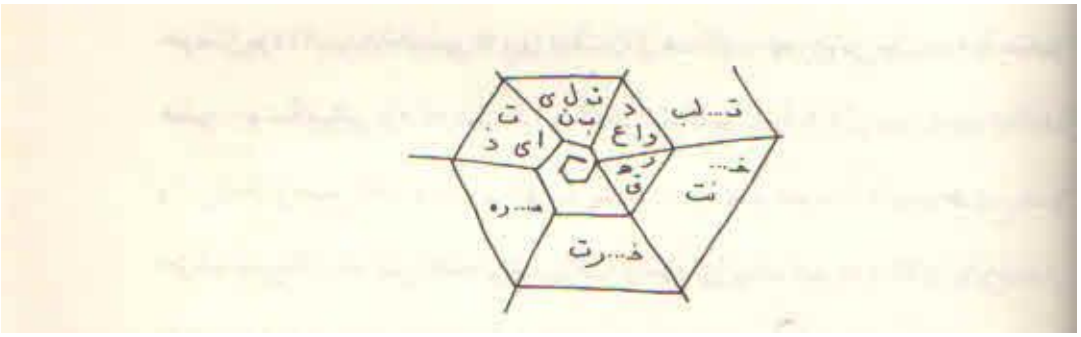

حالا به یک داستان [2] درباره بازی و سرگرمی توجه کنید:

آفتاب بالا آمده بود و گرمای طاقت فرسا و گرسنگی و تشنگی آزارش می‌داد. اطرافش را تنها تپه‌های شن و بیابان لخت احاطه کرده بود. جای ماندن نبود؛ هر آن ممکن بود دسته‌ای راهزن سر برسند و او را که تنها و بی پناه بود، بکشند. باید هر چه زودتر خود را به کاروان می‌رساند. در دل به کاروان و کاروانسالارکه او را تنها گذاشته و رفته بودند، ناسزا می‌گفت. با خودش فکر می‌کرد، وقتی به کاروان رسید، چگونه این ناجوانمردی آنها را تلافی کند. اصلاً فکر نمی کرد، شاید تقصیر خودش باشد.

عادت به تنهایی و سختی نداشت و همیشه می‌خواست خوش بگذراند؛ به خاطر اینکه مدام کارهایش را به دوش دیگران می‌انداخت و فقط به فکر آسایش خودش بود؛ کسی دلخوشی از وی نداشت و همه از او دوری می‌جستند؛ به خاطر همین خوشگذرانی بود که شب قبل، خُنکی بامِ کاروانسرا را بر گرمای درون اتاق‌ها و ایوان‌ها ترجیح داده و تک و تنها به پشت بام رفته و خوابیده بود. صبح هم خوشخوابی کار دستش داده بود و با سر

۱. مربی طرح را در تابلو کشیده و با کمک دانش آموزان و با استفاده از حروف پراکنده بحث را ادامه می‌دهد.

۲. مربی همراه با داستان بر روی تخته نقاشی بکشد.

و صدای زنگ شترها و کاروانیان بیدار نشده بود و جا مانده بود. حالا هم چاره‌ای نداشت؛ جز اینکه به تنهایی از روی رد پای قافله راه را پیش گیرد شاید به کاروان برسد.

ساعتی راه رفته بود؛ اما از قافله خبری نبود. تا چشم کار می‌کرد شن بود و بوته‌های خشک. از تشنگی جانش به لب رسیده بود و ترس از تنهایی کلافه اش کرده بود... به سختی حرکت می‌کرد دیگر از خستگی قدرت گام برداشتن نداشت. ناگهان از دور چشمش به سیاهی انبوهی افتاد. اول خیال کرد سراب است؛ اما وقتی نزدیک تر شد مطمئن گشت سیاهی نیست. در دل آن بیابان هولناک، یک بیشه سرسبز وجود داشت. برق امید در دلش جرقه زد. با خود اندیشید، حتماً قافله در همین بیشه توقف کرده است.

از شادی در پوست خود نمی گنجید. قدمهایش را تندتر کرد؛ اما با نهایت تعجب دید مسیر جای پای کاروان به بیشه نمی رود؛ بلکه آن را دور می‌زند و از کنارش می‌گذرد. با خود گفت: این کاروانسالار با خوشی و تفریح مردم دشمن است، و تصمیم گرفت وارد بیشه شود. چشمه زلال و گوارایی در وسط بیشه بود. تا توانست از آن نوشید و سپس به آب تنی پرداخت حالا نوبت آن بود که گردشی کند و احیاناً غذایی به دست آورد.

موقع بیرون آ»دن از آب بر لب چشمه جای پای حیوانی را دید. خوب دقت کرد؛ فهمید جای پای شیر است. ابتدا ترسید؛ اما با خود گفت: شاید جای پای شیر نباشد یا این که اتفاقی از اینجا گذشته است؛ نباید خود را نگران کنم، و مشغول گردش و خوردن میوه‌های خوشمزه درختان شد؛ اما هر قدمی برمی داشت، جای پای شیر و استخوانهای جانورانی را که شکار شیر شده بودند، مشاهده می‌کرد؛ اما خوشی مهلت فکر کردن را از او گرفته بود.

در اوج لذت و خوشی بود که ناگهان صدای غرشی سهمگین او را در جا میخکوب کرد. در چند قدمی او شیری بزرگ و خشمگین به وی چشم دوخته بود. دیگر جایماندن نبود؛ با قدرت تمام پا به فرار گذاشت و شیر گرسنه هم به دنبالش. بعد از تعقیب و گریز بسیار دیگر خستگی بر وی چیره شده بود که ناگهان چاهی را در برابر خویش دید. دست به طناب گرفت و از آن پایین رفت.

شیر که می‌دید شکار از دستش گریخته، خشمگین بر سر چاه به انتظار بیرون آمدن جوان نشست. جوان که از خطر شیر فعلاً رسته بود، مشغول پایین رفتن از چاه شد تا ببیند راه فراری پیدا می‌کند یا نه؟ مقداری که پایین رفت، صدای وحشتناکی از ته چاه شنید. مار بزرگ و تنومندی دهانش را باز کرده و آماده بلعیدن بود. دوباره از طناب بالا رفت نه پایین برایش امن بود و نه بالای چاه.

در فکر یافتن راه نجاتی بود که افتادن چند سنگریزه او را به خود آورد. به بالای سر خود نگاه کرد. خوب دقت کرد و موش را ـ یکی سفید و دیگری سیاه ـ دید که به سرعت مشغول جویدن طناب هستند و هر آن ممکن بود طناب پاره شده و او در چاه سرنگون شود و در کام مار عظیم الجثه فرو رود. دستانش را به دیوار چاه کشید تا شاید دستگیره یا حفره‌ای پیدا کند که ناگهان دستش به مایع چسبنده‌ای برخورد کرد، آن را به دهانش برد؛ بسیار شیرین بود. متوجه شد مقداری عسل است که از کندوی زنبوران جاری شده است، خود را به کندو رسانید و آنجا را پر از عسل دید.

سرگرم خوردن عسل‌ها شد. زنبورها که وی را مشغول دست درازی به کندو می‌دیدند، با خشم به وی حمله کرده و او را آماج نیش‌های خود قرار دادند، اما او که شیفته شیرینی و طعم عسل بود، نمی توانست از آن دل بکند و به همین خاطر گاهی با زنبورها جدال

می‌کرد و آنها را می‌راند و گاه از کندو عسل می‌خورد. جوان غرق در جدال و کشمکش با زنبورها و دستبرد به کندوی عسل و غافل از خطرات پیرامون خود بود، که ناگهان طناب از هم گسیخت و او را به قعر چاه فرستاد و نصیب مار گرسنه شد.

در باره بازی و سرگرمی گفتیم که باید نهایت تلاش و کوشش خود را به کار بریم تا به آرزوهای واقعی خود برسیم و مثل این شخص نباشیم.

چه کسی؟.... کسی که رؤیایی فکر می‌کند و می‌گوید:

مانند تختی زور دارم

مثل بروس لی تند و تیزم

چون قهرمان شهر هستم

پیش همه خوب و عزیزم

****

مثل ستاره می‌درخشم

در آسمان قهرمانی

اما کسی بویی نبرده

از خلق و خوی پهلوانی

این شهر در زور و شجاعت

از من کسی بهتر ندارد

هر روز می‌گویم به بابا

اما پدر باور ندارد

****

می گوید او: «آخر پسرجان

اینها همه خواب و خیال است

با تنبلی و خواب و خوردن

تختی شدن کاری محال است».

یحیی علوی فرد

حالا به این تصاویر[1] نگاه کنید! نام هر یک از این ورزش‌ها را بگویید:

اولی کارت ورزش: اسب سواری

۱. مربی در صورت امکان قطع بزرگ این تصاویر را تهیه کند و مثل کارت در مقابل دانش آموزان قرار دهد و نام هر ورزش را سؤال کند.

کارت بعد: والیبال

بعدی: وزنه برداری، قهرمان وزنه برداری ایران و جهان کیست؟... بله. آقای حسین رضا زاده.[1]

این کارت: تیراندازی

ـ مسابقه با تیر کمان،

ـ بستکبال:

۱. مربی به یکی دو، خصوصیت اخلاقی آقای رضازاده اشاره نماید مثل اینکه در مقابل پول بسیار زیادی که از طرف کشور ترکیه به ایشان پیشنهاد شده بود تا تابعیت آن کشور را قبول نماید و برای آنان قهرمان شود ولی ایشان قبول نکردند.

کارت بعد: والیبال

بعدی: وزنه برداری، قهرمان وزنه برداری ایران و جهان کیست؟... بله. آقای حسین رضازاده.[1]

این کارت: تیر اندازی

ـ مسابقه با تیر و کمان

ـ بسکتبال

حالا بگویید آن کدام ورزش است که در اسلام به انجام آن خیلی سفارش شده است؟...

چه کسی می‌تواند سه تا از آنها را بگوید؟.... بله، آفرین! تیراندازی، شنا و اسب سواری[2]

حالا به یک روایت در باره سفارش اسلام به انجام ورزش‌ها[3] گوش کنید:

قال رسول الله(ص): علموا اولادکم السباحه و الرمایه

با هم تکرار کنیم:

قال رسول الله(ص): «علموا اولادکم السباحه و الرمایه».[4]

ترجمه این روایت چنین است: رسول خدا(ص) فرمود: «به فرزندانتان شنا و تیراندازی بیاموزید».

والسلام علیکم و رحمهٔ الله و برکاته

---

۱. مربی به یکی دو، خصوصیت اخلاقی آقای رضا زاده اشاره نماید مثل اینکه در قابل پول بسیار زیادی که از طرف کشور ترکیه به ایشان پیشنهاد شده بود تا تابعیت آن کشور را قبول نماید و برای آنان قهرمان شود ولی ایشان قبول نکردند.

۲. کلینی، محمدبن یعقوب، ج۶، ص ۴۷ روایت۴.

۳. مربی کارت‌های مورد نظر را تهیه کند و در هنگام تکرار روایت از آنها استفاده مند.

۴. همان.

مناسبت‌ها

نام درس

سفیر راه عشق

موضوع

تاریخ

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با بخشی از زندگی حضرت زینب(س) آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. تاریخ و محل تولد حضرت زینب(س)؛

۲. مراسم نامگذتری حضرت زینب(س)؛

۳. پدر و مادر آن حضرت(س)؛

۴. معنای کلمه زینب(س)؛

۵. داستانی کوتاه از زندگی آن حضرت(س).

هدف رفتاری(خروجی)

انتظار می‌رود دانش آموزان در پایان درس بتوانند مختصری از تاریخ زندگی حضرت زینب(س) را توضیح دهند و داستانی از زندگی آن حضرت(س) را بیان کنند.

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: بازی با کلمات، راز گل‌ها، شعر و داستان.

رسانه‌های آموزشی

تخته، کارت.

سفر راه عشق

بسم الله الرحمن الرحیم

سلام بچه‌های عزیز! امیدوارم در پناه خداوند همه خوب و سالم و شاد باشید تا با کمک شما یک برنامه خوب درباره تولد حضرت زینب(س) داشته باشیم. در ابتدا باید از کس دیگری هم کمک گرفت که تمام کارها با نام او آغاز می‌شود؛

خوب، او کیست؟.... بله، خداوند

با یک قطعه شعر، همه از خدا یاری می‌طلبیم:

خدایا یاریم کن تو به قدرت به نام خود که رحمن و رحیمی

حالا همه با هم با یاری خداوند نوشته‌ای را که روی تخته می‌نویسم، بلند بخوانید:[1]

بسم الله الرحمن الرحیم

چون روز تولد حضرت زینب(س) است و یکی از هدیه‌هایی که در روز تولد می‌دهند، گل می‌باشد من پنج گل روی تخته می‌کشم و میان هر گل حرفهای پراکنده‌ای قرار می‌دهم.[2]

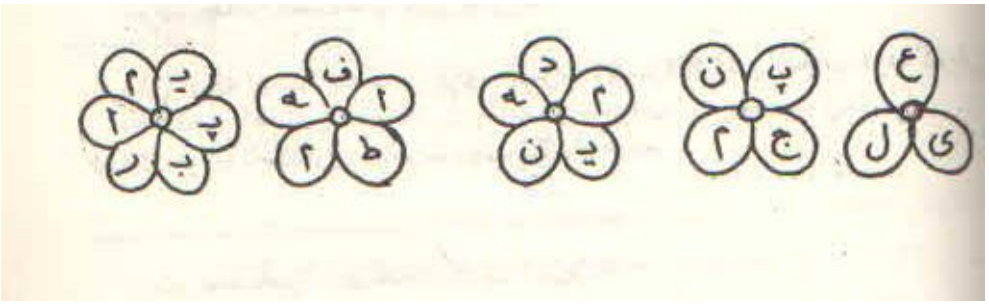

۱. مربی جمله «بسم الله الرحمن الرحیم» را روی تخته می‌نویسد.

۲. مربی طبق شکل، گل‌ها را روی تخته می‌کشد؛ سپس حروف را «مانند شکل» داخل هر گل می‌نویسد.

حالا یک جمله ناقص را زیر گل‌ها می‌نویسم که شما باید با کمک حرف‌های هر گل، کلمه‌ای بسازید و آن را در جاهای خالی در جمله‌ای که می‌نویسم، قراربدهید.[1] حضرت زینب(س).....ماه جمادی الاولی[2] در شهر ..... متولد شد، پدرش..... و مادرش ..... با خوشحالی خبر تولد را به .....دادند.

خوب بچه‌ها! به نظر شما بعد از تولد حضرت زینب(س) چه کسی برای او نامگذاری کرد؟...[3]

پیامبر(ص) ؟ علی(ع)؟ و فاطمه(س)؟ آنها که می‌گویند پیامبر اکرم(ص) اسم زینب را انتخاب کرد، دست‌هایشان را بالا ببرند! خوب، دست‌ها را پایین بیاورید.

حالا آنها که می‌گویند علی (ع) برای حضرت زینب (س) اسم انتخاب کرد، دست‌هایشان را بلند کنند! خوب، دست‌ها را پایین بیاورید.

حالا آنها که می‌گویند فاطمه(س) برای حضرت زینب(س) اسم انتخاب کرد، دست‌هایشان را بالا بگیرند!

خوب بچه‌ها! دست‌ها را پایین بیاورید.

برای اینکه بدانید چه کسی برای حضرت زینب(س) اسم انتخاب کرد، گوش کنید تا جریان نامگذاری حضرت زینب(س) را بگویم.

وقتی حضرت زینب(س) به دنیا آمد، فاطمه زهرا(س) با خوشحالی به علی(ع) فرمود: «چون پیامبر اکرم(ص) در سفر است، بهتر است شما برای این نوزاد نامی انتخاب کنید».

---

۱. مربی جمله ناقص را روی تخته زیر گل برگ‌ها می‌نویسد.

۲. باید توجه داشت که در تاریخ ولادتحضرت اختلاف است؛ ولی مشهور این تاریخ است.

۳. مربی در این جا روی تخته نام پیامبر(ص) و علی(ع) و فاطمه(س) را می‌نویسد.

علی (ع) فرمود: من در انتخاب نام برای این نوزاد از پیامبر خدا سبقت نمی گیرم، صبر می‌کنم تا از سفر بیاید و نامی برای این نوزاد انتخاب کند. سه روز از تولد حضرت زینب(س) گذشت تا این که پیامبر اکرم(ص) از سفر برگشت. طبق معمول اول به خانه حضرت فاطمه(س) رفت. علی(ع) با دیدن پیامبر اکرم(ص) با خوشحالی گفت: خدا به دخترتان، نوزادی داد و ما منتظر بودیم تا شما بیایید و نامی برای او انتخاب کنید. پیامبر اکرم (ص) که از شنیدن خبر تولد نوزاد خوشحال شده بود، فرمود: بچه‌های فاطمه(س۹ بچه من هستند؛ ولی خداوند باید نام او را انتخاب کند. در همین موقع بود که حضرت جبرئیل از طرف خدا نزد پیامبر اکرم(ص) آمد و فرمود: نام این نوزاد را زینب بگذار.[1]

خوب بچه‌ها! حالا چه کسی برای حضرت زینب(س) نام انتخاب کرد؟...

بله، خداوند.

چه کسی می‌داند زینب به چه معناست؟[۲] زینب به معنای «زینب پدر» است.[۳]

برای این که بدانید چرا زینت پدر بود، به شکلی که روی تخته می‌کشم، توجه کنید.

---

۱. محلاتی؛ ذبیح الله؛ ریاحین الشریعه؛ تهران: دارالکتب الاسلامیه، ج۳ف ص ۳۸ ـ۳۷.

۲. اگر بچه‌ها جواب دادند مربی تشویق می‌کند؛ و گرنه خودش جواب می‌دهد.

۳. محلاتی، ذبیح الله؛ همان.

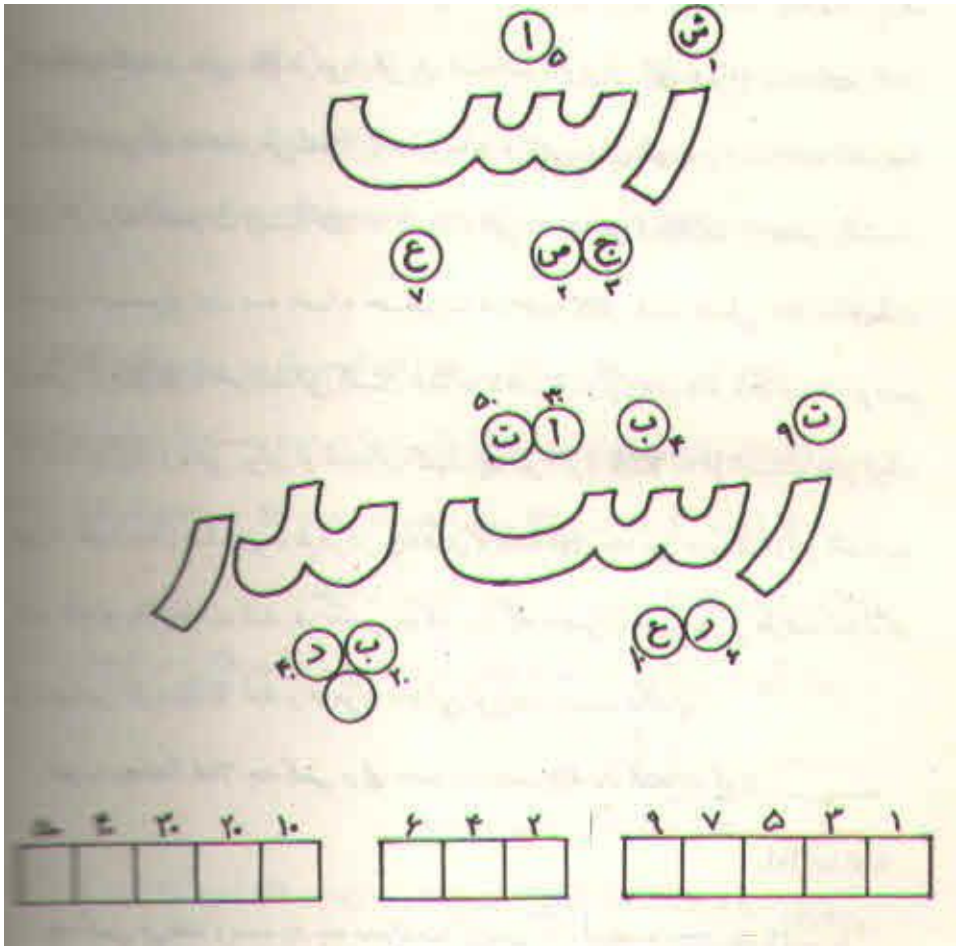

حالا حروف هر دایره را طبق شماره آن دایره، داخل جدول بنویسید تا سه کلمه درباره حضرت زینب(س) به دست بیاید.[1]

اکنون نوبت یک مسابقه است. من دو دسته کارت دارم که هر دسته شش تکه است دو نفر را جلو می‌آورم و دو دسته از کارت‌ها را به آنها می‌دهم که باید کارت‌ها را بچینند. هر کس زودتر چید، برنده است.[1]

---

۱. سه واژه شجاعت، صبر و عبادت به دست می‌آید. مربی از شجاعت حضرت در مقابل یزید و دفاع از برادرش برای زنده ماندن قیام حسینی سخن می‌گوید. از صبر او در مقابل رحلت رحلت پیامبر(ص) شهادت مادر پدر و برادرانش (حسن و حسین) می‌گوید و درباره عبادت او این مطلب را از امام سجاد (ع) بیان میکند که حضرت فرمود: عمه ام زینب با زیادی رنج و سختی از کربلا تا شام نمازمی خواند و با آن حال از پرستاری اطفال غافل نبوده. به دلیل پرستاری حضرت از اطفال و امام سجاد(ع) روز ولادت حضرت را روز پرستار نامگذاری کردند.

خوب بچه‌ها! حالا که صحبت از بخشش شد، گوش کنید به بخشش حضرت زینب(س) در کودکی، که نشان می‌دهد او واقعاً زینب پدر بود.

روزی میهمانی به خانه علی (ع) آمد. علی(ع) نزد فاطمه(س) رفت و پرسید: آیا غذایی برای میهمان در خانه داریم؟

فاطمه(س) فرمودند: فقط یک گروه نان داریم که برای دخترم زینب کنار گذاشته ام زینب(ع) وقتی این سخن مادر را شنید فرمود: مادر! نان مرا به میهمان بده، من صبر می‌کنم.[۲]

در پایان به سرود میلاد حضرت زینب(س) گوش می‌کنیم. شما این بیت را تکرار کنید:

«زینبا زینبا، زینبا، زینبا، زینب آمد»۲

مژده مژده که سفیر راه عشق آمد

درمدینه به جهان ماه دمشق آمد

دخت خیر النسا زینب مرتضی زینب آمد

زینبا زینبا، زینبا، زینبا، زینب آمد

خانه فاطمه روشن شده از نورش

قلب مولا ز عنایت گشته مسرورش

گوید او زیر لب آمده زین اب زینب آمد

---

۱. مطالب روی کارت، حدیثی از پیامبر اکرم(ص) است: «بهترین مال آن است که در راه خدا بخشش شود». این حدیث به صورت کلمه کلمه در کارت آورده شود.

۲. ریاحین الشریعه؛ ج۳، ص ۳۹.

زینبا زینبا، زینبا، زینبا، زینب آمد

زینبش نام نهید، احترامش کنید، عاشق آمد

زینبا زینبا، زینبا، زینبا، زینب آمد

عاشق روی حسین است قلب این دختر

بهر دیدار برادر می‌زند پرپر

از برای حسین می‌کند شور و شین عاشق آمد

زینبا زینبا، زینبا، زینبا، زینب آمد

نام درس

گل پرپر

موضوع

تاریخ

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با بخشی با زندگی حضرت زهرا(س) و شهادت ایشان آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. فاطمه سرور زنان؛

۲. دوران کودکی و همراهی با پدر؛

۳. عبادت و حجاب؛

۴. تسبیحات فاطمه(س)؛

۵. ایثار در مال و جان؛

۶. تاریخ شهادت؛

۷. علت شهادت؛

۸. وصیت‌ها.

هدف رفتاری(خروجی)

انتظار می‌رود دانش آموزان در پایان درس بتوانند عبادت و حجاب فاطمه(س) را بیان کنند، به عبادت و حجاب اهمیت دهند و نحوه شهادت و وصیت‌های ایشان را بیان کنند.

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: جدول، جمله سازی، مسابقه، تکرار دعا، خط فانتزی و پرسش و پاسخ.

رسانه‌های آموزشی

تخته، کارت.

گل پرپر

به نام آن که باشد مهربان‌تر برای ما ز بابا و ز مادر

دهم پندی بکن آویزهٔ گوش نکن هرگز خدای خود فراموش

در اول درس جدولی می‌کشم که اسامی دختران نمونه مسلمان در آن نوشته شده است. از شما می‌پرسم و دور حروف اسم آنها دایره می‌کشم:

ز	ف	س
ی	ا	ک
ن	ه	ی
ب	م	ن
ه	و	ه
ی	ص	ط
ق	ع	م
ر	م	ه

۱. عقیلهٔ بنی هاشم، پیام رسان کربلا؟ زینب

۲. دختر امام هفتم علیه السلام که در قم دفن شده است؟ معصومه

۳. دختران امام حسین علیه السلام که در کربلا همراه پدر بودندو اسیر شدند؟ سکینه، رقیه

۴. با حروف باقیمانده نام مورد نظر را به دست آورید؟ فاطمه

فاطمه دختر چه کسی است؟ دختر پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله

حالا سریع به من بگویید:

اولین

پیامبر از طرف خدا، چه کسی است؟

آخرین

بله، اولین پیامبر، حضرت آدم و آخرین آنها حضرت محمد صلی الله علیه و آله است.

پیامبران علیهم السلام آمدند تا ما را به راه راست و خداپرستی هدایت کنند. ما نیز باید از

گل پرپر

به نام آن که باشدمهربان تر برای ما ز بابا و ز مادر

دهم پندی بکن آویزهٔ گوش نکن هرگز خدای خود فراموش

در اول درس جدولی می‌کشم که اسامی دختران نمونه مسلمان در آن نوشته شده است. از شما می‌پرسم و دور حروف اسم آنها دایره می‌کشم:

۱ عقیلهٔ بنی‌هاشم، پیام رسان کربلا؟ زینب

۲. دختر امام هفتم(ع) که در قم دفن شده است؟ معصومه

۳. دختران امام حسین (ع) که در کربلا همراه پدر بودند و اسیر شدند؟ سکینه و رقیه

۴. با حروف باقیمانده نام مورد نظر را به دست آورید؟ فاطمه

فاطمه دختر چه کسی است؟ دختر پیامبر اسلام(ص)

حالا سریع به من بگویید: اولین آخرین پیامبر از طرف خدا، چه کسی است؟

بله، اولین پیامبر حضرت آدم و آخرین آنها حضرت محمد (ص) است.

پیامبران (ع) آمدند تا ما را به راه راست و خدا پرستی هدایت کنند. ما نیز باید از راه و روش پیامبر اسلام(ص) پیروی کنیم. رسول خدا(ص) نسبت به دیگران متواضع و خوش برخورد بود. به همه سلام می‌کرد و احترام می‌گذاشت؛ برای نمونه می‌توان به برخوردهای آن حضرت با دخترشان، فاطمه زهرا(س) اشاره کرد.

پیامبر اکرم(ص) وقتی ازمسافرت بر می‌گشت[1] اول به دیدار دخترش می‌شتافت و هر گاه می‌خواست جایی برود، آخرین کسی که با او خداحافظی می‌کرد[2] باز فاطمه (س) بود.

می دانید چه سوره‌ای از قرآن کوچکترین سوره است؟ بله، سوره کوثر.

---

۱. مربی با این جملات به کلمه«ولین» و «آخرین» که در روی تخته نوشته است اشاره می‌کند.

۲. قمی، شیخ عباس؛ منتهی الآمال؛ ج۱، ص۲۵۲.

حالا چه کسی می‌تواند این سوره را بخواند؟ همه حفظ هستید؟ پس یک بار با هم می‌خوانیم.[1]

حضرت فاطمه(س) را هم می‌توان کوثر نامید، آن حضرت (س) مورد احترام و علاقه پیامبر(ص) بود؛ چرا که می‌دانست او مادر یازده امام معصوم(ع) خواهد بود.

رسول خدا(ص) در مورد فاطمه(س) این گونه فرمود:[2]

سرور است عالم فاطمه زنان

«فاطمه سرور زنان عالم است».[3]

فاطمه زهرا(س) همراه پدر و یاور ایشان بود. هنگامی که ابوطالب و خدیجه، دو یار باوفای پیامبر(ص) از دنیا رفتند فاطمه با این که کودکی بیش نبود، مانند مادری مهربان از پدر نگهداری می‌کرد. وقتی بیرون از خانه دشمنان اسلام به رسول خدا(ص) آزار می‌رساندند و گاهی لباس‌های ایشان را کثیف می‌کردند، فاطمه (س) در خانه از او پذیرایی می‌کرد و با دستان کوچکش لباس‌های پدر را می‌شست.[4]

فاطمه (س) که سالهایی طولانی را در خدمت پیامبر(ص) سپری کرد، الگوی کاملی برای ما در زندگی است.

از جمله کارهایی که باید از ایشان یاد بگیریم، دو چیز است: ع ا عبادت

ح ا حجاب

---

۱. یا مربی بخواندو بقیه تکرار کنند.

۲. مربی حدیث را پرامنده بنویسد و از بچه‌ها بخواهد در یکدقیقه آن را کامل کنند. برنده را نیز تشویق کنند.

۳. مجلسی، محمدباقر؛ بحارالانوار؛ ج۴۳، ص۲۰۷.

۴.فاطمه از ولادت تا شهادت؛ ص۱۶۷.(با اندکی تصرف و تلخیص)

عبادت یعنی چه؟ یعنی بندگی خداو اطاعت از فرمانهای او

فاطمه (س) از عابدترین افراد بود؛ وقتی به نماز می‌ایستاد، عظمت خداوند سراسر وجودش را می‌گرفت و اشکش جاری می‌شد.[1] یکی از یادگارهای او که پیامبر به ایشان آموخت و تا به حال باقی مانده است چیست؟[2]

۳۴ با الله اکبر ۳۳ بار الحمدالله ۳۳ بار سبحان الله

ما این ذکر را که به «تسبیحات حضرت فاطمه(س)» معروف است چه وقت می‌خوانیم؟

بعد از هر نماز خواندن آن ثواب زیادی دارد.

دختران و زنان مسلمان حجاب حضرت زهرا(س) را الگو قرار می‌دهند. آن حضرت(س) خود را از نامحرم می‌پوشانید.

از جمله چیزهایی که فاطمه (س) نزد پدر آموخت از خودگذشتگی است. من این کلمه را کم کم کامل میکنم تا شما با کلمه عربی آن هم آشنا شوید.

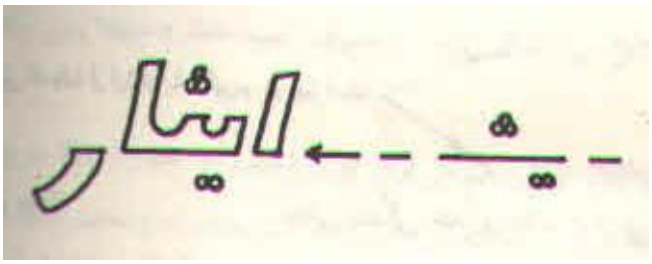

بله! آن کلمه «ایثار» است همانطور که پیامبر(ص) با از خود گذشتگی توانست اسلام را حفظ کند، حضرت زهرا(س) نیز این گونه بود. او در شبی که می‌خواست به خانه حضرت علی(ع) برود(شب عروسی) مستمندی را دید که تقاضای لباس می‌کند، لباس

---

۱. عطاردی؛ مسند فاطمه؛ ص۹۲.

۲. مربی یک با تسبیحات را بخواند تا همه تکرار کنند و با الفاظ آن آشنا شوند.

خود را به او داد.[1] و خود لباس دیگری پوشید؛ همچنین وقتی سه روز روزه نذری گرفت و هر روز وقت افطار نیازمندی در خانه آنها آمد، فاطمه (س) به همراه علی(ع) و فرزندانش غذای خود را به نیازمندان دادند؛ این ایثار است.

امام حسن(ع) می‌گوید: مادرمان هر گاه به نماز می‌ایستاد، دعا می‌کرد. شبی دقت کردم و دیدم هر چه دعا می‌کند، برای دیگران است. وقتی از ماردم پرسیدم چرا برای خودمان دعا نمی کنید، به من این جمله را فرمود:[2]

جار الد ثم ال ار

همسایه خود بعد خانه اول

الجار ثم الدار: «اول همسایه بعد خانه».[3]

می دانید به کسی که در راه خدا از جان خود می‌گذرد چه می‌گویند؟ شهید

همه امامان ما در راه اسلام و برای زنده نگهداشتن دین، به دست دشمنان شهید شدند. حضرت فاطمه(س) هم در این راه، از جان خود گذشت؛ اما چگونه ایشان شهید شد؟

بعد از رحلت پیامبر (ص) عده‌ای که دنبال فرصتی بودند تا خود را به مقامی برسانند، دست به کار شدند. از جمله کارهای آنها فراموش کردن همه سفارشهای پیامبر (ص) در مورد حضرت فاطمه(س) بود. آنان به آزار و اذیت ایشان پرداختند و آنچه را پیامبر(ص)

---

۱. احقاق الحقغ ج۱۰، ص۴۰۱.

۲. مربی دو گروه برای مسابقه انتخاب کند به هر گروه ده کارت بدهد تا هر کدام سریعتر جواب دادند و کارت‌ها را منظم کردند، برنده اعلام شوند. یا روی تخته بنویسد و بچه‌ها دو گروه شوند، هر کدام زودتر حدیث را کامل کردند آنها را تشویق کند. مربی حدیث و ترجمه را دو قسمت کند و بخواند تا بچه‌ها تکرار کنند.

۳. کشف الغمه؛ ج۱، ص۴۶۹.

به دخترشان بخشیده بود، غصب کردند.[1] فاطمه(س) برای گرفتن حق خود تلاش و کوشش فراوان کرد. او می‌فرماید: فدک راکه پیامبر (ص) به من داد، به من برگردانید؛[2] اما آنچه فاطمه را بیش از این‌ها ناراحت کرد، گرفتن حق علی (ع) بود. می‌دانید چه حقی؟... بله، امامتو جانشینی پیامبر(ص).

رهبری بعد از پیامبر(ص) با زور بر کرسی حکومت تکیه زدند و سفارش‌های پیامبر(ص) ـ از جمله در غدیر خم که امام علی(ع) را به امامت انتخاب کرد ـ را فراموش کردند. حضرت زهرا(س) در این زمینه تلاش فراوانی کرد و در دو کار همراه علی (ع) بود. این دو کلمه را از شما می‌پرسم تا به دست آوریم:

معنای فرمانبرداری چیست؟ اطاعت

پشتیبانی و دفاع از کسی به چه معنا است؟ حمایت

حضرت علی (ع) حاضر نشد با آنها بیعت کند؛ چون خود را سزاوار امامت بود؛ ولی زورگویان می‌خواستند امام علی (ع) را با خود همراه سازند؛ از این رو به خانه ایشان ریختند تا به زور بیعت بگیرند. فاطمه (س) از فرمان‌های علی (ع) اطاعت و از مقام امامت او حمایت می‌کرد.

هنگامی که دشمنان به خانه علی (ع) هجوم آوردند تا از او بیعت بگیرند، حضرت زهرا(س) از پشت در پرسید: شما چه می‌خواهید؟ وقتی هدف خود را توضیح دادند، فرمود: نمی گذارم وارد خانه من شوید. آنها تهدید کردند که خانه را آتش می‌زنیم. باز هم فاطمه(س) مقاومت کرد تا این که در خانه را آتش زدند؛ در این زمان فاطمه (س)

---

۱. منظور غصب کردن مزرعه فدک است؛ سرزمینی حاصلخیز نزدیک خیبر در ۱۴۰ کیلومتری مدینه. فروغ ابدیت؛ ج۲، ص۲۷۱.

۲. کشف الغمه؛ ج۲، ص۳۷.

پشت در ایستاده بود تا نگذارد کسی وارد شود؛ اما شخصی با لگد به در زد و فاطمه(س) که پشت در بود، مجروح شد. آنان می‌خواستند علی (ع) را بیرون ببرند؛ اما زهرا(س) با بدنی مجروح جلو آمد و از خود جان گذشتگی نشان داد تا اجازه ندهد این کار صورت گیرد. در این جا شخصی محکم با شلاق به بازوی فاطمه(س) با این ضربه‌ها بود که در بستر بیماری افتاد.[1]

حضرت زهرا(س) در چه تاریخی شهید شد؟

در چه سنی؟[2]

۱۸	۷۵	۱۱	ماه شهادت	محل دفن
سن شهادت	بعد از پیامبر	سال شهادت	جمادی الاول	مدینه

با وجود این آزارها و رنج‌ها حضرت فاطمه(س) بیش از ۷۵ روز بعد از پیامبر(ص) زنده نماند. در این مدت کوتاه او را چنان اذیت کردند که سرانجام در ماه جمادی الاولی در سن هجده سالگی شهید شد.[3] در لحظه آخر عمرش به علی (ع) وصیتی فرمود که او را شبانه دفن کنند.

به راستی چرا دختر رسول خدا(ص) این گونه سفارش کرد؟

علت چیست؟

---

۱. کتاب سلیم بن قیس؛ ص ۲۰۷، رقم۵۲.(با تلخیص و اندکی تصرف)

۲. مربی دو نفر از بچه‌ها را به نمایندگی از دو گروه انتخاب و از هر یک پنج سؤال را بکند(سن شهادت، سال شهادت و ...) و هر کدام را که بیشتر انتیاز آورد، تشویق نماید.

۳. مجلسی، محمدباقر؛ بحارالانوار؛ ج۴۳، ص۲۱۵.

بله، او از مردم زمان خود که جانشینی پیامبر(ص) را غصب کردند، ناراحت بود؛ از این رو فرمود: وقتی که آنان پیمان خدا و پیامبر (ص) را در رهبری علی (ع) شکستند، حق ندارند برمن نماز بخوانند.[1] امام علی (ع) هم به وصیت عمل کرد.

صبح که مردم مدینه متوجه شدند فاطمه(س) از دنیا رفته است، به بی وفایی خود پی بردند؛ آنان برای جبران کار زشت خود اظهار پشیمانی به سوی خانه علی(ع) آمدند و به عزاداری پرداختند. به طوری که صدای شیون آنها مدینه را به لرزه در آورد.[2] در عزای این بانوی نمونه اسلام با فرازی از زیارت نامه آن حضرت(س) او را زیارت می‌کنیم.[3]

السلام علیک یا بنت رسول الله

السلام علیک یا سیدهٔ نساء العالمین من الاولین و الآخرین

السلام علیک یا زوجهٔ ولی الله

لسلام علیک یا ام الحسن و الحسین

السلام علیک یا فاطمه بنت رسول الله و رحمهٔ الله و برکاته

---

۱. بیت الاحزان؛ ص۱۱۳.

۲. قمی، شیخ عباس؛ منتهی الامال؛ ج۱ ، ص۶۴.

۳. مربی زیارت را بخواند تا بچه‌ها تکرار کنند یا از دانش آموزان در خواندن کمک بگیرد.

نام درس

گل یاس

موضوع

تاریخ

هدف کلی

دانش آموزان در این درس با گوشه‌ای از تاریخ زندگی حضرت زهرا(س) آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی

دانش آموزان در این درس لازم است موارد زیر را درک کنند:

۱. تاریخ تولد حضرت(س)؛

۲. زنانی که هنگام تولد ایشان حضور داشتند؛

۳. کارهای خوب حضرت فاطمه(س)؛

۴. حدیثی در باره سیره عملی ایشان.

هدف رفتاری(خروجی)

انتظار می‌رود دانش آموزان در پایان درس بتوانند اطلاعاتی درباره تولد حضرت فاطمه (س) بیان کرده و چند کار خوب حضرت را الگوی کارهای خود قرار دهند.

روش‌های مناسب تدریس

۱. توضیحی ۲. فعال: نقاشی، پرسش و پاسخ، جدول و کارت.

رسانه‌های آموزشی

تخته، کارت.

گل یاس

بسم الله الرحمن الرحیم

با یاد و نام خداوند متعال برنامه خود را آغاز می‌کنیم.

خدایا یاریم کن تو به قدرت به نام خود که رحمان و رحیمی

در ابتدا چند شکل را روی تخته ترسیم می‌کنم؛ شما بگویید شکل چه عددی می‌تواند باشد؟

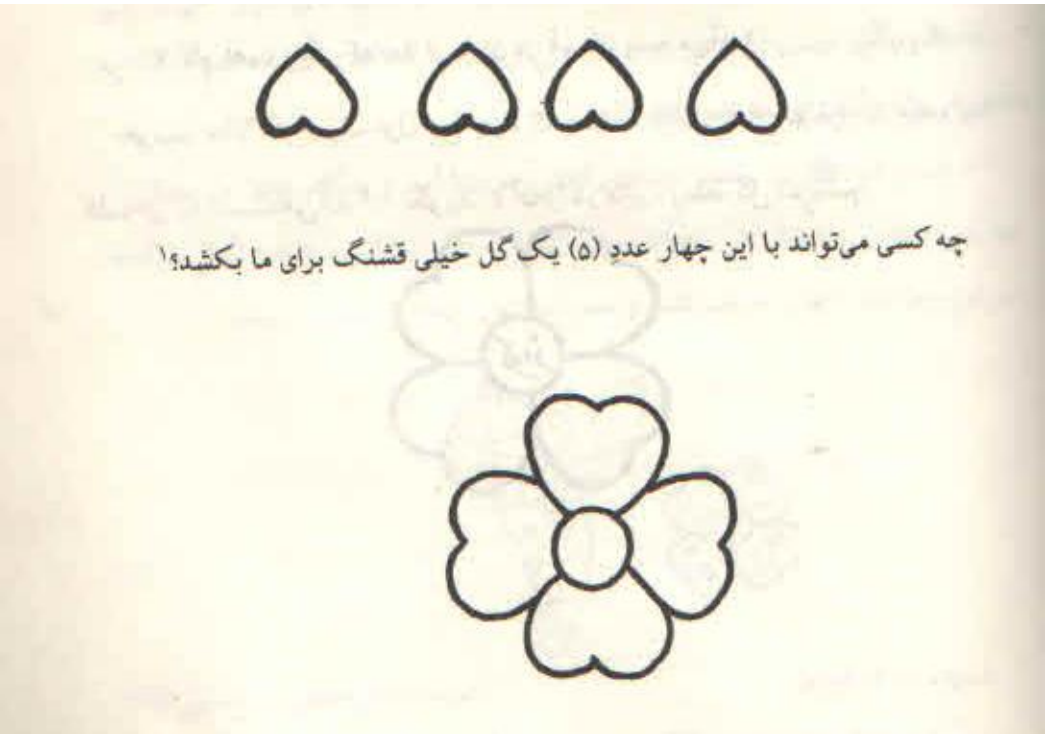

چه کسی می‌تواند با این چهار عدد(۵) یک گل خیلی قشنگ برای ما بکشد؟[1]

۱ . مربی بعد از دانش آموز، گُل را بدین شکل تکمیل کند.

با هدیه کردن این گل به همه شما، چند سؤال می‌کنم و جواب آنها را در کنار این گل قشنگ می‌نویسم:

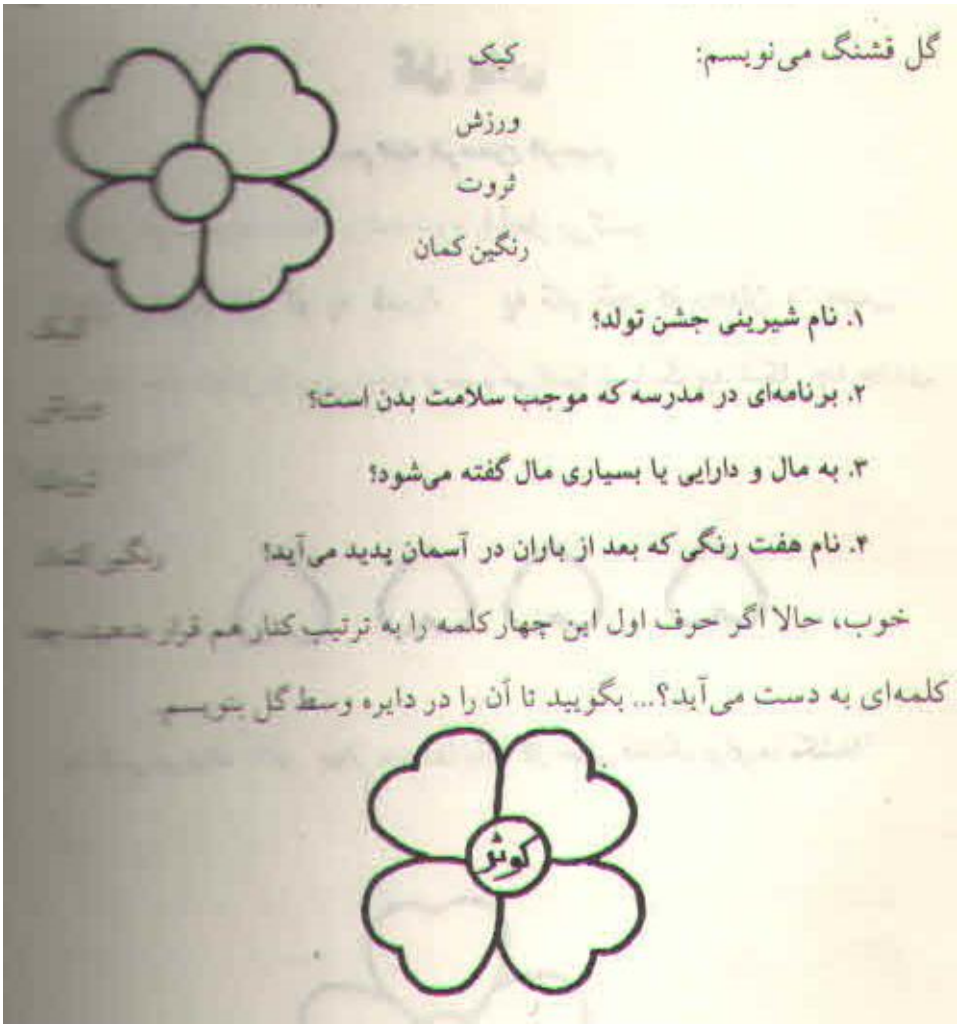
گل قشنگ می‌نویسم:

کیک

ورزش

ثروت

رنگین کمان

۱. نام شیرینی جشن تولد؟

۲. برنامه‌ای در مدرسه که موجب سلامت بدن است؟

۳. به مال و دارایی یا بسیاری مال گفته می‌شود؟

۴. نام هفت رنگی که بعد از باران در آسمان پدید می‌آید؟

خوب، حالا اگر حرف اول این چهار کلمه را به ترتیب کنار هم قرار بدهید چه کلمه‌ای به دست می‌آید؟... بگویید تا آن را در دایره وسط گل بنویسم.

کیک

ورزش

ثروت

رنگین کمان

۱ نام شیرینی جشن تولد؟ کیک

۲. برنامه‌ای در مدرسه که موجب سلامت بدن است؟ ورزش

۳. به مال و دارایی یا بسیاری مال گفته می‌شود؟ ثروت

۴. نام هفت رنگی که بعد از باران در آسمان پدید می‌آید؟ رنگین کمان

خوب، حالا اگر حرف اول این چهار کلمه را به ترتیب کنار هم قرار بدهید، چه کلمه‌ای به دست می‌آید؟... بگویید تا آن را در دایره وسط گل بنویسم.

«فصّل لرّبک وانحر» آیه چندم در سوره کوثر است؟ آیه ۲

من در سمت چپ گل، عدد (۲) را اضافه می‌کنم؛ به من بگویید چه عددی به دست می‌آید؟

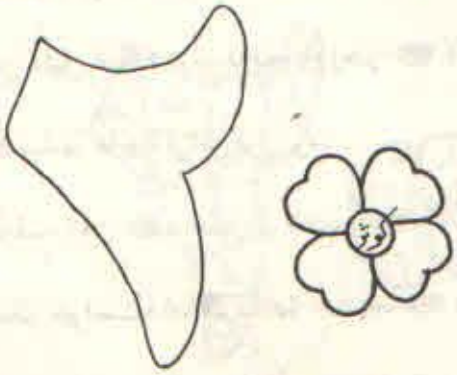

همان طور که می‌بینید، عدد (۲۰) به دست آمد که بچه‌های درس خوان این نمره را بعد از زحمت و تلاش به دست می‌آورند؛ **اما آیا کسی می‌داند عدد (۲۰) چه ارتباطی با زندگانی فاطمه زهرا علیها السلام دارد؟...**

فاطمه زهرا علیها السلام در بیستم جمادی الثانی به دنیا آمد و هنگام تولد او، چهار زن بهشتی حضور داشتند. من نام آن چهار زن را به طور پراکنده داخل گل برگ‌ها می‌نویسم، شما آنها را مرتب کنید واسم آن چهار زن را به دست آورید.

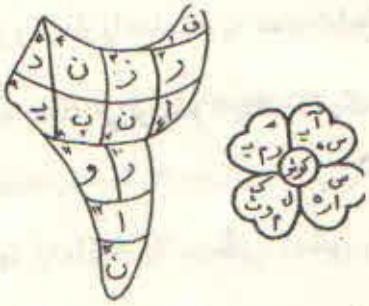

آسیه، زن فرعون؛ مریم، مادر حضرت عیسی علیه السلام؛

ساره، زن حضرت ابراهیم علیه السلام؛ کلثوم، خواهر حضرت موسی علیه السلام.

«فصل لربک و انحر» آیه چندم در سوره کوثر است؟ آیه ۲

من در سمت چپ گل، عدد(۲) را اضافه می‌کنم؛ به من بگویید چه عددی به دست می‌آید؟

همان طور که می‌بینید، عدد (۲۰) به دست آمد که بچه‌های درس خوان این نمره را بعد از زحمت و تلاش به دست می‌آورند؛ اما آیا کسی می‌داند عدد(۲۰) چه ارتباطی با زندگانی فاطمه زهرا(س) دارد؟....

فاطمه زهرا(س) در بیستم جمادی الثانی به دنیا آمد و هنگام تولد او، چهار زن بهشتی حضور داشتند. من نام آن چهار زن را به طور پراکنده داخل گلبرگها می‌نویسم، شما آنها را مرتب کنید و اسم آن چهار زن را به دست آورید.

آسیه، رن فرعون؛ مریم، مادر حضرت عیسی(ع)؛

ساره زن حضرت ابراهیم(ع)؛ کلثوم خواهر حضرت موسی(ع).

هنگامی که حضرت خدیجه (س) با پیامبر اکرم(ص) ازدواج کرد، زنان مکه با حضرت خدیجه (س) قهر کردند؛ چون دوست نداشتند او با پیامبر اکرم(س) ازدواج کند؛ به همین دلیل هنگام تولد فاطمه ی زهرا(س) کسی برای کمک به حضرت خدیجه (س) نیامد. ماجرا از این قرار بود:

هنگام ولادت فاطمه زهرا(س)، حضرت خدیجه (س) کسی را نزد زنان قریش فرستاد و از آنان کمک خواست؛ اما فرستاده خدیجه (س) بعد از مدتی ناامید برگشت. وقتی خدیجه (س) از یاری دوستان مأیوس شد، رو به خدای جهانیان آورد. به فرمان خداوند آن چهار زن بهشتی به یاری حضرت خدیجه (س) شتافتند و او را از کمک‌های خود برخوردار کردند و بدین ترتیب فاطمه زهرا(س) به دنیا آمد.

حالا دو گروه می‌شویم؛ گروه اول می‌گوید: صل علی محمد. گروه دوم می‌گوید: زهرای اطهر آمد.[1]

فاطمه زهرا(س) بهترین رفتار و کردار را داشت به همین دلیل پیامبر اکرم(ص) سخنی دارد که آن را ناقص روی تخته می‌نویسم تا با کمک یک جدول آن را کامل کنیم:

۱ . مربی چند بار این برنامه را تکرار می‌کند.

حضرت پیامبر ﷺ فرمود:

داخل بهشت می‌شوی تو؛..... تو؛..... تو.

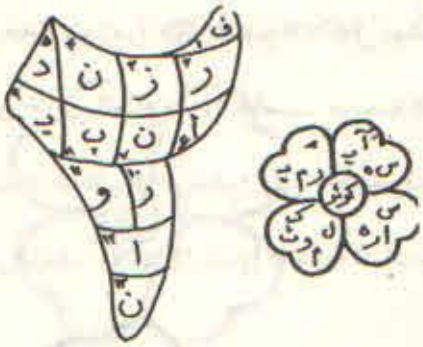

حال چند سؤال می‌کنم تا جدول را با جواب‌های آن کامل کنیم:

۱. **عالم و دانشمند را گویند؟** دانا (۵،۶،۷و۱۲)

۲. **جوان نیست؟** پیر (۸،۹و۱۰)

۳. **به دنبال آن شب می‌آید؟** روز (۲،۱۱و۳)

۴. **نان که وسط آن خورده شده باشد؟** ن ن (۴و۱۳)

۵. **در وسط قفس است؟** ف (۱)

شما از میان جدول به ترتیب اعداد دو کلمه را به دست آورید: یکی هفت حرفی، یکی شش حرفی تا من آن دو کلمه را در جای خالی روی تخته بنویسم:

داخل بهشت می‌شوی تو، فرزندان تو، پیروان تو.

حضرت چیامبر(ص) فرمود:

داخل بهشت می‌شوی تو؛ .....تو؛.....تو.

حال چند سؤال می‌کنم تا جدول را با جواب‌های آن کامل کنیم:

۱ عالم و دانشمند را گویند؟ دانا(۵، ۶، ۷ و ۱۲)

۲. جوان نیست؟ پیر(۸، ۹ و ۱۰)

۳. به دنبال آن شب می‌آید؟ روز(۲، ۱۱و ۳)

۴. نان که وسط آن خورده شده باشد؟ ن ن(۴و ۱۳)

۵. در وسط قفس است؟ ف(۱)

شما از میان جدول به ترتیب اعداد دو کلمه را به دست آورید: یکی هفت حرفی، یکی شش حرفی تا من آن دو کلمه را در جای خالی روی تخته بنویسم:

داخل بهشت می‌شوی تو، فرزندان تو، پیروان تو.

پیامبر اکرم(ص) به دخترش فاطمه زهرا(س) می‌فرماید: «تو و فرزندان تو و پیروان تو وارد بهشت می‌شوید».[۱]

برای اینکه ما از پیروان حضرت زهرا(س) باشیم تا داخل بهشت شویم، باید ببینیم آن حضرت چه کارهای خوبی انجام می‌داده است. من سه کار خوب حضرت فاطمه(س) را روی کارت به شکل گل نوشتم؛ ولی فقط حرف اول آن کارها را نوشتم تا شما کارها را حدس بزنید.[۲] اولین کارت را به شما نشان می‌دهم.

این کا با حرف اول دال شروع می‌شود می‌توانید آن را حدس بزنید؟

---

۱ . مجلسی، محمدباقر؛ بحار الانوار؛ ج۴۳، ص۶۲.«تدخل الجنة انت و ذریتک و شیعتک»

۲ . مربی به کمک مقوا سه گل تهیه می‌کند و رنگ می‌کند و سه حرف اول کارها را داخل دایره می‌نویسد.

امام حسن(ع) فرمود: مادرم زهرا(س) همیشه به یاد خدا بود و برای همه دعا می‌کرد؛ اما برای خود دعا نمی کرد. روزی از او پرسیدم چرا برای خود دعا نمی کنی؟ فرمود: «پسرم اول همسایه بعد اهل خانه»[1]

حالا نوبت دومین حرف است که به شما نشان بدهم. این کار با حرف نون شروع می‌شود.

آیا می‌توانید آن را حدس بزنید؟

دومین کار خوب حضرت زهرا(س) نماز برای خدا بود. امام حسن(ع) می‌فرماید: «بیشتر وقتها مادرم را در حال عبادت و رکوع و سجود می‌دیدم».[2]

بعد از این دو کار خوب حرف اول کار خوب سوم را نشان می‌دهم. این کار با حرف قاف شروع می‌شود. حالا آخرین آن را هم حدس بزنید.

آن چه کاری است؟

همانطور که گفتید قرائت قرآن سومین کار خوب است. فاطمه زهرا(س) می‌فرمود: «من از دنیا چند چیز را دوست دارم و از مهمترین آنها تلاوت قرآن است.» ما فاطمه زهرا(س) را دوست داریم و پیرو او هستیم، همه با هم کوچک ترین سوره قرآن ـ کوثر ـ را تلاوت می‌کنیم.

خوب، در آخر برنامه و برای رفع خستگی چون روز ولادت فاطمه زهرا(س) است، با خواندن یک سرود به نام «زهرای اطهر» شادی خود را نشان می‌دهیم.

---

۱ . قمی، شیخ عباس؛ منتهی الامال ؛ ص۱۶۲.

۲ . همان؛ ص ۱۶۲ –۱۶۶.

شب رفت و با سپیده

یک روز دیگر آ»د

روزی که با طلوعش

زهرای اطهر آمد

*****

او ابر بود و بارید

خورشید بود و تابید

مهتاب بود و در شب

آهسته نور پاشید

*****

باید که ابر باشیم

چون آفتاب باشیم

باید که مثل زهرا

ما در حجاب باشیم

افسانه شعبان نژاد